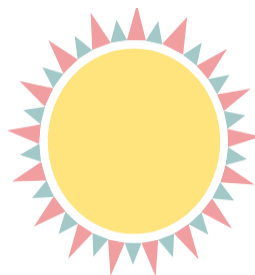

Mateřská škola, Ostrava – Poruba, Dětská 920,
příspěvková organizace

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Školní vzdělávací program
pro předškolní vzdělávání

„Krok za krokem celým rokem“

MŠ DĚTSKÁ

MŠ VĚTRNÁ

• Obsah

1.	Identifikační údaje o škole	1
	Název ŠVP	1
	Údaje o škole	1
	Zřizovatel	1
	Platnost dokumentu	2
2.	Obecná charakteristika školy	3
	Velikost školy	3
	Lokalita školy	3
	Charakter a specifika budovy	3
3.	Podmínky vzdělávání	5
	Věcné podmínky	5
	Psychosociální podmínky	6
	Organizace chodu	7
	Řízení mateřské školy	9
	Personální a pedagogické zajištění	10
	Spolupráce se zákonnými zástupci	11
	Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami	12
	Podmínky vzdělávání dětí nadaných	12
	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	13
4.	Charakteristika vzdělávacího programu	16
	Zaměření školy	16
	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	16
	Metody a formy vzdělávání	17
	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných	19
	Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let	26
	Obsah vzdělávání dvouletých dětí je rozpracován v TVP	28
5.	Vzdělávací obsah	29
	Dítě a jeho tělo	29
	Dítě a jeho psychika	29

Dítě, ten druhý a společnost	30
Svět lidí a kultury	30
Rozvoj gramotností	31
Klíčové kompetence dítěte	31
Vzdělávací strategie	32
Integrovaný blok: POJĎME SE SEZNÁMIT	32
Integrovaný blok: MOJE RODINA	33
Integrovaný blok: SLAVÍME	33
Integrovaný blok: MALÝ OBJEVITEL	34
Integrovaný blok: ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	34
Integrovaný blok: MOJE MĚSTO.....	35
Integrovaný blok: MOJE TĚLO A PÉČE O NĚJ.....	35
Integrovaný blok: V ZDRAVÉM TĚLE ZDRAVÝ DUCH	36
Konkrétní postup v konstruktivisticky orientovaném vzdělávání	36
Integrované bloky	39
Integrovaný blok – Environmentální výchova (tabulkové zpracování)	39
Integrovaný blok – Slavíme (tabulkové zpracování)	48
Integrovaný blok – Ve zdravém těle zdravý duch (tabulkové zpracování)	56
Integrovaný blok – Moje tělo a péče o něj (tabulkové zpracování).....	64
Integrovaný blok – Moje město (tabulkové zpracování)	73
Integrovaný blok – Malý objevitel (tabulkové zpracování).....	82
Integrovaný blok – Moje rodina (tabulkové zpracování)	91
Integrovaný blok – Pojďme se seznámit (tabulkové zpracování)	100
Popis zpracování třídního vzdělávacího programu	108
Dílčí projekty a programy	110
6. Školní program EVVO	111
7. Minimální preventivní program	118
8. Plán autoevaluace	129
9. Waldorfská pedagogika.....	131
Specifika klíčové kompetence digitální	133
Integrovaný blok – Období dozrávání	141

KLÍČOVÉ KOMPETENCE A JEJICH OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	143
VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	143
Integrovaný blok – Období světla	147
KLÍČOVÉ KOMPETENCE A JEJICH OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	148
VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	148
Integrovaný blok – Období probuzení	151
KLÍČOVÉ KOMPETENCE A JEJICH OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	151
VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	152
Integrovaný blok – Období slunce	156
KLÍČOVÉ KOMPETENCE A JEJICH OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	157
VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	158

1. Identifikační údaje o škole

Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: Krok za krokem celým rokem

Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Dětská 920, příspěvková organizace
SÍDLO ŠKOLY:

Dětská 920/5, Poruba, 708 00 Poruba

KONTAKTY:

Telefon:

MŠ Dětská – 558 275 030

MŠ Větrná – 558 275 031

E-mail :

reditelka@ms-detska.cz

zastupkynevetrna@ms-detska.cz

www stránky:

www.ms-detska.cz

REDIZO: 674000536

IČO: 70984646

IZO: 674000536

STATUTARNÍ ZÁSTUPCE ŠKOLY: Mgr. Petra Korbelová

ZPRACOVATELÉ PROGRAMU: pedagogický tým

Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Statutární město Ostrava, Úřad městského obvodu Poruba

ADRESA ZŘIZOVATELE: Ostrava-Poruba, Klimkovická 28/55

KONTAKTY:

Telefon: 599 480 500

Platnost dokumentu

PLATNOST DOKUMENTU: 1. 9. 2026 - 1. 9. 2031

ČÍSLO JEDNACÍ: MSDE/2026/0694

DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ: 27. 8. 2026

.....
ředitel školy

Mgr. Petra Korbelová

.....
Razítko školy

2. Obecná charakteristika školy

Velikost školy

Kapacita školy: 208

Počet tříd: 8

Nejvyšší povolený počet dětí v jednotlivých třídách

Pracoviště MŠ Dětská: 27 dětí ve třídě

Pracoviště MŠ Větrná: 24 dětí ve třídě

Lokalita školy

Lokalita školy:

Mateřská škola Dětská 920 a odloučené pracoviště Mateřská škola Větrná 1084 se nachází v širším centru města, v zástavbě panelových domů v blízkosti porubské Hlavní třídy. V dostupné vzdálenosti mají obě budovy MŠ parky se vzrostlými stromy. V okolí MŠ je mnoho zajímavých míst: plavecký bazén, zimní stadion, galerie Dukla, Středisko přírodovědců, Středisko volného času, tělocvična a knihovna a mnoho dalších míst, která s dětmi navštěvujeme.

Charakter a specifikum budovy

Charakter a specifikum budovy/budov:

Pracoviště MŠ Dětská 920, Ostrava-Poruba. MŠ se nachází v obytném domě v přízemí a v jeho 1. - 2. nadzemním podlaží. Budova je ve vlastnictví Městského obvodu Poruba, který je zřizovatelem mateřské školy a společenství vlastníků. V přízemí je školní jídelna. V 1. a 2. nadzemním podlažím jsou 4 třídy, které mají vlastní šatny a sociální zařízení. Na každém patře se nacházejí další místnosti, které jsou využívány v 1. nadzemním podlaží jako badatelský koutek a kancelář účetní a vedoucí školní jídelny. V 2. nadzemním podlaží je vybudováno zázemí pro učitelky (sborovna a kabinet pomůcek) a ředitelna. V každém patře je kuchyňka.

Za budovou MŠ Dětská se nachází prostorná zahrada mateřské školy, která je vybavena herními prvky, pískovišti pro hry dětí, truhlíky pro rostliny a lavičkami. Je zde dostatečné množství zeleně, což umožňuje dětem ochranu před sluncem, zejména v letních měsících.

Pracoviště Větrná 1084, Ostrava-Poruba. MŠ se nachází v městské zástavbě 3. obvodu městské části Poruba. Je koncipována jako samostatná dvoupodlažní budova. V přízemí se nachází kancelář mateřské školy, šatny dětí a prostory školní jídelny. V 1. a 2. nadzemním podlaží jsou rozmístěny 4 třídy s vlastním sociálním zázemím, kabinet, sklad a kuchyňky. Od roku 2016 je v 1. nadzemním

podlaží v provozu waldorfská třída a od roku 2019, na témže podlaží, druhá. Obě jsou vybaveny v souladu s požadavky waldorfské pedagogiky.

Za budovou MŠ Větrná se nachází prostorná jedinečně vybavená zahrada v přírodním stylu, která umožňuje mateřské škole svou práci více orientovat na environmentální výchovu.

Obě mateřské školy mají vlastní kuchyně, které vyhovují svým vnitřním zařízením požadavkům stanovených vyhláškou č. 107/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Dopravní dostupnost školy:

MŠ Dětská - Nedaleko MŠ se nachází tramvajová (Poruba Vozovna) i autobusová zastávka Nezvalovo náměstí, Věžičky). Před MŠ se nachází parkoviště pro osobní automobily.

MŠ Větrná - Nedaleko MŠ se nachází autobusová zastávka (Francouzská) a vzdálenější tramvajová zastávka (Telekom. škola). Před budovou MŠ mohou osobní automobily parkovat na vyznačených místech.

Informace z historie školy:

Mateřská škola, Ostrava-Poruba, Dětská 920, příspěvková organizace vznikla 1. 1. 2003 sloučením mateřských škol Dětská 920 a Větrná 1084.

3. Podmínky vzdělávání

Věcné podmínky

Mateřská škola má dvě samostatná pracoviště, na každém jsou 4 třídy. Na obou budovách naleznete dostatečně velké prostory, vybavené moderním funkčním nábytkem, který nese jak praktickou, tak estetickou hodnotu. Třídy plně vyhovují individuálním potřebám pedagogů a dětí při všech vybraných činnostech. Jsou vybaveny dětským nábytkem, který je postupně obnovován a doplňován dle finančních možností MŠ. Vše je umístěno po celý den viditelně a přístupně.

Děti se společně s učitelkami podílejí na výzdobě prostor MŠ. Při výběru hraček pomůcek, náčiní, materiálů a doplňků je brán ohled na počet, věk, individuální potřeby dětí, ale také na funkčnost a výchovně vzdělávací přínos. Pomůcky i hračky jsou kvalitní, vizuálně příjemné a informačně nosné. Jsou umístěny tak, aby si je děti mohly samostatně brát a zpátky ukládat na své místo. K tomu je také vede samotné materiální uspořádání třídy, které je organizované a přehledné.

Prostředí tříd, šaten i dalších prostor MŠ umožňuje umístění dětských prací přehledně, přístupně jak pro rodiče, tak pro děti. Šatny jsou vybaveny šatními bloky se značkami dětí, s dostatečným prostorem pro ukládání náhradního oblečení, svršků, obuvi. Budova mateřské školy má k dispozici prostornou zahradu se vzrostlou zelení, která dětem v období letních dnů poskytuje přirozený stín. Tyto prostory a jejich vybavení umožňují dětem rozmanité pohybové, environmentální, případně výtvarné i jiné další aktivity (pískoviště, prolézačky, kola, balanční pomůcky, pružinové houpadlo, edukační domečky, bylinková spirála apod.)

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Zahrada mateřské školy Větrná 1084, odloučeného pracoviště MŠ Ostrava-Poruba, Dětská 920, příspěvková organizace je originální zahrada v přírodním stylu.

Životospráva

Dětem je poskytována na obou našich zařízeních, a připravována ve vlastních kuchyních, plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných předpisů. Je tedy zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržovány technologie přípravy pokrmů a nápojů. Je zajištěn dostatečný pitný režim v průběhu celého dne. Prioritním nápojem je čistá voda, popřípadě čaj. Strava je připravována v souladu s vyhláškou č.107/2005 sb. O školním stravování. Učitelky podporují děti v jeho plnění. Mezi jídly jsou dodržovány vhodné intervaly. Učitelky děti do jídla nenutí, podporují je v jeho ochutnávání.

Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je natolik flexibilní, aby umožňoval organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci, aby bylo možné reagovat na neplánované události a individuální potřeby dětí.

Děti jsou každý den dostatečně dlouho venku, program činností je přizpůsobován počasí a kvalitě ovzduší. Mají dostatek volného pohybu na zahradě i v interiéru mateřské školy. V denním režimu je respektována individuální potřeba aktivity, volné hry, spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Děti ke spánku nejsou nuceny, učitelky učí děti odpočívat, pokud ovšem dítě nepociťuje potřebu spánku, je mu nabízena jiná klidná činnost.

Učitelé se sami chovají podle zásad zdravého životního stylu a poskytují tak dětem vhodný přirozený vzor.

Naším cílem je i nadále přizpůsobovat režim dne, aktivity, podmínky, v maximální možné míře individualitám dětí.

Psychosociální podmínky

Psychosociální prostředí

- Mateřská škola klade důraz na **vztahy založené na důvěře, respektu a empatii**.
- Učitelé se zaměřují na podporu **wellbeingu dítěte** – sledují jeho náladu, potřeby, způsob reagování i vztahy s vrstevníky.
- Každé dítě je **vnímáno jako jedinečná osobnost** s právem být slyšeno, respektováno a přijímáno.
- Pravidla ve třídách jsou tvořena společně s dětmi; jsou **srozumitelná, pozitivně formulovaná a vizualizovaná**.
- Ve třídách panuje **klidná, přehledná atmosféra**, která umožňuje dětem soustředit se, prožívat úspěch a rozvíjet vnitřní motivaci.
- Pedagogové používají **pozitivní komunikaci** – vedou děti k otevřenému vyjadřování emocí a hledání řešení místo trestů.

Sociální a vztahové klima

- Vztahy mezi dospělými a dětmi jsou partnerské, založené na **vzájemném respektu a podpoře**.
- Učitelé jsou dětem průvodci, kteří **nabízejí pomoc, ale nezasahují nadbytečně** – podporují samostatnost a odpovědnost.
- Děti jsou vedeny k **empatii, spolupráci, respektování rozdílů** a pomoci druhým.
- Škola aktivně **rozvíjí inkluzi** – přijímá děti se speciálními vzdělávacími potřebami, s odlišným mateřským jazykem, nadané děti i dvouleté děti.

- Při práci s různorodou skupinou dětí je kladen důraz na **individuální přístup, diferenciaci a spolupráci s asistentem pedagoga**.

Děti i dospělí se cítí v prostředí mateřské školy dobře, spokojeně, jistě a bezpečně. Nově přichozí dítě má možnost postupně se adaptovat na nové prostředí i situaci. Učitelé respektují potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování.

Děti nejsou neúměrně zatěžovány či neurotizovány spěchem a chvatem ani nadměrnou náročností prováděných činností. Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Jakékoliv projevy nerovností, podceňování a zesměšňování dětí jsou nepřipustné. Děti jsou vedeny tak, aby měly povědomí o tom, že všechny rasy a národnosti jsou si rovny, a že lidem s hendikepem je potřeba pomáhat.

Volnost a osobní svoboda dětí je dobře vyvážená s nezbytnou mírou omezení vyplývajících z nutnosti dodržovat v mateřské škole potřebný řád a učit děti pravidlům soužití. Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů. Třída je pro děti kamarádkým společenstvím, v němž jsou zpravidla rády. Pedagogický přístup je podporující, sympatizující, projevuje se přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací učitele s dětmi. Je vyloučeno manipulování s dítětem, zbytečné organizování dětí z obavy o časové podporování nezdravé soutěživosti dětí. Je uplatňován pedagogický přístup s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte.

Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života. Učitel používá popisný jazyk a podporuje děti v samostatných pokusech, je uznalý, dostatečně oceňuje a vyhodnocuje konkrétní projevy a výkony dítěte a přiměřeně na ně reaguje pozitivním oceněním, vyvaruje se paušálních pochval. Ve vztazích mezi dospělými i mezi dětmi se projevuje vzájemná důvěra, tolerance, ohleduplnost a zdvořilost, solidarita, vzájemná pomoc a podpora.

Všichni zaměstnanci se chovají důvěryhodně a spolehlivě (autenticky). Děti mají možnost vidět konkrétní vzájemnou pomoc mezi zaměstnanci školy navzájem i pomoc rodičů škole. Děti se s důvěrou obracejí na všechny zaměstnance školy. Učitelka se programově věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

Organizace chodu

Denní režim v naší mateřské škole je uspořádán tak, aby respektoval **biorytmus dítěte**, jeho potřebu pohybu, odpočinku i klidových činností. Vychází z principů **wellbeingu**, tedy zajištění **pohody, bezpečí a duševní rovnováhy** každého dítěte.

Denní organizace dne je dostatečně pružná, aby umožňovala:

- přirozené střídání spontánních a řízených činností,
- individuální tempo dítěte,

- možnost volby a samostatného rozhodování,
- prostor pro spontánní hru a odpočinek,
- přirozený pobyt dětí venku.

Základní principy organizace dne podle RVP PV 2025

1. Hra jako hlavní prostředek učení

- Hra je chápána jako klíčová aktivita dítěte, prostřednictvím které poznává svět, rozvíjí myšlení, řeč, fantazii, sociální vztahy i emoční stabilitu.
- Pedagog hru **neřídí**, ale **vytváří podmínky** pro její vznik, průběh a přirozené vyústění.

2. Učení prožitkem a zkušeností

- Dítě se učí skrze činnost, pokus, omyl, otázky a objevování.
- Vzdělávání probíhá v reálných situacích, v kontextu běžného života dítěte.

3. Individualizace a inkluze

- Každé dítě má právo na vzdělávání podle svých potřeb a možností.
- Pedagog uplatňuje diferencovaný přístup, volí metody a prostředky podle typu učícího se dítěte.
- Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami je poskytována podpora prostřednictvím asistenta pedagoga, speciálních pomůcek a individuálních plánů.

4. Podpora pohody a duševního zdraví

- Klíčovým principem organizace dne je vytváření **klidného, laskavého a přehledného prostředí**, které podporuje vnitřní jistotu dítěte.
- Pedagog je modelem klidného, respektujícího chování.
- Dětem je umožněno sdílet pocity, řešit konflikty a zažívat úspěch.

5. Pobyt venku

- Každodenní pobyt venku je nedílnou součástí režimu dne a probíhá za každého počasí, pokud to neohrožuje zdraví dětí.
- Pobyt venku je vnímán jako prostor pro pohyb, hru, experimenty, environmentální poznávání i relaxaci.

Flexibilita režimu

Denní režim je **orientační** – pedagogové jej upravují podle aktuálních potřeb dětí, počasí, organizace dne či plánovaných akcí.

Důraz je kladen na **vyváženost mezi aktivitou a klidem**, řízenou činností a hrou.

Uspořádání dne v mateřské škole je dostatečně pružné, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby. Do denního programu jsou

pravidelně zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity, jež dětem nabízíme s ohledem na počasí také venku na zahradě MŠ.

Učitelé se plně věnují dětem a jejich vzdělávání. Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí. Při vstupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim. Zákonný zástupce má možnost účastnit se adaptačního procesu dítěte ve třídě.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený, a to včetně aktivit, které mateřská škola organizuje nad rámec běžného programu. Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, aby ji mohly dokončit nebo v ní později pokračovat. Veškeré činnosti se snaží děti motivovat k vlastní aktivitě a experimentování. Snažíme se děti podněcovat, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem. Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti. Děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých i velkých skupinách. Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Pokud děti potřebují soukromí, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností. Tuto možnost mají také při osobní hygieně apod.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovují individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí. Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky (věcné vybavení prostředí je dostatečné a kvalitní, pomůcky jsou připravovány včas). Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě, spojování tříd je maximálně omezeno.

Řízení mateřské školy

Mateřská škola má zpracovanou svou organizační strukturu a organizační řád školy.

Všichni zaměstnanci mateřské školy byli seznámeni s Organizačním řádem školy, svými povinnostmi a pravomocemi, znají úkoly v oblasti své práce a bezpečnostní předpisy mateřské školy a jsou povinni se jimi řídit a dodržovat je. Je vytvořen funkční informační systém, a to jak uvnitř mateřské školy, tak mimo ní.

Mateřskou školu vede a v právních záležitostech zastupuje ředitelka školy. Ředitelka vytváří prostředí vzájemné důvěry a tolerance, zapojuje spolupracovníky do řízení mateřské školy, ponechává jim dostatek pravomocí a respektuje jejich názor. Podporuje a motivuje spoluúčast všech členů týmu na rozhodování o školním programu. Ředitelka školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, zaměstnance motivuje a podporuje jejich vzájemnou spolupráci.

Pedagogický sbor pracuje jako tým, zve ke spolupráci rodiče. Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční, opírá se o předchozí analýzu a využívá zpětnou vazbu. Ředitelka vypracovává ŠVP ve spolupráci s ostatními pedagogy, případně s rodiči.

Pedagogové se pravidelně scházejí na pedagogických poradách, kde vyhodnocují svoji práci, vzájemně konzultují, přicházejí s novými podněty a nápady k naplňování programu školy. Ostatní pracovníci se setkávají na pracovních poradách dle požadavku vedoucí učitelky a dle důležitosti.

Kontrolní a evaluační činnosti zahrnují všechny stránky chodu mateřské školy, jsou smysluplné a užitečné. Z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci. MŠ spolupracuje se zřizovatelem a dalšími orgány státní správy a samosprávy, s nejbližší ZŠ, popřípadě i jinými organizacemi v místě mateřské školy a s odborníky poskytujícími pomoc zejména při řešení individuálních výchovných a vzdělávacích problémů dětí.

Velká pozornost je věnována uvádění začínajících učitelek do praxe. Tyto učitelky mají určenou uvádějící učitelku a jsou povinny zpracovávat přípravu k výchovně vzdělávací práci. Začínající učitelky získávají další zkušenosti hospitační činností u zkušenějších kolegyň. Nově také MŠ podporuje mentoring, který pomáhá získávat začínajícím učitelkám zkušenosti přirozeně, vědomě, dlouhodobě, s ohledem na individuální potřeby učitelky. Prolínáním těchto dvou přístupů a možností plánujeme vytvářet přívětivé prostředí pro nově začínající učitelky, a vytvářet tak podmínky pro zdravý kariérní růst a budování kompetencí učitelky.

Personální a pedagogické zajištění

Všichni zaměstnanci, kteří pracují v mateřské škole jako pedagogičtí pracovníci, mají předepsanou odbornou kvalifikaci. Ti, kterým část odbornosti chybí, si ji průběžně doplňují. Ředitelka informuje pedagogy o kurzech, projektech a seminářích.

Pedagogický sbor, resp. pracovní tým funguje na základě jasně vymezených a společně vytvořených pravidel. Velký důraz je kladen na profesionální chování a jednání vůči dětem, jejich rodičům i k sobě navzájem.

Pedagogičtí pracovníci se sebevzdělávají, ke svému dalšímu vzdělávání přistupují aktivně. Ředitel podporuje profesionalizaci pracovního týmu, sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogů (včetně své osoby), vytváří podmínky pro jejich další systematické vzdělávání. Směny učitelů jsou organizovány takovým způsobem, aby byla vždy a při všech činnostech zajištěna optimální pedagogická péče o děti.

Na základě možností a podmínek školy je zajištěno překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů ve třídě, optimálně alespoň v rozsahu dvou a půl hodiny. Zaměstnanci jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem (v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí).

Naším dlouhodobým cílem je doplnění tříletého studia waldorfské pedagogiky prvního sedmiletí u všech učitelek působících ve dvou waldorfských třídách. Učitelky se budou i nadále pravidelně účastnit prohlubujících seminářů a týdenních letních waldorfských akademií. Ostatní

učitelky mají také v plánu rozšiřování svých znalostí, a prohlubování svých kompetencí učitelek MŠ díky dalšímu vzdělávání prostřednictvím kurzů, seminářů, webinářů.

Spolupráce se zákonnými zástupci

Vztahy mezi rodiči a pedagogy jsou založeny na vzájemné důvěře, otevřenosti, vstřícnosti, porozumění, respektu a ochotě spolupracovat. Škola vnímá rodiče jako partnery podílející se na předškolním vzdělávání svých dětí. Pedagogové sledují konkrétní potřeby dětí a snaží se porozumět problémům, kterými rodina prochází. Mateřská škola pomáhá rodičům v péči o jejich dítě.

Abychom předcházeli možným úskalím adaptačního procesu dítěte, dáváme rodičům možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, vstupovat do her svých dětí. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v MŠ děje. Projeví-li zájem, mohou se také spolupodílet na tvoření programu MŠ.

Během celého školního roku mají rodiče možnost informovat se u třídních učitelek svého dítěte o jeho prospívání a také o jeho individuálních pokrocích v rozvoji i učení, a to každodenně při vyzvedávání svého dítěte, popřípadě si mohou s učitelkou domluvit konzultační schůzku mimo dobu, kdy se věnuje přímé pedagogické činnosti. Rodiče se mají možnost domlouvat na společném postupu při jeho výchově a vzdělávání.

Zaměstnanci školy chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejích vnitřních záležitostech. Jednají s rodiči ohleduplně, taktně, s vědomím, že pracují s důvěrnými informacemi. Nezasahují do života a soukromí rodiny.

Mateřská škola podporuje rodinnou výchovu a pomáhá rodičům v péči o dítě; nabízí rodičům poradenský servis i nejrozličnější osvětové aktivity v otázkách výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

Kde uvítáme pomoc rodičů:

- při společných přípravách slavností, organizaci výletů, exkurzí, podávání námětů na výlety a exkurze
- vlastní účastí na slavnostech, workshopech, besídkách
- při společném budování zázemí, získávání pomůcek, hraček pro děti
- v podnětech ke zlepšení, zpestření či doplnění činností MŠ
- při účasti na samotné náplni výchovně vzdělávacího procesu např. seznámení děti s Vaší zajímavou profesí/řemeslem, organizací výletu, exkurze, ale také snahou komunikovat s pedagogy, poznávat se navzájem, obohacovat se

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Prostředí mateřské školy je utvářeno s ohledem na maximální bezpečí a potřeby dítěte se SVP. Cílem naší mateřské školy je integrace dětí se SVP a poskytnutí jim pocitu rovnoprávnosti v pravém slova smyslu. Integraci chápeme jako vzájemný proces, ve kterém se obě strany vzájemně přibližují, roste pospolitost a sounáležitost. Nabízíme dětem vhodné materiální zabezpečení a psychosociální podporu, aby se bez problému začlenily do skupiny dětí a jejich adaptace a následné vzdělávání probíhalo bez jakýchkoliv omezení.

V mateřské škole jsou k dispozici kompenzační (technické a didaktické) pomůcky dle potřeb konkrétního dítěte. V případě potřeby bude zajištěna kvalitní speciálně pedagogická péče ve spolupráci s odborníky z školských poradenských zařízení.

Mateřská škola zajišťuje spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství. V souladu s právními předpisy je snížen počet dětí ve třídě. Podle stupně přiznaného podpůrného opatření je přítomen asistent pedagoga.

- *Děti s vadami řeči a prvky autismu* – logopedická péče zajištěna učitelkami s logopedickým kurzem v rozsahu 250 hodin, úzká spolupráce s odborníky – logopedy, psychology, foniatry, speciální didaktické pomůcky zaměřené na rozvoj řeči, vhodné kompenzační, didaktické pomůcky, zajištění specifických dovedností zaměřených na sebeobsahu.
- *Děti s poruchami pozornosti a vnímání* – zklidňující prostředí, zvýšený bezpečnostní dohled, důsledný individuální přístup učitele, speciální didaktické pomůcky zaměřené na cvičení soustředění a pozornosti.
- *Děti s tělesným postižením* – třídy z technických propozic budovy bohužel nejsou bezbariérové, jinak je možné zabezpečit pohyb dítěte v prostorách školy pomocí dostupných technických prostředků nebo lidských zdrojů, kompenzační technické a didaktické pomůcky, sledujeme osvojení specifických dovedností v rozsahu individuálních možností dítěte, náhradní tělovýchovné aktivity možné s ohledem na postižení dítěte.

Při vzdělávání dítěte se SVP používají pedagogové vhodný komunikační styl, formy práce, organizaci práce a samozřejmě individuální přístup ke každému dítěti.

Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola má dostatek materiálů, knih a didaktických pomůcek, kterými může dále rozvíjet kognitivní schopnosti dětí. Vzdělávání nadaných dětí probíhá takovým způsobem,

aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit, uplatnit a dále rozvíjet.

Součástí podpory nadaných dětí je také činnost **Klubu Koumáci**, který v mateřské škole působí od roku 2022. Klub vznikl v rámci projektu „*Malí koumáci ze Zahrady ptáčka Zpěváčka*“, podpořeného z Programu na podporu vzdělávání a talentmanagementu na území statutárního města Ostravy. Nadané a mimořádně nadané děti jsou do klubu zařazovány na základě screeningové metody NOMI, která slouží k včasnému rozpoznání jejich potenciálu. Klub se schází jednou za dva týdny v dopoledních hodinách. Vzdělávací aktivity jsou přizpůsobovány věku i individuálním schopnostem dětí ve věku 3–7 let. Dětem jsou nabízeny badatelské, logické, tvořivé i experimentální činnosti, které podporují jejich přirozenou zvědavost, kritické myšlení, samostatnost a radost z objevování.

Při vzdělávání jsou vytvářeny vhodné organizační podmínky (např. možnost samostatné práce s náročnějším zadáním). Pedagogové si průběžně prohlubují znalosti a dovednosti související se vzděláváním nadaných dětí. Podporují zvědavost dítěte, povzbuzují ke kladení otázek, podporují hledání vlastních cest a způsobů řešení, tvořivost, kombinační schopnosti a originalitu.

Mateřská škola dlouhodobě spolupracuje s Dětská Mensa ČR, která poskytuje metodickou podporu v oblasti rozvoje nadání, inspiraci pro práci s nadanými dětmi a možnosti dalšího vzdělávání pedagogů. Současně mateřská škola spolupracuje s odborníky ze školských poradenských zařízení, se zákonnými zástupci dětí i dalšími organizacemi podporujícími vzdělávání a rozvoj talentovaných dětí.

Pokud je dítě diagnostikováno jako mimořádně nadané speciálním pedagogickým centrem, je pro něj zpracován individuální vzdělávací plán (IVP). Školní vzdělávací program i doplňkové školní projekty poskytují učitelkám dostatek možností, prostoru a námětů pro individuální práci s nadanými dětmi tak, aby se jejich talent a schopnosti dále rozvíjely a bylo respektováno jejich přirozené tempo vývoje.

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Třídy, ve kterých probíhá vzdělávání dvouletých dětí, jsou vybaveny dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti. Vhodné vybavení bude dle možností naší MŠ průběžně rozšiřováno a doplňováno. Třídy jsou vybaveny tak, aby dětem byly znepřístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Také nábytek v těchto třídách je zajištěn s ohledem na menší tělesnou výšku dvouletých dětí, podporuje správné držení těla při sezení a je stabilní. Herna dětem poskytuje dostatečný prostor pro volný pohyb a hru, umožňuje variabilitu v uspořádání prostoru. Děti si mohou volit kouty, ve kterých jim bude dobře, ale také si je mohou samy vytvářet.

Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte. Učitelky dbají na důsledný rozvoj hygienických návyků dvouletých dětí, v případě jakýchkoliv nesnází jim poskytují

pomoc, asistenci. Učitelky si jsou vědomy individuálních potřeb a vývojových zvláštností dětí ve věku od dvou do tří let.

Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby. Rodiče mohou dětem donést náhradní oblečení a předejít tak jejich případnému diskomfortu.

Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).

Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami. Učitelky komunikují intenzivně s rodiči, aby společně zabezpečili úspěšnou adaptaci dítěte.

Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty. Učitelka zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky.

Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí. Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Učitelky proto tyto formy práce upřednostňují a uplatňují laskavě důsledný přístup, který děti pozitivně přijímají.

V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Naše mateřská škola má třídu, která se specializuje na vzdělávání dětí od dvou do tří let, a také 4 třídy, ve kterých probíhá vzdělávání dětí věkově smíšených. Třída pro děti od dvou do tří let je plně vybavena odpovídajícím nábytkem a materiálním zabezpečením pro vzdělávanou věkovou skupinu. Naším plánem je i nadále pracovat na vybavení tříd s věkově heterogenní skupinou dětí o větší počet hraček určených dětem dvouletým.

Bližší rozpracování obsahuje příloha ŠVP Organizace školního roku, která reaguje na konkrétní situaci v daném školním roce.

Organizace vzdělávání

Druh provozu školy: Celodenní

Počet tříd včetně bližší charakteristiky:

Mateřská škola Dětská 920

Mateřská škola Dětská má 4 třídy.

Specifika jednotlivých tříd jsou každoročně zpracovány v příloze ŠVP Organizace školního roku.

Specifika jednotlivých tříd se každoročně upravují dle věkového složení dětí ve třídě a jejich potřeb.

Mateřská škola Větrná 1084

Mateřská škola Větrná má 4 třídy.

Třída I. a třída II. jsou certifikované waldorfské třídy s vypracovaným třídním vzdělávacím programem s souladu s waldorfskou pedagogikou.

Třída III. a třída IV. jsou běžné heterogenní třídy.

Činnosti se souběžným působením dvou učitelů ve třídě:

Příprava na pobyt venku, pobyt venku, příprava na oběd, oběd, příprava na odpočinek.

Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy:

Ředitelka každoročně vydá v dubnu Směrnici k zápisu k předškolnímu vzdělávání pro školní rok, ve které stanoví kritéria a podmínky, podle kterých bude postupovat při rozhodování na základě ustanovení §165 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, o přijetí k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole.

Směrnice je zpracována v souladu s § 34 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice se zveřejňuje webových stránkách mateřských škol a na nástěnkách ve vestibulu jednotlivých budov.

Popis pravidel organizace individuálního vzdělávání:

Mateřská škola poskytuje individuální vzdělávání, pokud o něj zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné požádá (oznámí to).

Ředitelka mateřské školy po doručení oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání ústně doporučí zákonnému zástupci oblasti RVP PV, ve kterých má být dítě vzděláváno a ústně doporučí seznámení s dokumentem Desatero pro rodiče předškolního věku.

Ověření úrovně osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech se bude konat v řádném termínu třetí středu v měsíci listopadu, v případě náhradního termínu druhou středu v měsíci prosinci. Přesný termín bude zákonným zástupcům sdělen ředitelkou mateřské školy telefonicky a emailem týden před termínem ověřování. Zákonný zástupce dítěte, které je individuálně vzděláváno, je povinen zajistit účast dítěte u ověření.

Ověření úrovně osvojení očekávaných výstupů bude probíhat v Mateřské škole, Dětská 920, Ostrava-Poruba. Proběhne formou rozhovoru s dítětem nad knihou a hračkou. Nebude trvat déle než 30 minut. Při ověření bude možná přítomnost zákonného zástupce a povede ho ředitelka mateřské školy. Zákonnému zástupci bude v následném rozhovoru doporučen další postup při vzdělávání.

Ředitelka mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání, ukončí individuální vzdělávání dítěte, pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu.

Odvolání proti rozhodnutí ředitele mateřské školy o ukončení individuálního vzdělávání dítěte nemá odkladný účinek. Po ukončení individuálního vzdělávání dítěte nelze dítě opětovně individuálně vzdělávat.

4. Charakteristika vzdělávacího programu

Zaměření školy

Filosofie školy

Naší vizí je vytvářet prostředí radosti, důvěry a bezpečí, kde se děti učí formou hry, objevování a prožitku.

Věříme, že dítě se učí nejlépe tehdy, když má možnost samo zkoušet, objevovat, chybovat i uspět. Podporujeme jeho přirozenou zvědavost, tvořivost, samostatnost a odpovědnost.

Pedagogický přístup vychází z principů respektující komunikace, partnerského vztahu dítě-učitel a pozitivní motivace.

Základem je individualizace vzdělávání, podpora silných stránek dítěte a rozvoj jeho klíčových kompetencí a gramotností v souladu s RVP PV 2025.

Pracujeme podle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

Výchova a vzdělávání

- *Poskytovat kvalitní povinné předškolní vzdělávání.*

- *Poskytovat vzdělávání dětí od dvou let.*
- *Uplatňovat principy společného vzdělávání.*
- *Nabízet alternativní pedagogický směr-waldorfská třída.*
- *Využívat k rozvoji environmentální senzitivity Větrníkovu zahradu – zahradu v přírodním stylu.*

Podmínky vzdělávání

- *Zdokonalovat věcné podmínky vzdělávání.*

Pedagogický tým

- *Udržet stálý, kvalitní, vzdělaný a spolupracující pedagogický tým učitelek a asistentek pedagogů, školních asistentek a chův.*

Spolupráce s rodinou

- *Úzce spolupracovat s rodinou a doplňovat její výchovu.*

Metody a formy vzdělávání

Formy vzdělávání

Vzdělávání je uskutečňováno průběžně během celého dne ve všech přirozených situacích a činnostech, které v mateřské škole nastávají. Je založeno na aktivní účasti dítěte, jeho přirozené zvědavosti, potřebě objevovat, experimentovat a získávat vlastní zkušenosti. Učení vychází z prožitků dětí, jejich individuálních potřeb, zájmů a možností.

Vzdělávání probíhá prostřednictvím spontánních i plánovaných činností, které se vzájemně prolínají a vytvářejí smysluplný celek. Pedagog vytváří podnětné prostředí, nabízí dětem rozmanité vzdělávací příležitosti a podporuje jejich samostatnost, iniciativu, tvořivost a spolupráci.

Organizační formy vzdělávání jsou voleny s ohledem na vzdělávací záměr, potřeby dětí a charakter činností. Využíváno je **individuální vzdělávání**, práce ve dvojicích, **ve skupinách** i společné vzdělávání celé třídy. Frontální - **hromadná forma** je zařazována pouze tehdy, pokud je pro danou vzdělávací situaci účelná a přínosná.

Zařazování skupinové formy vzdělávání založené na kooperativním učení představuje důležitou vzdělávací strategii, kterou ve vzdělávání uplatňujeme.

Vzdělávací strategie

Při vzdělávání jsou využívány zejména metody a přístupy podporující aktivní učení dítěte:

- **prožitkové učení založené na vlastní zkušenosti dítěte,**

- učení hrou jako přirozenou formou osvojování poznatků, dovedností a postojů,
- badatelsky orientované učení, objevování, experimentování a řešení problémových situací,
- **kooperativní učení podporující spolupráci, komunikaci a vzájemný respekt,**
- **situační učení využívající přirozené životní situace a souvislosti,**
- **spontánní sociální učení založené na přirozené nápodobě a každodenních interakcích,**
- didakticky cílené činnosti propojující spontánní i záměrné učení s důrazem na individualizaci vzdělávání,
- princip vzdělávací nabídky, kdy dítě spolurozhoduje o své činnosti, vybírá si z připravených aktivit a aktivně se podílí na vlastním učení,
- reflexe a sebehodnocení dítěte přiměřené jeho věku jako součást podpory rozvoje učebních kompetencí.

Pedagog při volbě strategií, metod a forem vzdělávání respektuje individuální vzdělávací potřeby, tempo učení, schopnosti a možnosti každého dítěte. Současně vytváří bezpečné, podnětné a respektující prostředí podporující wellbeing dítěte, radost z učení a rozvoj jeho klíčových kompetencí.

Cíle školy

Podporovat harmonický rozvoj osobnosti dítěte v souladu s jeho individuálními možnostmi, potřebami a zájmy. Vzdělávací činnost je postavena na principech **Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (revize 2024)**, který zdůrazňuje:

- **wellbeing dítěte** – pocit bezpečí, spokojenosti a pohody,
- **kompetenční pojetí vzdělávání,**
- **rozvoj gramotností** (čtenářské, matematické, digitální, environmentální, sociální a občanské),
- **rovné příležitosti ke vzdělávání,**
- **spolupráci školy, rodiny a komunity,**
- **podporu inkluze a individuálního přístupu.**

Pedagogický proces je plánován s ohledem na **vzdělávací oblasti nového RVP PV**:

- **Dítě a jeho tělo**
- **Dítě a jeho psychika**
- **Dítě, ten druhý a společnost**
- **Svět lidí a kultury**

Vzdělávání dětí probíhá v prostředí, které podporuje jejich přirozenou zvědavost, experimentování, komunikaci i tvořivost.

Učení se zakládá na **hře, zážitku, prožitku a osobní zkušenosti dítěte.**

Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami definuje školský zákon 561/2004 Sb. v aktuálním znění a vyhláška 27/2016 v aktuálním znění.

Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou.

Podpůrná

opatření

Vyjádření míry organizační, pedagogické a finanční náročnosti podpůrného opatření, podpůrná opatření se člení podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti do pěti stupňů. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně vychází z Doporučení, která vydává školské poradenské zařízení (PPP nebo SPC).

Podpůrná opatření spočívají v mateřské škole

- poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání, včetně zabezpečení výuky předmětu speciálně pedagogické péče,
- použití kompenzačních pomůcek a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených RVP PV
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- využití asistenta pedagoga,
- využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočníka českého znakového jazyka,

nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti po dobu jeho pobytu ve škole podporu podle zvláštních právních předpisů, nebo

- poskytování vzdělávání v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

Naše mateřská škola je zpravidla první instituce, ve které se dítě setkává s kvalifikovanou pedagogickou péčí a učitelka mateřské školy díky každodennímu styku s dítětem a pedagogické diagnostice jako první upozorňuje na případné problémy dítěte. Učitelka mateřské školy ve spolupráci s rodiči iniciuje zahájení procesu odborného posouzení problémů dítěte. Jehož výsledkem může být konstatování, že se jedná o dítě se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dítě nadané. Díky včasné odborné pedagogické péči ve spolupráci s odborníky a speciálními pedagogy je dítěti umožněn jeho rozvoj a položen kvalitní základ pro celoživotní vzdělávání.

Méně často se stává, že do mateřské školy nastoupí dítě, u něž jsou speciální vzdělávací potřeby již diagnostikovány. Mateřská škola ve spolupráci s odborníky toto dítě vzdělává.

Cílem je, aby se naše mateřská škola se stala inkluzivní.

To znamená, že přijímá a vzdělává ve svých třídách všechny děti bez rozdílů a všem poskytuje stejně kvalitní péči a vzdělání.

Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole

Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami potřebuje cíle a záměry vzdělávání maximálně uzpůsobit jeho potřebám a možnostem. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami vychází z Doporučení a do svých vzdělávacích strategií zahrnuje podpůrná opatření.

Systém péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP.

Přímá podpora - zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb.

Učitelka mateřské školy nejprve poskytuje dítěti, které má vzdělávací obtíže, tzv. přímou podporu, která slouží ke zmapování možných forem podpory dítěte. Pokud nepostačuje zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb a obtíže dítěte vyžadují součinnost více učitelek, je vytvářen plán pedagogické podpory (PLPP).

Podpůrná opatření prvního stupně

Plán pedagogické podpory zpracuje učitelka pro dítě, pokud nepostačuje samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb dítěte při vzdělávání.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP

Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení. Jedná se závazný dokument napomáhající zajištění podpůrných opatření u dítěte (příloha č. 3 k vyhlášce č. 27/2016 Sb.).

Před zpracováním PLPP učitelka mateřské školy o této skutečnosti informuje ředitelku mateřské školy. PLPP zpracovává učitelka mateřské školy od prvního stupně podpůrných opatření, a to na základě potřeb úprav ve vzdělávání nebo zapojení do kolektivu. S PLPP je seznámen zákonný zástupce dítěte a všechny učitelky, které dítě vzdělávají. (Součástí tiskopisu PLPP). Obsahuje popis obtíží dítěte, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu. Učitelka mateřské školy vyhodnocuje naplňování cílů PLPP nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření.

Pokud PLPP je vyhodnocen jako neúčinný a problémy a obtíže dítěte dále přetrvávají a jsou překážkou při vzdělávání dítěte, je nutné vyzvat rodiče k vyhledání odborné péče ve školském poradenském zařízení. Školská poradenská zařízení jsou Pedagogicko - psychologické poradny (PPP) nebo příslušná Speciálně pedagogická centra (SPC) pro dané vady.

- Zodpovědná osoba

Výsledky poradenské pomoci

PPP nebo SPC vypracuje tyto dokumenty:

Zpráva je výsledkem poradenské pomoci školského poradenského zařízení a jsou v ní uvedeny skutečnosti podstatné pro doporučení podpůrných opatření. Zpráva je určena pouze rodičům.

Doporučení ke vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami je závazný dokument pro úpravu vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami na základě, kterého škola pracuje s podpůrnými opatřeními a žádá o finanční prostředky.

Doporučení obdrží mateřská škola zpravidla datovými schránkami.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s Doporučením školského poradenského zařízení. Škola může místo doporučeného podpůrného opatření přijmout po projednání s příslušným školským poradenským zařízením a s předchozím písemným informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte jiné podpůrné opatření stejného stupně, pokud to neodporuje zájmu dítěte.

Informovaný souhlas zákonného zástupce

Podmínkou poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně školou je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte. Informovaný souhlas je součástí doručeného Doporučení.

Informovaný souhlas obsahuje:

- a) výslovné vyjádření souhlasu s poskytováním podpůrných opatření,
- b) informace o důsledcích, které vyplývají z poskytování podpůrného opatření, zejména o změnách ve vzdělávání v souvislosti s poskytováním podpůrného opatření,
- c) informace o organizačních změnách, které v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření mohou nastat
- d) podpis zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka stvrzující, že informacím uvedeným v písmenech b) a c) porozuměl.

Podpůrná opatření škola poskytuje bezodkladně po obdržení Doporučení školského poradenského zařízení a udělení písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte.

- Zodpovědná osoba

Mgr. Petra Korbelová, ředitelka, MŠ Dětská

Jana Polčáková, zástupkyně ředitelky, MŠ Větrná

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP.

Individuální vzdělávací plán

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává mateřská škola pro dítě od druhého stupně podpůrných opatření, a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zákonného zástupce. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu, je to závazný dokument – součást dokumentace dítěte. Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem.

IVP vyhodnocuje ŠPZ ve spolupráci se školou nejméně jednou ročně. Sám je podpůrným opatřením, a navíc definuje další podpůrná opatření.

Pokud Doporučení školského poradenského zařízení obsahuje návrh organizační formy s IVP (Individuální vzdělávací plán) vypracuje ho ve spolupráci s učitelkami ředitelka mateřské školy nebo speciální pedagog, který zajišťuje předmět speciálně pedagogické péče. V případě nejasností konzultuje s SCP nebo PPP, které vydalo Doporučení.

Systém péče v případě doručení Doporučení

Zodpovědná osoba za zajištění informovaného souhlasu s poskytováním PO:

- Mgr. Petra Korbelová, ředitelka, MŠ Dětská
- Jana Polčáková, zástupkyně ředitelky, MŠ Větrná

Zodpovědná osoba za zajištění PO asistent pedagoga pokud je v Doporučení:

- Mgr. Petra Korbelová, ředitelka, certifikovaný lektor inkluze NIDV

Zodpovědná osoba za tvorbu IVP pokud je v Doporučení:

- Mgr. Petra Korbelová, ředitelka, MŠ Dětská

Zodpovědná osoba za realizaci IVP:

- učitelky mateřské školy, které mají dítě s Doporučením ve třídě

Zodpovědná osoba za vyhodnocování IVP:

- Mgr. Petra Korbelová, ředitelka, MŠ Dětská

Předmět speciálně pedagogické péče

Pod pojmem „speciálně pedagogická intervence“ se rozumí zajištění speciálně pedagogické péče pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod.

Mateřská škola poskytuje na pouze na základě Doporučení předmět speciálně pedagogické péče. Speciální pedagog poskytuje konzultace všem učitelkám mateřské školy a rodičům dětí.

Náplň předmětu speciálně pedagogické péče vychází s Doporučení jednotlivých dětí.

Konzultuje své postupy se školským poradenským zařízením, které vydalo Doporučení jednotlivým dětem a jejich logopedy.

Asistent pedagoga

Asistent pedagoga – poskytuje podporu učitelce mateřské školy při vzdělávání dítěte či dětí se SVP v rozsahu podpůrného opatření pouze na základě Doporučení.

Asistent pedagoga poskytuje podporu učitelce mateřské školy, pomáhá při organizaci a realizaci vzdělávání, podporuje samostatnost a aktivní zapojení dítěte do všech činností. Asistent pracuje podle potřeby s dítětem nebo s ostatními dětmi třídy podle pokynů učitelky mateřské školy. O své činnosti si vede stručný záznam v sešitě.

Zodpovědná osoba za vedení asistenta pedagoga:

- učitelky mateřské školy, které mají ve třídě asistenta pedagoga

Normovaná finanční náročnost (NFN) pro poskytování podpůrných opatření

Doporučení může obsahovat i normovanou finanční náročnost pro kompenzační a učební pomůcky a pro personální podporu dětí a učitelů (asistent pedagoga, speciální pedagog).

Zodpovědná osoba za výkazy NFN na základě Doporučení

- Mgr. Petra Korbelová, ředitelka, certifikovaný lektor inkluze NIDV

Kompenzační a speciální učebnice a pomůcky

Doporučení může obsahovat i návrh na využívání kompenzačních a speciálních pomůcek.

Pokud jsou pomůcky určeny pro více dětí, učitelky, které tyto děti vzdělávají, si je půjčují. Pokud má kompenzační a speciální pomůcky k dispozici pouze jedno konkrétní dítě jsou tyto pomůcky k dispozici přímo na třídě daného dítěte. Ke své práci je taky využívá speciální pedagog v předmětu speciálně pedagogické péče. Pomůcky pro děti s vadami řeči jsou k dispozici v kabinetu MŠ Větrná.

Zodpovědná osoba za nákup pomůcek dle Doporučení:

- Jana Polčáková, zástupkyně ředitelky

Zodpovědná osoba za využívání kompenzačních pomůcek:

- učitelky mateřské školy, které vzdělávají dítě se SVP

Nadané dítě v mateřské škole

Mateřská škola usiluje o vytvoření podmínek pro vzdělávání dětí nadaných.

V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje, mnohdy je těžké odlišit při identifikaci nadání dítěte od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Dítě, které vykazuje známky nadání, musí být dále podporováno.

Mateřská škola zajistí realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory, pokud bude vydáno Doporučení školského poradenského zařízení.

Podmínky vzdělávání nadaných dětí

Mateřská škola zajišťuje zejména:

- individuální přístup, diferenciaci a individualizaci vzdělávání podle schopností, zájmů a vzdělávacích potřeb dítěte,
- vytváření podnětného vzdělávacího prostředí s dostatkem kvalitních didaktických pomůcek, konstruktivních stavebnic, badatelských, logických a tvořivých aktivit,
- zařazování otevřených úloh, problémových situací, experimentů a badatelsky orientovaného učení,
- možnost práce vlastním tempem, řešení náročnějších úkolů a rozšiřování vzdělávací nabídky podle individuálních možností dítěte,
- úzkou spolupráci se zákonnými zástupci, školskými poradenskými zařízeními a dalšími odbornými institucemi,
- průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti podpory nadání,
- spolupráci s Dětská Mensa ČR a dalšími organizacemi podporujícími rozvoj nadaných dětí.

Klub Koumáci

Součástí vzdělávací nabídky mateřské školy je **Klub Koumáci**, který vznikl v rámci projektu *Malí koumáci ze Zahrady ptáčka Zpěvákka*. Klub je určen dětem s projevy nadání a mimořádného nadání. Setkání probíhají pravidelně jednou za dva týdny v dopoledních hodinách. Děti pracují v menší skupině na úkolech podporujících logické myšlení, tvořivost, matematickou a čtenářskou pregramotnost, prostorovou představivost, badatelské dovednosti i schopnost spolupracovat. Vzdělávací nabídka je diferencována podle věku, schopností a individuálního tempa jednotlivých dětí.

Rozvoj nadání prostřednictvím zájmových aktivit

Mateřská škola podporuje rozvoj různých oblastí nadání také prostřednictvím doplňkových vzdělávacích aktivit, například:

- Šachy do škol,
- dětský pěvecký sbor Zvoneček,
- keramický kroužek,
- bruslení,
- sportovní, kulturní a badatelské projekty,
- návštěvy knihoven, vzdělávacích center a expozic Svět techniky.

Pedagogové průběžně sledují vzdělávací pokroky dětí, plánují individualizovanou vzdělávací nabídku a vytvářejí podmínky, aby každé dítě mohlo rozvíjet svůj potenciál, zažívat úspěch a radost z učení.

Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Priority vzdělávání dětí mladších tří let

úzká spolupráce s rodinou,
vytvoření podmínek pro zajištění provázanosti režimu dvouletého dítěte v rodině i v mateřské škole,
individuální podpora aktivity dětí, zvědavosti, snahy po objevování,
při vzdělávání děti nepřetěžovat, nepoškodit je fyzicky ani psychicky,
vytváření pevných základů vedoucích k postupnému osamostatňování dětí v oblasti sebeobsluhy a socializace směřující k rozvoji dětské osobnosti.

Podmínky adaptace

Učitelky se zákonnými rodiči projednají a vysvětlí podmínky adaptace dětí. Adaptační proces je maximálně přizpůsoben individuálním potřebám dětí tak, aby si mohly postupně zvykat na nové prostředí, kamarády i pracovníky mateřské školy. Pobyt dítěte v mateřské škole je postupně, po dohodě s rodiči, prodlužován. Pokud dítě v počátku adaptačního období onemocní, je rodičům doporučeno adaptační proces opakovat. Učitelka usiluje o to, aby se děti cítily dobře, spokojeně a bezpečně. Umožní dětem, aby používaly své osobní pomůcky a hračky pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.

V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

Rodiče mají možnost před nástupem dítěte do mateřské školy navštívit zahradu mateřské školy, případně pozorovat hry ostatních dětí. Mateřská škola organizuje Den otevřených dveří.

Specifika vzdělávání dvouletých

Stimulace motorických dovedností

V pohybových aktivitách je dítě méně obratné. Motorický vývoj dětí je spojen s potřebou aktivity, projevující se především pohybem – během, poskakováním, lezením, prolézáním apod. Neuspokojené potřeby pohybu mohou vést k napětí, v krajních případech až k neurotickým projevům.

Prostředí mateřské školy i denní režim dětí je proto uzpůsoben tak, aby umožňoval rozvoj pohybových dovedností dětí.

Podpora rozvoje poznávacích procesů

Učitelka mateřské školy respektuje specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné.

Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují.

Dvouleté děti potřebují poznávat svět, který je obklopuje, a chtějí se v něm zorientovat. Pro tyto děti je poznávání okolí běžnou činností a rozvoj poznávacích procesů je pozorovatelný na tom, jak se dítě orientuje v prostoru, čase a jak chápe např. pojem množství. Učitelka musí promýšlet, které podněty dítě potřebuje, aby ho nepřesytily ani nenudily, ale zároveň, aby pro něj byly podněty srozumitelné a děti se jich nebály.

Dvouleté dítě postupně dokáže rozlišit méně, více, polohu nahoře a dole, učí se odhadnout vzdálenost, pracuje s jednoduchými „vkládkami“, puzzlemi a jednoduchými stavebnicemi.

Učitelky úpravou prostředí a nabídkou vhodných činností mohou napomáhat v chápání okolního světa a motivovat je k dalšímu poznávání a učení, stejně tak i učit dítě žít ve společnosti vrstevníků a prostřednictvím jednoduchých pravidel dětem přibližovat normy a hodnoty společnosti.

Rozvoj řeči a komunikace

Z hlediska vývoje řeči je období před dovršením tří let významným obdobím. V tomto věkovém období většina dětí nesprávně vyslovuje, řeč se postupně vytváří. Dvouleté děti rády různě experimentují se slovy, s radostí opakují některá slovní spojení. Velmi důležitý je správný mluvní vzor učitelky.

Učitelky pracují především s krátkými říkankami, které jsou spojovány s rytmizací či pohybem.

Učení nápodobou, volná hra, experimentování

Hra přináší dítěti radost. Prostřednictvím hry se dítě realizuje, promítá do ní svá vlastní přání a prostřednictvím hry zpracovávají své vlastní zkušenosti a realitu. Děti zkoumají svět nejenom prostřednictvím smyslů, ale také pohybových aktivit, objevují, zkoumají různé materiály, předměty, prozkoumávají prostor, ale také poznávají sami sebe i ostatní lidi. Děti se v tomto období učí především experimentováním, objevováním a nápodobou.

Přítomnost učitelky usnadňuje hru s vrstevníky, jejím prostřednictvím mohou být děti v častějším kontaktu, přestože v tomto období převládají spíše hry paralelní (vedle sebe).

Učitelky připravují vzdělávací nabídku pro dvouleté děti úpravou prostředí, výběrem vhodných hraček a pomůcek.

Podpora rozvoje prosociálních dovedností

Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Obvykle se projevuje silnější potřebou vazby na dospělou osobu. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role.

Učitelka mateřské školy a chůva zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky.

Metody a formy pedagogické práce

Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí. Učitelka využívá přítomnosti asistenta k zajištění organizace individuálního vzdělávání a vzdělávání skupinovou organizační formou.

Děti často vyžadují opakování známých činností, učitelky nastaví ve třídě pravidelné rituály, které dětem vytvoří pocit bezpečí.

Dítě mladší tří let se soustředí krátkou dobu, proto učitelka délku činností tomu uzpůsobí a činnosti pravidelně střídají. Je potřeba sladit spontánní činnosti s řízenými.

Nejvíce času děti budou trávit volnou hrou a pohybem.

Obsah vzdělávání dvouletých dětí je rozpracován v TVP.

5. Vzdělávací obsah

Vzdělávací oblasti

RVP PV 2025 vymezuje **čtyři vzdělávací oblasti**, které jsou vzájemně propojené a tvoří ucelený rámec rozvoje dítěte.

Všechny oblasti se prolínají a jejich cílem je rozvoj **klíčových kompetencí** dítěte.

Dítě a jeho tělo cíle oblasti:

- podporovat zdravý tělesný vývoj, pohybovou obratnost a koordinaci,
- rozvíjet smyslové vnímání a tělesné sebeuvědomění,
- vytvářet základy zdravého životního stylu,
- vést děti k odpovědnosti za své zdraví a bezpečí.

Typické činnosti:

- ranní pohybové hry, jóga pro děti, cvičení na překážkové dráze,
- hry na rozvoj rovnováhy, síly a vytrvalosti,
- hry venku – běh, chůze, lezení, jízda na koloběžce, míčové hry,
- aktivity zaměřené na dechová a relaxační cvičení,
- pohybové činnosti s hudbou, rytmem a zpěvem.

Rozvíjené kompetence:

- dítě se orientuje ve svém těle a pohybovém prostoru,
- vnímá potřebu pohybu a odpočinku,
- spolupracuje při pohybových hrách,
- rozpoznává rizika a přiměřeně se chrání před nebezpečím.

Dítě a jeho psychika

Cíle oblasti:

- rozvíjet poznávací procesy a logické myšlení,
- podporovat zvědavost, experimentování a objevování,
- rozvíjet matematickou, čtenářskou a digitální gramotnost,
- podněcovat samostatné myšlení, řešení problémů a hledání souvislostí.

Typické činnosti:

- badatelské a experimentální činnosti (pokusy, měření, pozorování),
- hry s čísly, tvary a barvami, rozvoj prostorové orientace,

- čtenářské aktivity, práce s knihou, poslech příběhů, dramatizace,
- práce s roboty (Bee Bot, Photon, Colby), základy kódování a logiky,
- projektové a integrované činnosti podporující myšlení v souvislostech.

Rozvíjené kompetence:

- dítě přemýšlí, klade otázky, zkoumá a vyvozuje závěry,
- propojuje poznatky z různých oblastí,
- využívá digitální technologie bezpečně a smysluplně,
- hledá řešení problémů, přemýšlí o důsledcích svého jednání.

Dítě, ten druhý a společnost

Cíle oblasti:

- rozvíjet emoční inteligenci a seberegulaci,
- podporovat zdravé sebevědomí a pocit jistoty,
- učit děti empatii, spolupráci a ohleduplnosti,
- posilovat schopnost vyjádřit své pocity a potřeby přiměřeným způsobem.

Typické činnosti:

- komunitní kruhy, společné rozhovory a reflexe,
- dramatická a sociální hra, hraní rolí,
- aktivity zaměřené na zvládání emocí (dechová cvičení, relaxace),
- společné řešení konfliktů, prosociální projekty,
- práce s pohádkami, příběhy a ilustracemi emocí.

Rozvíjené kompetence:

- dítě rozpoznává a pojmenovává své pocity,
- chápe pocity druhých a reaguje ohleduplně,
- spolupracuje ve skupině, pomáhá ostatním,
- vnímá spravedlnost, respekt a důvěru jako hodnoty.

Svět lidí a kultury

Cíle oblasti:

- rozvíjet environmentální a sociální odpovědnost,
- vést dítě k respektu k přírodě, lidem a kultuře,

- podporovat vnímání tradic, zvyků a kulturní rozmanitosti,
- rozvíjet základy občanských postojů a hodnot.

Typické činnosti:

- environmentální výchova – péče o záhony, třídění odpadu, pozorování přírody,
- slavnosti roku, lidové zvyky, poznávání regionu,
- spolupráce s komunitou (návštěvy knihovny, seniorů, charitativní akce),
- projekty zaměřené na pomoc druhým (např. Den laskavosti, sběr papíru, výsadba stromků).

Rozvíjené kompetence:

- dítě chápe, že svým chováním ovlivňuje svět kolem sebe,
- vnímá přírodu jako živý organismus, o který je třeba pečovat,
- respektuje kulturní rozmanitost a hodnoty,
- jedná zodpovědně, ohleduplně a spolupracuje ve prospěch celku.

Rozvoj gramotností

Revize RVP PV 2025 zavádí důraz na **rozvoj gramotností** jako průřezového prvku vzdělávání.

V naší MŠ jsou rozvíjeny tyto gramotnosti:

- **Čtenářská gramotnost:** práce s textem, příběhy, knihami; rozvoj poslechu, vyprávění, porozumění; vedení dětského čtenářského koutku, práce s pohádkou- „Cesta do pohádky“
- **Matematická gramotnost:** hry s čísly, tvary, rytmem a množstvím; praktické měření, počítání, třídění.

Klíčové kompetence dítěte

V souladu s RVP PV 2025 sledujeme a rozvíjíme tyto kompetence:

- **Kompetence k učení** – dítě se učí s radostí, experimentuje a hledá souvislosti.
- **Kompetence k řešení problémů** – zkouší, přemýšlí, propojuje poznatky.
- **Kompetence sociální a personální** – spolupracuje, komunikuje, respektuje.
- **Kompetence komunikativní** – vyjadřuje své myšlenky a pocity přiměřeně věku.
- **Kompetence občanské** – chápe důsledky svého chování, pečuje o prostředí.
- **Kompetence digitální** – bezpečně a smysluplně používá technologie.

Vzdělávací strategie

- **Konstruktivistické učení** – vycházející z konstruování poznatků na základě vlastních zkušeností, a informace o osobnosti dítěte získané prostřednictvím metod pedagogického diagnostikování.
- **Prožitkové učení** – učení prostřednictvím přímého prožitku, zkušenosti a emocí.
- **Činnostní učení** – dítě se učí vlastní aktivitou, praktickou činností a řešením konkrétních situací.
- **Badatelské učení** – dítě klade otázky, formuluje předpoklady, pozoruje, experimentuje, ověřuje a vyhodnocuje.
- **Problémové učení** – dítě hledá vlastní řešení, zkouší různé postupy a učí se z chyb.
- **Situační učení** – využívání přirozených situací a aktuálních zkušeností dětí jako příležitosti k učení.
- **Kooperativní učení** – spolupráce, vzájemná pomoc, sdílení zkušeností a společné hledání řešení.
- **Učení hrou a nápodobou** – hra, spontánní aktivita a přirozené pozorování a napodobování druhých.
- **Učení všemi smysly** – propojení smyslové, pohybové, emoční a rozumové zkušenosti.
- **Reflexe a sdílení** – dítě pojmenovává, co zjistilo, prožilo, jak postupovalo a co by mohlo příště udělat jinak.

Integrovaný blok: POJĎME SE SEZNÁMIT

Při realizaci integrovaného bloku pedagogové využívají zejména tyto vzdělávací strategie:

- vytvářejí bezpečné, podnětné a vstřícné prostředí podporující úspěšnou adaptaci dítěte na mateřskou školu,
- respektují individuální potřeby, tempo adaptace, zájmy a možnosti každého dítěte,
- podporují wellbeing dítěte, jeho pocit bezpečí, důvěry a sounáležitosti s kolektivem,
- využívají prožitkové a činnostní učení založené na přímých zkušenostech dítěte,
- zařazují situační učení a využívají běžné denní situace jako příležitosti k učení,
- podporují spontánní hru jako přirozený prostředek poznávání a sociálního učení,
- pravidelně využívají komunitní kruhy k rozvoji komunikace, vzájemného naslouchání, sdílení zážitků a vytváření pozitivních vztahů,

- rozvíjejí sociální dovednosti prostřednictvím kooperativních her a činností ve dvojicích i skupinách,
 - vedou děti k postupnému osvojování pravidel společného soužití a samostatnosti při sebeobsluze i běžných denních činnostech,
 - využívají pozitivní motivaci, oceňují individuální pokroky a podporují zdravé sebevědomí dítěte,
 - průběžně sledují vzdělávací pokroky dětí prostřednictvím pedagogické diagnostiky a přizpůsobují vzdělávací nabídku jejich potřebám,
 - spolupracují se zákonnými zástupci při adaptačním procesu a podporují partnerství mezi rodinou a mateřskou školou.
-

Vzdělávací strategie

Integrovaný blok: MOJE RODINA

Při realizaci integrovaného bloku pedagogové využívají zejména tyto vzdělávací strategie:

- vycházejí z osobních zkušeností, zážitků a rodinného prostředí dítěte,
 - podporují pozitivní vztahy dítěte k rodině, blízkým osobám a svému sociálnímu okolí,
 - využívají prožitkové učení prostřednictvím vyprávění, sdílení zkušeností a společných aktivit,
 - pravidelně zařazují komunitní kruhy zaměřené na komunikaci, vzájemné naslouchání a respektování odlišností,
 - podporují kooperativní činnosti, při kterých děti spolupracují, pomáhají si a společně řeší jednoduché situace,
 - vytvářejí příležitosti pro dramatické, námětové, výtvarné a hudební činnosti vycházející z rodinného života,
 - vedou děti k rozvoji empatie, tolerance, ohleduplnosti a vzájemného respektu,
 - podporují spolupráci s rodinou a zapojují rodiče do života mateřské školy,
 - individualizují vzdělávací nabídku s ohledem na rodinné zázemí, kulturní odlišnosti a potřeby dítěte,
 - průběžně sledují vzdělávací pokroky dítěte a podporují jeho wellbeing.
-

Vzdělávací strategie

Integrovaný blok: SLAVÍME

Při realizaci integrovaného bloku pedagogové využívají zejména tyto vzdělávací strategie:

- seznamují děti s tradicemi, svátky a kulturním dědictvím prostřednictvím vlastních prožitků,
 - využívají projektové, prožitkové a činnostní učení,
 - podporují aktivní zapojení dětí do přípravy společných oslav a slavnostních událostí,
 - zařazují komunitní kruhy zaměřené na sdílení tradic, zážitků a zkušeností,
 - využívají hudební, pohybové, dramatické a výtvarné činnosti,
 - vytvářejí příležitosti pro spolupráci dětí při společných projektech,
 - vedou děti k respektování kulturních tradic, zvyků a rozmanitosti společnosti,
 - podporují spolupráci s rodinou a zapojování rodičů do společných akcí,
 - rozvíjejí estetické cítění, tvořivost a kulturní povědomí,
 - vytvářejí příjemnou atmosféru podporující wellbeing a pocit sounáležitosti.
-

Vzdělávací strategie

Integrovaný blok: MALÝ OBJEVITEL

Při realizaci integrovaného bloku pedagogové využívají zejména tyto vzdělávací strategie:

- podporují přirozenou zvědavost, objevování a experimentování,
 - využívají badatelsky orientované vzdělávání,
 - zařazují činnostní a problémové učení vedoucí děti k hledání vlastních řešení,
 - vytvářejí situace podporující kladení otázek, ověřování domněnek a formulování závěrů,
 - využívají experimenty, pokusy a manipulační činnosti,
 - vedou děti k logickému myšlení, tvořivosti a samostatnému rozhodování,
 - podporují spolupráci při skupinových badatelských aktivitách,
 - využívají digitální technologie přiměřeně věku dětí k objevování a dokumentaci poznatků,
 - respektují individuální tempo a možnosti každého dítěte,
 - podporují radost z poznávání a pozitivní vztah k učení.
-

Vzdělávací strategie

Integrovaný blok: ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Při realizaci integrovaného bloku pedagogové využívají zejména tyto vzdělávací strategie:

- umožňují dětem přímý kontakt s přírodou a okolním prostředím,
-

- podporují badatelsky orientované vzdělávání prostřednictvím pozorování, experimentování a objevování,
 - využívají prožitkové a činnostní učení založené na vlastní zkušenosti dítěte,
 - vedou děti k odpovědnému vztahu k přírodě a životnímu prostředí,
 - zařazují environmentální projekty, tematické vycházky a práci na školní zahradě,
 - vytvářejí příležitosti pro třídění odpadu, péči o rostliny a ochranu přírody,
 - podporují spolupráci při společných environmentálních aktivitách,
 - rozvíjejí kritické myšlení při hledání ekologických řešení,
 - využívají digitální technologie k dokumentaci přírodních jevů,
 - vedou děti k udržitelnému způsobu života a odpovědnému chování.
-

Vzdělávací strategie

Integrovaný blok: MOJE MĚSTO

- Při realizaci integrovaného bloku pedagogové využívají zejména tyto vzdělávací strategie:
 - využívají situační učení založené na poznávání přirozeného prostředí města,
 - zařazují tematické vycházky, exkurze a pozorování,
 - podporují objevování významných míst, institucí a služeb ve městě,
 - rozvíjejí občanské kompetence prostřednictvím praktických zkušeností,
 - vedou děti k bezpečnému pohybu v dopravním prostředí,
 - využívají projektové a kooperativní učení,
 - podporují orientaci v místě bydliště a vztah k regionu,
 - využívají mapy, fotografie, digitální technologie a informační zdroje přiměřené věku,
 - podporují komunikaci, spolupráci a odpovědnost při společných aktivitách,
 - vedou děti k aktivnímu zájmu o místo, ve kterém žijí.
-

Vzdělávací strategie

Integrovaný blok: MOJE TĚLO A PÉČE O NĚJ

Při realizaci integrovaného bloku pedagogové využívají zejména tyto vzdělávací strategie:

- podporují poznávání vlastního těla prostřednictvím přímých zkušeností a praktických činností,
 - využívají prožitkové, činnostní a situační učení,
-

- vedou děti k osvojování hygienických, sebeobslužných a zdravotně preventivních návyků,
 - zařazují smyslové hry, experimentování a praktické činnosti zaměřené na zdraví,
 - využívají modelové situace podporující bezpečné chování,
 - podporují samostatnost při péči o sebe i své zdraví,
 - vedou děti k odpovědnému přístupu ke zdravému životnímu stylu,
 - spolupracují s odborníky v oblasti prevence a podpory zdraví,
 - individualizují vzdělávání podle potřeb jednotlivých dětí,
 - podporují wellbeing, zdravé sebevědomí a pozitivní vztah k vlastnímu tělu.
-

Vzdělávací strategie

Integrovaný blok: V ZDRAVÉM TĚLE ZDRAVÝ DUCH

Při realizaci integrovaného bloku pedagogové využívají zejména tyto vzdělávací strategie:

- podporují každodenní přirozený pohyb jako součást zdravého životního stylu,
- využívají pohybové hry, zdravotně preventivní cvičení a relaxační aktivity,
- rozvíjejí pohybové dovednosti prostřednictvím prožitkového a činnostního učení,
- vedou děti k dodržování pravidel bezpečného pohybu a fair play,
- podporují spolupráci při skupinových sportovních aktivitách,
- využívají školní zahradu, tělocvičnu i okolní prostředí pro pohybové činnosti,
- zařazují pohybové aktivity rozvíjející koordinaci, obratnost, rovnováhu a vytrvalost,
- podporují zdravé stravovací návyky a péči o vlastní zdraví,
- přizpůsobují pohybové aktivity individuálním možnostem a potřebám dětí,
- vytvářejí radostnou atmosféru podporující wellbeing, zdravé sebevědomí a pozitivní vztah k pohybu.

Konkrétní postup v konstruktivisticky orientovaném vzdělávání

Kritické myšlení v MŠ

Kritické myšlení patří mezi nejcennější kognitivní dovednosti. Znamená to mít otevřenou mysl, používat představivost, klást si otázky a před finálním rozhodnutím zvážit dostupné informace. Všechny tyto kompetence je možné už od mateřské školy nenásilně tříbit prostřednictvím hry.

Rozvojem kritického myšlení učíme děti přemýšlet. Učíme je ptát se, utvářet si vlastní názor,

obhajovat své myšlenky, vyslechnout si druhé, spolupracovat, třídit informace, nebát se chybovat, hledat jiná řešení.

Metody kritického myšlení nám pomáhají učit děti klást otázky, nebát se odpovídat (i nesprávná odpověď je cenná), být aktivní, pasivně nepřijímat předkládaná fakta, pracovat s informacemi, a mnohé další dovednosti (kompetence) důležité pro život.

V předškolním věku jsou dovednostní kompetence nejdůležitější (cesta poznání je cennější než poznání samo)!

Třífázový model učení E-U-R

Model E-U-R respektuje mechanismy přirozeného, spontánního učení skrze objevování. Dává dětem prostor být aktivní, aby se mohly s chutí pít po nových informacích. Třídí tvořivé myšlení, rozvíjí spolupráci a přispívá k lepšímu ukládání nových vědomostí.

- **E jako evokace**

První fáze- snaha vyvolat zájem a zjistit, co už děti o tématu vědí nebo se domnívají.

Ptáme se otevřenými otázkami, dáváme všem slovo, odpovědi nevyhodnocujeme ani nepoměřujeme s ostatními.

Př. Brainstorming a myšlenková mapa

Necháme děti sdílet s ostatními informace, které už o tématu vědí. Všechny jejich výroky bez komentáře zapisujeme obrázkem, popř. velkým tiskacím písmem na papír nebo na tabuli.

Dáme jim tak najevo, že jejich poznatky jsou důležité. K zápisu se můžete později vracet.

- **U jako uvědomění**

Druhá fáze- uvědomění si významu informací. Dáváme dětem příležitost dozvědět se něco nového. Předkládáme jim podnětné obrázky, videa a knihy. Necháme je všechno si osahat a vyzkoušet při prožitkové hře.

Př. Řízené čtení a Prožitkové učení

Vybíráme v textu místa vhodná k zastavení a čtení přerušujeme otázkami. Ptáme se např. jak se bude příběh dál vyvíjet, jak se asi cítí hlavní hrdina nebo jestli už někdo zažil podobnou situaci. Necháváme děti aktivně bádát, formulovat domněnky a experimentálně je ověřovat- ať sami přijdou na to, jak věci fungují.

ALFABOX

Metoda, při které shrneme všechny své vědomosti týkající se tématu pod písmena abecedy (slova začínají na daná písmena abecedy).

- **R jako reflexe**

Ve třetí fázi (reflexe) dáváme každému prostor zhodnotit, co nového se naučil nebo vyzkoušel. Děti se tak učí formulovat své myšlenky.

Př. Reflexe v kruhu a brainstorming

Ptáme se dětí, co se dozvěděly, zda něco nového objevily, jak se jim pracovalo, co jim připadalo těžké apod. Ověřujeme původní předpoklady.

Integrované bloky

Integrovaný blok – Environmentální výchova (tabulkové zpracování)

Charakteristika bloku	Blok rozvíjí vztah dítěte k přírodě a životnímu prostředí, podporuje jeho citlivost, zodpovědnost a schopnost pečovat o svět kolem sebe. Děti poznávají přírodu jako živý organismus, jehož jsou součástí, a učí se chápat vzájemnou provázanost všech složek života. Důraz je kladen na prožitek, pozorování, praktickou péči a šetrné chování k přírodě i lidem.
Vzdělávací cíle	● Rozvíjet pozitivní vztah k přírodě a okolnímu prostředí. ● Podněcovat děti k pozorování, zkoumání a péči o živé i neživé složky přírody. ● Vést děti k pochopení základních ekologických souvislostí. ● Vést k šetrnému chování vůči prostředí – voda, energie, odpady. ● Vytvářet povědomí o odpovědnosti za své chování a jeho dopad na okolí. ● Posilovat empatii, úctu a respekt k živým bytostem.
Vzdělávací oblasti dle RVP PV 2025 Očekávané výsledky učení	Dítě a jeho tělo Tělo, smysly a biologické potřeby - Rozlišuje pomocí všech smyslů. - Naplňuje své biologické potřeby. Pohyb, hrubá a jemná motorika - Zvládá základní pohybové dovednosti.

	- Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. - Koordinuje pohyby těla, ruky a oka. - Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. - Zvládá základy grafomotoriky. - Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou. - Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. - Vyhledává příležitosti k pohybu. Praktický život - Zvládá sebeobsluhu. - Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami. - Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. Fyzická zdatnost - Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost. - Překonává fyzické překážky. Ochrana zdraví - Má osvojené základní hygienické návyky. Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.
--	--

	- Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. Dítě a jeho psychika Sebepojetí, autonomie a emoce - Orientuje se v základních emocích a pocitech. - Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám. - Navazuje a rozvíjí citové vazby. - Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. - Vyrovnává se s neúspěchem. Myšlenkové operace - Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie. - Vyhledává společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. - Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. - Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. - Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu. - Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání. - Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. - Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.
--	--

	- Ověří správnost řešení. Představivost, fantazie, tvořivost - Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. - Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie. Jazyk a řeč - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo řeči. - Poznává a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno. - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuje věty. - Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. - Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. - Vypráví jednoduchý děj. - Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. - Formuluje instrukce a předá je ostatním. - Rozliší český jazyk od jiných jazyků. Předčtenářské dovednosti - Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. - Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. - Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.
--	---

	- Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. - Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. Předmatematické představy - Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. Dítě, ten druhý a společnost Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti - Poradí si v nové situaci - Začlení se do skupiny. - Ovlivňuje směřování společné činnosti. - Navazuje a udržuje dětská přátelství. Základy etikety a morální hodnoty - Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu. - Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. - Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.
--	---

	Svět lidí a kultury - Pojmenuje místo na zemi, ve které žije. - Přijímá rozmanitosti lidí a vnímá ji jako přirozenou. Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování - Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech. - Zachytí autenticky své představy i prožitky různými prostředky a technikami. - Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin. - Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech. Dítě a svět Poznávání světa a přírody - Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci. - Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy. - Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody. - Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.
--	---

	- Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi. Životní prostředí a jeho ochrana - Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim. - Udržuje pořádek v blízkém prostředí. - Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí. - Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit. - Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy. - Respektuje různé formy života. Bezpečné chování - Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. - Rozezná některé nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. - Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. - Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.
Klíčové kompetence (RVP PV 2025)	● K učení - Při učení využívá strategie pokusu a omylu. - Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. ● Komunikační

	- Vyjadřuje se různými způsoby - Prezентuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny. - Klade otázky a hledá na ně odpovědi. - Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává. - Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. ● K občanství a udržitelnosti - Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí. - Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. ● Osobnostní a sociální - Vyjadřuje svůj názor. - Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. - Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. ● K řešení problémů - Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. - Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozích zkušeností. - Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. - Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. - Tvořivě pracuje s informacemi. - Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů. ● K podnikavosti a pracovní - Přichází s vlastními nápady. - Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. - Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. - Dokončí, co započalo. - Organizuje a realizuje svoje činnosti. - Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. - Spolupodílí se na společných rozhodnutích. ● Kulturní
--	---

	- Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí. - Zapojuje se do tvůrčích činností. ● Digitální - Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. - Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.
Rozvoj gramotností	● Čtenářská: práce s knihami o přírodě, ekopříběhy, symboly třídění. ● Matematická: třídění přírodnin, měření, porovnávání, sčítání.
Návrh činností	• Péče o rostliny a zvířata. • Třídění odpadu, kompostování. • Pozorování přírody. • Výtvarné projekty s přírodní tematikou. • Pokusy s vodou, půdou, světlem. • Den Země – ekologický projekt.
Wellbeing a klima třídy	• rozvoj pozitivního vztahu k přírodě • radost z objevování • podpora samostatnosti • pocit sounáležitosti se světem kolem nás • rozvoj odpovědnosti za své okolí

Integrovaný blok – Slavíme (tabulkové zpracování)

Charakteristika bloku	Děti se seznamují s tradicemi, svátky a významnými událostmi během roku. Prostřednictvím společných oslav, tvořivých, hudebních, pohybových a dramatických aktivit získávají zkušenosti s kulturními tradicemi, rozvíjejí pocit sounáležitosti, vzájemné vztahy, respekt k druhým a radost ze společně prožívaných událostí.
Vzdělávací cíle	• Seznamovat děti s českými i místními tradicemi a zvyky. • Rozvíjet kulturní povědomí, vztah ke společnosti a historii. • Podporovat spolupráci, sdílení radosti a empatii. • Posilovat schopnost vyjádřit prožitek radosti, očekávání a dávání. • Podporovat tvořivost a estetické cítění prostřednictvím slavnostních činností. • Vést děti k respektu k jiným kulturám a odlišnostem.
Vzdělávací oblasti dle RVP PV 2025 Očekávané výsledky učení	Dítě a jeho tělo Tělo, smysly a biologické potřeby - Zachovává správné držení těla. - Rozlišuje pomocí všech smyslů. - Naplňuje své biologické potřeby. Pohyb a hrubá motorika - Zvládá základní pohybové dovednosti. - Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

	- Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. - Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou. - Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. Praktický život - Zvládá sebeobsluhu. - Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. Ochrana zdraví - Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. Dítě a jeho psychika Sebepojetí, autonomie a emoce - Orientuje se v základních emocích a pocitech. - Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám. - Navazuje a rozvíjí citové vazby. - Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. Myšlenkové operace a procesy - Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.
--	--

	- Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. - Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu. - Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. Představivost, fantazie, tvořivost - Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. - Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie. Jazyk a řeč - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči. - Pozná a pojmenuje osoby, zvířata a jevy, kterými je obklopeno. - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuje věty. - Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. - Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. - Rozpozná rým, rytmitizuje. - Vypráví jednoduchý děj. - Formuluje instrukce a předá je ostatním.
--	--

	Předčtenářské dovednosti - Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. - Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav. - Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. - Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. Předmatematické představy - Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času. - Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. Dítě, ten druhý a společnost Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti - Poradí si v nové situaci. - Začlení se do skupiny. - Přijímá různé sociální role. - Ovlivňuje směřování společné činnosti. - Navazuje a udržuje dětská přátelství.
--	---

	Základy etikety a morální hodnoty - Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi. - Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu. - Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. - Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i do druhých. - Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. Svět lidí a kultury - Spolupodílí se na udržování regionálních tradic. - Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou. Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování - Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností. - Vyjadřuje se pomocí dramatizace přijímá různé role při dramatických činnostech. - Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami. - Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.
--	---

	Dítě a svět Poznávání světa a přírody - Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy v obci. Životní prostředí a jeho ochrana - Udržuje pořádek v blízkém okolí. - Respektuje různé formy života. Bezpečné chování - Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. - Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.
Klíčové kompetence (RVP PV 2025)	• K učení - Záměrně se soustředí na činnosti a udrží pozornost. - Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. • Komunikační - Vyjadřuje se různými způsoby. - Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace.

	● K občanství a udržitelnosti - Přispívá k fungování společenství v mateřské škole. - Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. ● Osobnostní a sociální - Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování a komunikaci. - Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. - Chová se v souladu se základními společenskými pravidly. ● K řešení problémů - Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. - Řeší jednoduché problémové situace a základě předchozí zkušenosti. - Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. - Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli. - Tvořivě pracuje s informacemi. ● K podnikavosti a pracovní - Přichází s vlastními nápady. - Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. - Organizuje a realizuje svoje činnosti. - Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. - Spolupodílí se na spolčených rozhodnutích. ● Kulturní - Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. - Zapojuje se do tvůrčích činností. - Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních. ● Digitální - Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.
Rozvoj gramotností	● Čtenářská: práce s knihami a příběhy o svátcích, tradicích, symbolech. ● Matematická: počítání dní do svátku, práce s kalendářem, časové

Návrh činností	● Podzim: Slavnost S. Michaela, Svatomartinské posvícení (pečení rohlíčků, průvod s lucernami), Dušičky (vzpomínání), Uspávání broučků, Halloween. ● Zima: Vánoční spirála, Mikulášská nadílka, Vánoce (krájení jablek, pouštění lodiček, lití vosku). ● Masopust: Karnevalový rej v maskách, tradiční masopustní hry a písně. ● Jaro: Velikonoce (vynášení Morany, pletení pomlázky, barvení vajíček). ● Čarodějnice a Májka: Stavění májky, skákání přes „oheň“ (překážková dráha), čarodějnický rej) ● Léto: Letnice, Jánská slavnost, Loučení s předškoláky (pasování na školáky), Den Děti.
Wellbeing a klima třídy	● podpora pocitu bezpečí a přijetí ● rozvoj pozitivních vztahů ● radost ze společných zážitků ● podpora sebevyjádření ● respekt k individualitě každého dítěte

Integrovaný blok – Ve zdravém těle zdravý duch (tabulkové zpracování)

Charakteristika bloku	Integrovaný blok je zaměřen na podporu zdravého životního stylu, pohybových aktivit, psychické pohody a celkového wellbeingu dítěte. Děti získávají pozitivní vztah k pohybu, sportu, pobytu venku a aktivnímu trávení volného času. Současně se učí vnímat své emoce, zvládat běžné zátěžové situace, relaxovat a pečovat o své duševní zdraví. Blok vychází z přirozené potřeby pohybu dítěte a podporuje harmonický rozvoj tělesné, psychické i sociální stránky osobnosti. Navazuje na pohybové aktivity realizované v mateřské škole, projekt Se sokolem do života , cvičení ve Friendly fitness, plavecký výcvik, lyžařský kurz a další sportovní aktivity školy.
Vzdělávací cíle	● Podporovat radost z pohybu, rytmu a přirozené aktivity. ● Vytvářet pozitivní vztah k pohybu a sportu. ● Podporovat správné držení těla a zdravý pohybový vývoj. ● Vést děti k vnímání potřeb těla – pohyb, spánek, odpočinek, jídlo. ● Posilovat psychickou odolnost a schopnost zvládat emoce. ● Rozvíjet spolupráci, fair play a týmového ducha. ● Rozvíjet koordinaci, obratnost a vytrvalost. ● Podporovat zdravý životní styl, prevenci a pozitivní vztah ke sportu. ● Pěstovat vnitřní rovnováhu a vděčnost za zdraví.
Vzdělávací oblasti dle RVP PV 2025 Očekávané výsledky učení	Dítě a jeho tělo Tělo, smysly a biologické potřeby - Zachovává správné držení těla. - Rozlišuje pomocí všech smyslů. - Naplňuje své biologické potřeby.

	- Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce. Pohyb a hrubá motorika - Zvládá základní pohybové dovednosti. - Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. - Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. - Zvládá základy grafomotoriky. - Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou. - Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. - Vyhledává příležitosti k pohybu. Praktický život - Zvládá sebeobsluhu. - Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. Fyzická zdatnost - Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost. - Překonává fyzické překážky. Ochrana a zdraví
--	--

	- Má osvojené základní hygienické návyky. - Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí. - Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. Dítě a jeho psychika Sebepojetí, autonomie a emoce - Orientuje se v základních emocích a pocitech. - Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám. - Navazuje a rozvíjí citové vazby. - Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. - Vyrovná se s neúspěchem. Myšlenkové operace a procesy - Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. - Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu. - Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. - Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání. - Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů. - Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře. - Ověří správnost řešení.
--	--

	Představivost, fantazie, tvořivost - Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. Jazyk a řeč - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči. - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuje věty. - Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. - Rozpozná rým, rytmitizuje. - Vypráví jednoduchý děj. - Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. - Formuluje instrukce a předá je ostatním. Předčtenářské dovednosti - Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav. - Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. - Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. Předmatické představy
--	---

	- Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času. - Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. - Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. - Orientuje se v prostoru a rovině, rozlišuje a pojmenuje prostorové vztahy. Dítě, ten druhý a společnost Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti - Poradí si v nové situaci. - Začlení se do skupiny. - Přijímá různé sociální role. - Ovlivňuje směřování společné činnosti. - Navazuje a udržuje dětská přátelství. Základy etikety a morální hodnoty - Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi. - Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. - Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i do druhých. - Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.
--	---

	Svět lidí a kultury - Spolupodílí se na udržování regionálních tradic. - Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou. - Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování - Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností. Dítě a svět Poznávání světa a přírody - Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy v obci. Životní prostředí a jeho ochrana - Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.
--	---

	Bezpečné chování - Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. - Rozzná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. - Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.
Klíčové kompetence (RVP PV 2025)	• ● K učení - Při učení využívá strategie pokusu a omylu. - Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. ● Komunikační - Vyjadřuje se různými způsoby. - Klade otázky a hledá na ně odpovědi. - Prezентuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny. ● K občanství a udržitelnosti - Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. - Přispívá k fungování společenství v mateřské škole. - Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. ● Osobnostní a sociální - Pojmenuje vlastní silné stránky. - Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého - Projevuje důvěru v sebe sama. - Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. - Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. ● K řešení problémů - Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů.

	- Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. - Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. - Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. - Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli. - Tvořivě pracuje s informacemi. ● K podnikavosti a pracovní - Přichází s vlastními nápady. - Navrhuje, co je potřeba k realizaci vlastních činností. - Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. - Dokončí, co započalo. - Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. - Spolupodílí se na společných rozhodnutích. - Oceňuje práci i úsilí druhých. ● Kulturní - Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění v svém okolí. - Zapojuje se do tvůrčích činností. ● Digitální - Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. - Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.
Rozvoj gramotností	● Čtenářská: práce s knihami o sportu, zdraví a těle. ● Matematická: měření času, vzdálenosti, počítání, orientace v prostoru, určování pořadí.
Návrh činností	● Ranní cvičení a pohybové chvílky. ● Projekt Se sokolem do života, cvičení ve Friendly fitness centru. ● Překážkové dráhy. ● Pohybové hry na školní zahradě. ● Relaxační a dechová cvičení. ● Prvky dětské jógy. ● Plavecký výcvik. ● Lyžařský výcvik. ● Basketbalové lekce.

	• Sportovní olympiáda MŠ. • Turistické vycházky a pobyt v přírodě. • Hry zaměřené na spolupráci a fair play. • Sportovní den, olympiáda MŠ. • Relaxační aktivity – dech, hudba, masáže. • Nácvik jednoduchých choreografií, taneční hry.
Wellbeing a klima třídy	• učí se vnímat své tělo i mysl jako spojené nádoby • rozvíjet pozitivní vztah k pohybu, zdraví, odpočinku i spolupráci • každé dítě může uspět – nejde o výkon, ale o radost a prožitek • ve třídě panuje klid, radost, respekt a pohoda

Integrovaný blok – Moje tělo a péče o něj (tabulkové zpracování)

Charakteristika bloku	Integrovaný blok je zaměřen na poznávání lidského těla, zdravého životního stylu, vytváření zdravých návyků a odpovědného přístupu k vlastnímu zdraví. Děti poznávají jednotlivé části těla, funkce smyslů, význam zdravé výživy, pohybu, odpočinku, hygieny a prevence nemocí a úrazů. Prostřednictvím praktických činností získávají zkušenosti vedoucí k samostatnosti v péči o sebe a své zdraví. Blok podporuje wellbeing, rozvoj zdravého sebepojetí a odpovědnosti za vlastní zdraví.
Vzdělávací cíle	• Seznamovat děti se stavbou a funkcí lidského těla. • Rozvíjet povědomí o zdravém životním stylu. • Vést děti k vytváření hygienických návyků. • Podporovat samostatnost při péči o sebe. • Seznamovat děti s významem zdravé výživy, pohybu a odpočinku. • Rozvíjet schopnost chránit své zdraví a bezpečí. • Posilovat pozitivní vztah k vlastnímu tělu
Vzdělávací oblasti dle RVP PV 2025 Očekávané výsledky učení	Dítě a jeho tělo

	Tělo, smysly a biologické potřeby - Rozlišuje pomocí všech smyslů. - Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce. - Zachovává správné držení těla. - Naplňuje své biologické potřeby. Pohyb, hrubá a jemná motorika - Zvládá základní pohybové dovednosti. - Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. - Koordinuje pohyby těla, ruky a oka. - Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. - Zvládá základy grafomotoriky. - Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou. - Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. - Vyhledává příležitosti k pohybu. Praktický život - Zvládá sebeobsluhu. - Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, náradím, náčiním a dalšími pomůckami.
--	--

	- Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. Fyzická zdatnost - Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost. - Překonává fyzické překážky. Ochrana zdraví - Má osvojené základní hygienické návyky. Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí. - Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. - Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí. Dítě a jeho psychika Sebepojetí, autonomie a emoce - Orientuje se v základních emocích a pocitech. - Má osvojené základní hygienické návyky. - Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám. - Navazuje a rozvíjí citové vazby. - Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. - Vyrovnává se s neúspěchem. Myšlenkové operace
--	---

	- Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie. - Vyhledává společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. - Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. - Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. - Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu. - Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání. - Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. - Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře. - Ověří správnost řešení. Představivost, fantazie, tvořivost - Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. Jazyk a řeč - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo řeči. - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuje věty. - Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. - Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. - Formuluje instrukce a předá je ostatním.
--	---

	- Formuluje instrukce a předá je ostatním. Předčtenářské dovednosti - Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči. - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty. - Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. Předmatematické představy - Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. - Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary. - Orientuje se v prostoru. Dítě, ten druhý a společnost Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti - Poradí si v nové situaci - Začlení se do skupiny. - Přijímá různé sociální role.
--	--

	- Ovlivňuje směřování společné činnosti. - Navazuje a udržuje dětská přátelství. Základy etikety a morální hodnoty - Chová se zdvořile v kontaktu dospělými a dětmi. - Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. - Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých. - Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. Svět lidí a kultury - Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou. - Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. - Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu. Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování - Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech. - Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.
--	---

	Dítě a svět Poznávání světa a přírody - Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci. Bezpečné chování - Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. - Rozezná některé nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.
Klíčové kompetence (RVP PV 2025)	● K učení - Při učení využívá strategie pokusu a omylu. - Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. - Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. ● Komunikační - Vyjadřuje se různými způsoby. - Klade otázky a hledá na ně odpovědi. - Prezентuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny. ● K občanství a udržitelnosti - Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. - Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. - Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. ● Osobnostní a sociální - Pojmenuje vlastní silné stránky - Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého

	- Projevuje důvěru v sebe sama. ● K řešení problémů - Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. - Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. - Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. - Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. - Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli. - Tvořivě pracuje s informacemi. - Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů. ● K podnikavosti a pracovní - Přichází s vlastními nápady. - Navrhuje, co je potřeba k realizaci vlastních činností. - Ke změnám přistupuje jako k příležitostem. - Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. - Dokončí, co započalo. - Organizuje a realizuje svoje činnosti. - Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. - Spolupodílí se na společných rozhodnutích. - Oceňuje práci i úsilí druhých. ● Kulturní - Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění v svém okolí. - Zapojuje se do tvůrčích činností. ● Digitální - Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. - Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.
Rozvoj gramotností	● Čtenářská: práce s knihami o lidském těle, zdraví a hygieně. ● Matematická: porovnávání, měření výšky, počítání kroků, vážení, orientace na těle
Návrh činností	● Poznávání částí těla na sobě i kamarádech.

	• Hry zaměřené na smysly. • Tematické pohádky a příběhy o zdraví. • Zdravotní cvičení a relaxace. • Nácvik hygienických návyků. • Třídění zdravých a nezdravých potravin. • Příprava jednoduchého zdravého občerstvení. • Návštěva zdravotníka nebo beseda o zdraví. • Dramatické hry „Na lékaře“. • Projektové dny zaměřené na zdravý životní styl.
Wellbeing a klima třídy	• vnímat své tělo i mysl jako součást • rozvíjet pozitivní vztah k pohybu, zdraví, odpočinku i spolupráci • každé dítě může uspět – nejde o výkon, ale o radost a prožitek • ve třídě panuje klid, radost, respekt a pohoda

Integrovaný blok – Moje město (tabulkové zpracování)

Charakteristika bloku	Integrovaný blok seznamuje děti s místem, kde žijí. Děti poznávají své město Ostravu, městský obvod Poruba, okolí mateřské školy, významné budovy, instituce, kulturní památky, dopravu i služby, které lidé využívají v každodenním životě. Prostřednictvím procházek, exkurzí, pozorování a praktických zkušeností si vytvářejí vztah k místu svého bydliště, učí se orientovat v okolním prostředí a chápat význam pravidel bezpečného pohybu ve městě. Blok podporuje občanskou odpovědnost, sounáležitost s místní komunitou a poznávání kulturního dědictví regionu.
Vzdělávací cíle	• Seznamovat děti s městem, ve kterém žijí. • Rozvíjet orientaci v okolí mateřské školy a bydliště. • Poznávat významné budovy, instituce a služby. • Vést děti k bezpečnému pohybu v silničním provozu. • Rozvíjet vztah k místu, kde žijí. • Podporovat občanskou odpovědnost a respekt k veřejnému prostoru. • Seznamovat děti s historií, kulturou a tradicemi města.
Vzdělávací oblasti dle RVP PV 2025 Očekávané výsledky učení	Dítě a jeho tělo Tělo, smysly a biologické potřeby - Rozlišuje pomocí všech smyslů. Pohyb, hrubá a jemná motorika

	- Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. - Koordinuje pohyby těla, ruky a oka. - Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. - Zvládá základy grafomotoriky. - Vyhledává příležitosti k pohybu. Praktický život - Zvládá sebeobsluhu. - Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. Fyzická zdatnost - Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost. Ochrana zdraví - Má osvojené základní hygienické návyky. - Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. Dítě a jeho psychika Sebepojetí, autonomie a emoce - Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám. - Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění.
--	--

	- Vyrovnává se s neúspěchem. Myšlenkové operace - Vyhledává společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. - Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. - Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. - Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu. - Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání. - Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. - Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů. - Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře. - Ověří správnost řešení. Představivost, fantazie, tvořivost - Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. - Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie. Jazyk a řeč - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo řeči.
--	---

	- Poznává a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno. - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuje věty. - Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. - Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. - Vypráví jednoduchý děj. - Rozpozná rým, rytmitizuje. - Vypráví jednoduchý děj. - Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. - Formuluje instrukce a předá je ostatním. Předčtenářské dovednosti - Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. - Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. - Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav. - Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. - Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. Předmatematické představy - Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. - Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.
--	---

	- Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. - Porovnává kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů. - Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálním prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary. - Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy. - Sestavuje prostorové objekty podle předlohy. - Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování. Dítě, ten druhý a společnost Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti - Poradí si v nové situaci - Začlení se do skupiny. - Přijímá různé sociální role. - Ovlivňuje směřování společné činnosti. - Navazuje a udržuje dětská přátelství. Základy etikety a morální hodnoty - Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi. - Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.
--	---

	- Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých. - Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. Svět lidí a kultury - Pojmenuje místo na zemi, ve které žije. - Spolupodílí se na udržování regionálních tradic. - Přijímá rozmanitosti lidí a vnímá ji jako přirozenou. - Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. - Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu. Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování - Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech. - Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin. - Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech. Dítě a svět Poznávání světa a přírody
--	--

	- Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci. - Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy. - Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody. - Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi. - Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi. Životní prostředí a jeho ochrana - Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim. - Udržuje pořádek v blízkém prostředí. - Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí. - Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit. Bezpečné chování - Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. - Rozpozná některé nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. - Rozpozná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.
--	---

	- Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami
Klíčové kompetence (RVP PV 2025)	● K učení - Při učení využívá strategie pokusu a omylu. - Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. - Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. - Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. ● Komunikační - Vyjadřuje se různými způsoby - Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny. - Klade otázky a hledá na ně odpovědi. - Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává. - Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. ● K občanství a udržitelnosti - Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí. - Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. - Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. ● Osobnostní a sociální - Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. - Vyjadřuje svůj názor. - Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. - Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. - Chová se v souladu se základními společenskými pravidly. ● K řešení problémů - Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. - Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozích zkušeností.

	- Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. - Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. - Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli. - Tvořivě pracuje s informacemi. - Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů. ● K podnikavosti a pracovní - Přichází s vlastními nápady. - Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. - Ke změnám přistupuje jako k příležitostem. - Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. - Dokončí, co započalo. - Organizuje a realizuje svoje činnosti. - Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. - Spolupodílí se na společných rozhodnutích. - Oceňuje práci i úsilí druhých. ● Kulturní - Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí. - Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. - Zapojuje se do tvůrčích činností. - Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních. ● Digitální - Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. - Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií. - Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.
Rozvoj gramotností	● Čtenářská: práce s mapou, značkami, příběhy o městě. ● Matematická: prostorová orientace, číselné řady, třídění objektů, určování směrů, porovnávání vzdálenosti.
Návrh činností	● Vycházky po okolí MŠ. ● Poznávání Poruby a Ostravy na fotografiích a mapách.

	• Návštěva knihovny, kulturních institucí a dopravního hřiště. • Rozhovory o místě bydliště. • Tematické hry „Na město“. • Výtvarné zpracování města. • Stavby města z kostek a stavebnic. • Poznávání profesí důležitých pro život města. • Práce s plánem města a jednoduchou mapou. • Projekt „Moje oblíbené místo v Porubě“.
Wellbeing a klima třídy	• dítě se cítí součástí komunity • má jistotu, že jeho nápady jsou přijímány a váženy • učí se projevovat sounáležitost a respekt k lidem i prostředí

Integrovaný blok – Malý objevitel (tabulkové zpracování)

Charakteristika bloku	Integrovaný blok podporuje a rozvíjí přirozenou dětskou zvědavost, touhu poznávat, zkoumat, objevovat a experimentovat. Děti získávají zkušenosti prostřednictvím pozorování, pokusů, bádání a řešení problémových situací. Poznávají svět kolem sebe všemi smysly, učí se klást otázky, hledat odpovědi a formulovat vlastní závěry. Blok rozvíjí logické myšlení, tvořivost, schopnost spolupráce a podporuje přírodovědnou, matematickou i digitální gramotnost.
Vzdělávací cíle	• Rozvíjet přirozenou zvědavost a potřebu poznávání. • Podporovat aktivní objevování a experimentování. • Rozvíjet schopnost vyjadřovat poznatky, zážitky a závěry. • Rozvíjet vytrvalost, spolupráci a radost z poznávání. • Rozvíjet schopnost pozorovat, porovnávat, třídit a vyvozovat závěry. • Vést děti ke kladení otázek a hledání odpovědí. • Rozvíjet logické myšlení a řešení problémů. • Podporovat samostatnost, tvořivost a badatelské dovednosti.

Vzdělávací oblasti dle RVP PV 2025 Očekávané výsledky učení	• Rozvíjet schopnost spolupráce při společném objevování. Dítě a jeho tělo Tělo, smysly a biologické potřeby - Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce. - Rozlišuje pomocí všech smyslů. Pohyb, hrubá a jemná motorika - Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. - Koordinuje pohyby těla, ruky a oka. - Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. - Zvládá základy grafomotoriky. - Vyhledává příležitosti k pohybu. Praktický život - Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami. Fyzická zdatnost - Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost. - Překonává fyzické překážky
---	---

	Ochrana zdraví - Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. - Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí. Dítě a jeho psychika Sebepojetí, autonomie a emoce - Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. - Vyrovnává se s neúspěchem. Myšlenkové operace - Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie. - Vyhledává společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. - Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. - Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. - Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu. - Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání. - Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. - Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.
--	---

	- Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře. - Ověří správnost řešení. Představivost, fantazie, tvořivost - Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. - Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie. Jazyk a řeč - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo řeči. - Poznává a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno. - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuje věty. - Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. - Vypráví jednoduchý děj. - Vypráví jednoduchý děj. - Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. - Formuluje instrukce a předává je ostatním. Předčtenářské dovednosti - Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. - Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. - Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.
--	--

	- Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. - Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. Předmatematické představy - Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. - Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času. - Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. - Porovnává kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů. - Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálním prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary. - Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy. - Sestavuje prostorové objekty podle předlohy. - Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování. Dítě, ten druhý a společnost Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti - Poradí si v nové situaci
--	---

	- Začlení se do skupiny. - Ovlivňuje směřování společné činnosti. - Navazuje a udržuje dětská přátelství. Základy etikety a morální hodnoty - Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu. - Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. - Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých. - Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. Svět lidí a kultury - Pojmenuje místo na zemi, ve které žije. - Přijímá rozmanitosti lidí a vnímá ji jako přirozenou. - Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování - Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami. - Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.
--	---

	- Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech. Dítě a svět Poznávání světa a přírody - Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci. - Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy. - Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody. - Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi. - Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi. Životní prostředí a jeho ochrana - Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim. - Udržuje pořádek v blízkém prostředí. - Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí. - Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit.
--	---

	Bezpečné chování - Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. - Rozezná některé nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. - Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. - Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami
Klíčové kompetence (RVP PV 2025)	● K učení - Při učení využívá strategie pokusu a omylu. - Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. - Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost. - Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. ● Komunikační - Vyjadřuje se různými způsoby - Prezентuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny. - Klade otázky a hledá na ně odpovědi. - Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává. - Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. ● K občanství a udržitelnosti - Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí. - Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji. - Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. - Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. ● Osobnostní a sociální - Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. - Vyjadřuje svůj názor.

	- Projevuje důvěru v sebe sama. - Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. - Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. - Chová se v souladu se základními společenskými pravidly. ● K řešení problémů - Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. - Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozích zkušeností. - Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. - Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací. - Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli. - Tvořivě pracuje s informacemi. - Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů. ● K podnikavosti a pracovní - Přichází s vlastními nápady. - Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností. - Ke změnám přistupuje jako k příležitostem. - Dokáže měnit cesty k dosažení cíle. - Dokončí, co započalo. - Organizuje a realizuje svoje činnosti. - Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. - Spolupodílí se na společných rozhodnutích. - Oceňuje práci i úsilí druhých. ● Kulturní - Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí. - Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty. - Zapojuje se do tvůrčích činností. ● Digitální - Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. - Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.
--	--

	- Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.
Rozvoj gramotností	● Čtenářská: porozumění textům o přírodě a věcech kolem nás, vyprávění podle obrázků, práce s encyklopediemi. ● Matematická: měření, porovnávání, třídění, odhadování, sledování změn, prostorová orientace.
Návrh činností	● Jednoduché pokusy s vodou, vzduchem, světlem a magnety. ● Pozorování přírody lupou a mikroskopem pro děti. ● Badatelské koutky ve třídě. ● Práce s encyklopediemi a obrázkovými atlasy. ● Konstrukční a polytechnické hry. ● Experimentování s přírodními materiály. ● Práce s robotickými pomůckami Bee-Bot, Photon a Colby. ● Měření, vážení a porovnávání předmětů. ● Projektové dny zaměřené na objevování a zkoumání. ● Návštěvy Střediska přírodovědců.
Wellbeing a klima třídy	● dítě cítí jistotu a bezpečí, že může zkoušet a chybovat ● učitel oceňuje snahu, proces a spolupráci, nikoli jen výsledek ● podporuje se otevřená komunikace, otázky a sdílení ● klima třídy je založené na zvědavosti, radosti z objevování a respektu

Integrovaný blok – Moje rodina (tabulkové zpracování)

Charakteristika bloku	Integrovaný blok je zaměřen na poznávání rodiny jako nejbližšího sociálního prostředí dítěte. Děti si uvědomují své místo v rodině, poznávají rodinné vztahy, tradice, zvyky a hodnoty. Prostřednictvím sdílení zážitků, fotografií, rozhovorů a společných aktivit rozvíjejí pozitivní vztah ke svým blízkým, učí se respektovat rozmanitost rodin a vnímat rodinu jako důležitý zdroj bezpečí, lásky a podpory.
Vzdělávací cíle	● Rozvíjet pozitivní vztahy k rodině, domovu a blízkým lidem.

	• Pomáhat dětem chápat pojem rodiny, příbuzenské vztahy a role. • Vést k úctě, vděčnosti a respektu vůči členům rodiny. • Podporovat pocit jistoty, sounáležitosti a vzájemné pomoci. • Seznamovat s tradicemi, svátky a hodnotami rodinného života. • Posilovat emoční vyjadřování, sdílení a empatii. • Rozvíjet komunikační a sociální dovednosti. • Podporovat úctu, respekt a toleranci vůči odlišnostem.
Vzdělávací oblasti dle RVP PV 2025 Očekávané výsledky učení	Dítě a jeho tělo Tělo, smysly a biologické potřeby - Naplňuje své biologické potřeby. Pohyb a hrubá motorika - Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. - Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou. - Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. Praktický život - Zvládá sebeobsluhu. - Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. Ochrana zdraví - Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

	- Má osvojené základní hygienické návyky Dítě a jeho psychika Sebepojetí, autonomie a emoce - Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory. - Orientuje se v základních emocích a pocitech. - Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám. - Navazuje a rozvíjí citové vazby. - Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. - Vyrovnává se s neúspěchem. Myšlenkové operace a procesy - Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi. - Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. - Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu. - Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. Představivost, fantazie, tvořivost
--	--

	- Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. - Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie. Jazyk a řeč - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči. - Poznává a pojmenuje osoby, zvířata a jevy, kterými je obklopeno. - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuje věty. - Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. - Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. - Rozpoznává rým, rytmitizuje. - Vypráví jednoduchý děj. - Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. - Formuluje instrukce a předává je ostatním. - Rozlišuje český jazyk od jiných jazyků. Předčtenářské dovednosti - Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. - Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. - Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.
--	--

	- Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. - Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. - Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními Předmatematické představy - Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. - Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času. - Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění. - Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy. Dítě, ten druhý a společnost Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti - Poradí si v nové situaci. - Začlení se do skupiny. - Přijímá různé sociální role. - Ovlivňuje směřování společné činnosti. - Navazuje a udržuje dětská přátelství.
--	---

	Základy etikety a morální hodnoty - Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi. - Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu. - Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. - Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i do druhých. - Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. Svět lidí a kultury - Pojmenuje místo a zemi, ve které žije. - Spolupodílí se na udržování regionálních tradic. - Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou. - Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými. - Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu. Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování - Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností. - Vyjadřuje se pomocí dramatizace přijímá různé role při dramatických činnostech.
--	---

	- Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami. - Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech. Dítě a svět Poznávání světa a přírody - Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy v obci. Životní prostředí a jeho ochrana - Udržuje pořádek v blízkém okolí. - Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy. - Respektuje různé formy života. Bezpečné chování - Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. - Rozzná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. - Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.
--	--

Klíčové kompetence (RVP PV 2025)	• K učení - Při učení využívá strategie pokusu a omylu. - Záměrně se soustředí na činnosti a udrží pozornost. - Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. - Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích. • Komunikační - Vyjadřuje se různými způsoby. - Prezентuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce i práce skupiny. - Klade otázky a hledá na ně odpovědi. - Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává. - Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. • K občanství a udržitelnosti - Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. - Přispívá k fungování společenství v mateřské škole. - Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. - Identifikuje nespravedlnost a učí se na ní reagovat. • Osobnostní a sociální - Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování a komunikaci. - Projevuje důvěru v sebe sama. - Vyjadřuje svůj názor. - Chová s empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. - Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. - Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. - Chová se v souladu se základními společenskými pravidly. • K řešení problémů - Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. - Řeší jednoduché problémové situace a základě předchozí zkušenosti. - Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli.
--	--

	● K podnikavosti a pracovní - Přichází s vlastními nápady. - Ke změnám přistupuje jako k příležitostí. - Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. - Spolupodílí se na spolčených rozhodnutích. - Oceňuje práci i úsilí druhých. ● Kulturní - Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí. - Zapojuje se do tvůrčích činností. - Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních. ● Digitální - Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.
Rozvoj gramotností	● Čtenářská: práce s knihami o rodině, vyprávění příběhů z domova. ● Matematická: počítání členů rodiny, generace, věk, porovnávání
Návrh činností	● Rozhovory o rodině. ● Tvorba rodokmenu. ● Kresba a malba rodiny. ● Práce s rodinnými fotografiemi. ● Komunitní kruh „Moje rodina“. ● Dramatické hry na rodinu. ● Výroba dárků pro rodiče a prarodiče. ● Oslavy Dne matek a Dne otců. ● Čtení příběhů o rodině.
Wellbeing a klima třídy	● dítě se cítí přijaté, respektované a bezpečné, ať už pochází z jakékoliv rodiny ● sdílení rodinných zážitků posiluje pocit identity a sounáležitosti

	• děti se učí respektu, empatii a vděčnosti • učitel vytváří podporující prostředí, které oceňuje rozmanitost
--	--

Integrovaný blok – Pojdme se seznámit (tabulkové zpracování)

Charakteristika bloku	Integrovaný blok je zaměřen na adaptaci dětí na prostředí mateřské školy, vytváření pocitu bezpečí, jistoty a sounáležitosti. Děti poznávají prostředí školy, zaměstnance, kamarády, pravidla soužití a organizaci dne. Učí se orientovat v novém prostředí, navazovat vztahy a postupně si osvojovat základní návyky potřebné pro pobyt v mateřské škole. Důraz je kladen na wellbeing dítěte, bezpečné klima, respektující komunikaci a podporu samostatnosti.
Vzdělávací cíle	• Usnadnit adaptaci dítěte na prostředí mateřské školy. • Vytvářet pocit bezpečí, důvěry a jistoty. • Podporovat navazování vztahů mezi dětmi a dospělými. • Seznamovat děti s pravidly soužití a organizací dne. • Rozvíjet samostatnost v sebeobsluze a běžných situacích. • Posilovat pozitivní vztah k mateřské škole. • Rozvíjet komunikační schopnosti a sociální dovednosti.
Vzdělávací oblasti dle RVP PV 2025 Očekávané výsledky učení	Dítě a jeho tělo Tělo, smysly a biologické potřeby - Rozlišuje pomocí všech smyslů. - Naplňuje své biologické potřeby. Pohyb, hrubá a jemná motorika - Zvládá základní pohybové dovednosti.

	- Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost. - Koordinuje pohyby těla, ruky a oka. - Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel. - Zvládá základy grafomotoriky. - Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou. - Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu. - Vyhledává příležitosti k pohybu. Praktický život - Zvládá sebeobsluhu. - Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami. - Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem. Ochrana zdraví - Má osvojené základní hygienické návyky. - Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky. Dítě a jeho psychika Sebepojetí, autonomie a emoce - Orientuje se v základních emocích a pocitech. - Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.
--	---

	- Navazuje a rozvíjí citové vazby. - Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění. - Vyrovnává se s neúspěchem. Myšlenkové operace - Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají. - Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat. - Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu. - Pracuje s jednou i více podmínkami v zadání. - Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech. - Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře. - Ověří správnost řešení. Představivost, fantazie, tvořivost - Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií. - Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie. Jazyk a řeč - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo řeči. - Poznává a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno. - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuje věty.
--	---

	- Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat. - Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově. - Vypráví jednoduchý děj. - Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí. - Formuluje instrukce a předá je ostatním. - Rozliší český jazyk od jiných jazyků. Předčtenářské dovednosti - Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu. - Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj. - Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav. - Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu. - Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci. - Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními. Předmatické představy - Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností. Dítě, ten druhý a společnost Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti - Poradí si v nové situaci
--	--

	- Začlenění se do skupiny. - Ovlivňuje směřování společné činnosti. - Navazuje a udržuje dětská přátelství. Základy etikety a morální hodnoty - Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu. - Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi. - Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití. - Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých. - Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou. Svět lidí a kultury - Pojmenuje místo na zemi, ve které žije. - Spolupodílí se na udržování regionálních tradic. - Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou. Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování - Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech. - Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.
--	--

	- Zachytí autenticky své představy i prožitky různými prostředky a technikami. - Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin. Dítě a svět Poznávání světa a přírody - Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci. Životní prostředí a jeho ochrana - Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit. - Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy. Bezpečné chování - Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích. - Rozpozná některé nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. - Rozpozná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout. - Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.
Klíčové kompetence (RVP PV 2025)	● K učení - Při učení využívá strategie pokusu a omylu. - Záměrně se soustředí na činnosti a udrží pozornost. - Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje. - Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích.

	● Komunikační - Vyjadřuje se různými způsoby - Klade otázky a hledá na ně odpovědi. - Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace. ● K občanství a udržitelnosti - Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí. - Přispívá k fungování společenství v mateřské škole. - Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých. ● Osobnostní a sociální - Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci. - Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého. - Projevuje důvěru v sebe sama. - Vyjadřuje svůj názor. - Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. - Rozlišuje vhodné a nevhodné chování. - Chová se v souladu se základními společenskými pravidly. ● K řešení problémů - Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů. - Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti. - Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje. - Tvořivě pracuje s informacemi. - Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů. ● K podnikavosti a pracovní - Ke změnám přistupuje jako k příležitostem.
--	--

	- Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi. - Spolupodílí se na společných rozhodnutích. ● Kulturní - Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí. - Zapojuje se do tvůrčích činností. - Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních. ● Digitální - Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.
Rozvoj gramotností	● Čtenářská: práce s knihami, obrázky a příběhy o škole. ● Matematická: orientace v prostoru, třídění hraček, porovnávání.
Návrh činností	● Seznamovací hry. ● Komunitní kruh. ● Tvorba třídních pravidel. ● Prohlídka školy a zahrady. ● Pohybové hry. ● Výtvarné ztvárnění sebe sama. ● Tvorba značek a portrétů. ● Dramatické hry na školku. ● Společné oslavy narozenin. ● Adaptační aktivity s rodiči.
Wellbeing a klima třídy	● děti se cítí přijímané, respektované a v bezpečí ● pedagogové vytvářejí laskavé, podnětné a předvídatelné prostředí ● adaptace probíhá individuálně s ohledem na potřeby dítěte a rodiny ● podporovány jsou pozitivní vztahy, vzájemná důvěra, respekt a radost z pobytu v mateřské škole

Popis zpracování třídního vzdělávacího programu

Třídní vzdělávací programy tvoří učitelky jednotlivých tříd na období jednoho školního roku. Součástí TVP je také vygenerovaný dokument, který obsahuje název a období realizace integrovaného bloku včetně klíčových kompetencí, vzdělávacích cílů a očekávaných výsledků učení, rozvoj gramotností. Prostřednictvím tohoto učitelky připravují vzdělávací nabídku a následně provádějí evaluaci. Realizace celého třídního vzdělávacího programu vychází především z prožitkového učení, učení hrou a činnostmi, badatelsky orientovaného učení, experimentování a pokusů, objevování a řešení problémových situací, kooperativního učení, situačního a spontánního sociálního učení, didakticky cílených činností propojujících spontánní i záměrné učení, principu vzdělávací nabídky umožňující dětem aktivní volbu činností, individualizace a diferenciaci vzdělávání, průběžné reflexe a sebehodnocení dítěte přiměřeného jeho věku. Pedagog vytváří podnětné a bezpečné prostředí, ve kterém děti získávají zkušenosti vlastní aktivitou, spoluprací, komunikací, tvořivostí a samostatným hledáním souvislostí.

Třídní vzdělávací programy obsahují charakteristiky jednotlivých tříd, ve které učitelka uvede, na které cíle se její třídní vzdělávací program zaměří, jaké jsou materiální podmínky jednotlivých tříd, jaké metody a formy práce budou upřednostňovány. Třídy s prvky waldorfské pedagogiky zpracovávají svůj třídní vzdělávací program v souladu s waldorfskou pedagogikou. Třídní vzdělávací program uvádí, jaké materiály budou při práci využívány (metodiky, Rok s barevnými kamínky aj.) a jaké specifické činnosti dětem v dané třídě učitelka nabízí

Při zpracování třídního vzdělávacího programu učitelka vychází z integrovaných bloků školního vzdělávacího programu a jejich vzdělávacích záměrů. Vzdělávací záměr integrovaného bloku učitelka v třídním vzdělávacím programu zpracovává v jednotlivých tématech. K naplnění záměru a cílů integrovaného bloku učitelka volí vlastní témata, která jsou vhodná pro děti v její třídě (respektuje věková specifika a potřeby dětí). Je na učitelce kolik témat k naplnění vzdělávacího záměru integrovaného bloku zvolí. Obsahem bude téma odpovídat věku, možnostem, zájmům a potřebám dětí dané třídy.

Jednotlivá témata integrovaných bloků v třídních vzdělávacích programech jsou vybírána tak, aby byla dětem blízká a bezprostředně reagovala na každodenní realitu života dětí. Celý tematický celek je propojován tím, co dítě každodenně vidí a prožívá. Doba trvání jednotlivých témat není stanovena časem, vychází pouze z obsahu realizovaného tématu.

Cíle jednotlivých témat vychází ze čtyř oblastí Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Učitelky formulují vzdělávací cíle a očekávané výsledky učení k jednotlivým tématům.

Vzdělávací nabídka třídních vzdělávacích programů

K jednotlivým tématům třídního vzdělávacího programu chystá učitelka vzdělávací nabídku.

Pravidla pro zpracování vzdělávací nabídky k tématu:

- nabízejí diferenciovanou vzdělávací nabídku dle věkových zvláštností
- jsou založeny na metodách přímých zážitků
- využívají dětské zvědavosti a potřeby objevovat
- vedou děti k individuální práci s vytvořením podmínek pro činnosti dítěte
- probouzí v dítěti zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat, objevovat, ale i odvahu ukázat co všechno už samo umí, zvládne, dokáže
- nepředkládá dětem jen hotové návody, ale naopak jim umožňuje hledat samostatné cesty tvořivým myšlením a vlastními nápady
- rozpracování témat odpovídá základním požadavkům pro výchovu a vzdělávání dětí předškolního věku
- pokud je ve třídě dítě, které má jako podpůrné opatření určeno asistenta pedagoga, plánují učitelky vzdělávací aktivitu, kterou budou realizovat s využitím asistent pedagoga
- přípravu vzdělávací nabídky učitelky operativně dotvářejí a upravují
- spolupracují obě učitelky na třídě

Krátkodobé plány jsou sestavovány tak, aby respektovaly hlavní cíle předškolního vzdělávání:

- rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení
- osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost
- získání osobní samostatnosti, schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Do vzdělávacích nabídek je zakomponován povinný obsah pěti interakčních oblastí, které reflektují na vývoj dítěte, jeho přirozený život, zrání i učení, zajišťují propojení dílčích cílů a dosažených kompetencí dítěte.

Mateřská škola nabízí dětem tyto další didakticky zacílené činnosti:

- hudebně – pohybové aktivity → rozvíjí hudební a pohybové dovednosti dětí
- dramatické aktivity → rozvíjí dramatické schopnosti dětí
- výtvarné činnosti → aktivita zaměřená na výtvarné činnosti podporující tvořivost, fantazii, tvůrčí myšlení. Učitelka zde má možnost individuálně pracovat s dětmi nadanými a dále tak rozvíjet jejich schopnosti.

Dílčí projekty a programy

- Dílčí vzdělávací program „Jak si pejsek a kočička hráli s písmenky“ je zaměřen na rozvoj sluchového vnímání, sluchovou analýzu.
- Dílčí vzdělávací program „Kamarádi“ metodami dramatické výchovy vede děti k hodnotám, na kterých je založena naše společnost.
- Dílčí vzdělávací program „Barevné setkávání“ má za cíl zajímavým a tvořivým způsobem seznámit děti s uměleckými díly.
- Dílčí vzdělávací program „Doprava – auta všude kolem nás“ je zaměřen na dopravní výchovu.
- Vzhledem k narůstání počtu dětí z cizojazyčného a dvojjazyčného prostředí je zpracován dílčí vzdělávací program „Odlišnost obohacuje“.
- Plán rozvoje předčtenářské gramotnosti.
- Plán rozvoje předmatematické gramotnosti.
- Projekt Větrníkova zahrada – zahrada v přírodním stylu.

Během školního roku jsou vypracovávány další dílčí programy v rámci grantových řízení.

6. Školní program EVVO

Školní program EVVO

1. Vymezení pojmů
2. Dlouhodobý cíl školního programu EVVO, činnosti a očekávané výstupy
3. Další vzdělávání pedagogických pracovníků
4. Hodnocení a evaluace programu
5. Plánované aktivity Větrníkova zahrada – zahrada v přírodním stylu (příloha ŠVP)
6. Předběžný plán činnosti na 5 let (příloha ŠVP)

1. Vymezení pojmů

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) vychází z anglického termínu environmental education, kde environmental znamená životní prostředí a education se chápe široce jako vzdělávání výchova či osvěta všech typů cílových skupin. Vzdělávání se rozumí zejména ovlivňování racionální stránky osobnosti. Výchovou působení na city a vůli. Osvětou se označují speciální způsoby předávání informací zejména dospělé populaci.

2. Dlouhodobý cíl školního programu EVVO

Dlouhodobý cíl školního programu EVVO je zapracován v našem školním vzdělávacím programu a patří mezi jeho dlouhodobé cíle.

- Posilovat u dětí zájem a odpovědnost vůči svému okolí, městu, zemi a prostředí, ve kterém žijí. (přírodovědná gramotnost)
- Využívat originální Větrníkovu zahradu – zahradu v přírodním stylu k EVVO

Vzdělávací cíle, vzdělávací nabídku a kompetence vycházejí z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Záměrem vzdělávacího úsilí pedagoga v environmentální oblasti je založit u dítěte elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí – počínaje nejbližším okolím a konče globálními problémy celosvětového dosahu – a vytvořit elementární základ pro otevřený a odpovědný postoj dítěte (člověka) k životnímu prostředí.

Dlouhodobým cílem environmentální výchovy je, aby se dnešní děti – až dospějí – rozhodovaly pro přírodu (proenvironmentálně). Čili rozvíjet takové jejich kompetence, které směřují (převážně k budoucímu) zodpovědnému proenvironmentálnímu chování. Úkolem environmentální výchovy v naší MŠ je především děti řádně motivovat, rozvíjet jejich environmentální senzitivitu, seznámit je se základními ekologickými zákonitostmi a také se základními výzkumnými dovednostmi.

Environmentální senzitivita

Pro předškolní dítě je středobodem environmentální výchovy rozvoj environmentální senzitivity. Nebo naopak: právě předškolní věk je senzitivním obdobím pro rozvoj environmentální senzitivity. K rozvoji environmentální senzitivity může v dostatečné míře dojít jen ve vhodně členitém přírodním prostředí. Proto je pro potřeby environmentální výchovy kladen velký důraz na prostředí, ve kterém se děti pohybují. Vhodné prostředí rozvíjí osobnostní charakteristiky pro budoucí proenvironmentální chování a poskytuje základ přirozenému celistvému rozvoji dítěte (Jančaříková, 2010 s. 8). Zásadní pro rozvoj environmentální senzitivity je přímý a hojný kontakt s přírodou, resp. s jejími jednotlivými, konkrétními součástmi. Děti získávají přirozeně velké množství podnětů a zkušeností, působících harmonický rozvoj. A prožívají v přírodním prostředí hezké chvíle. Ty je nutné vhodným způsobem zpracovat, aby se z nich staly zapamatované zážitky. Proto se děti učí prožitky v přírodě reflektovat, vyprávět, výtvarně zpracovat. Proto porovnávají vlastní příběhy s příběhy ostatních dětí, dospělých osob nebo s příběhy z knih či se slovy písniček. Proto si prožitky připomínají prostřednictvím výstavek, nástěnek, portfolia.

Plán rozvoje environmentální senzitivity dětí předškolního věku

Pro dostatek přímých kontaktů s přírodou a jejími jednotlivými prvky:

- Děti jsou denně nejméně dvě hodiny venku, a to na vhodně koncipované školní zahradě (viz samostatný oddíl níže) nebo ve vhodně vybraném přírodním prostředí. Učí se od přírody (tj. je nastartován proces informálního vzdělávání).
- Děti poznávají vhodně vybrané konkrétní živé tvory a konkrétní biotopy (z okolí MŠ či domova dítěte).
- Děti pečují za pomoci dospělé osoby (učitelky, uklízečky, rodičů) o něco živého (stromek, krmítko). Učí se živé tvory netrápit, neobtěžovat; kořenový systém rostlin a podhoubí hub neničit. Učí se žít svůj život nejen pro sebe.
- Děti si vytvářejí intenzivní vztah ke konkrétnímu místu nebo stromu.
- Děti poznávají historii krajiny v okolí MŠ.
- Děti oslavují významné události (např. jubilea, narozeniny, Den Země) tak, aby se při oslavách rozvíjel jejich vztah k přírodě.
- Děti si uvědomují definitivnost smrti a konečnost života. Osvojují si úctu k životu v jeho různých formách a stálém obnovování růstu, rození či plození a zániku.
- Děti obdivují společně s učitelkou přírodu a její součásti. Získávají lásku k přírodě.
- Děti prožívají pěkné vztahy s vrstevníky. Vedení příkladem kamaráda překonávají případné obavy z přírody a jejích součástí. Nebo jsou naopak příkladem jinému.
- Děti naslouchají příběhům o přírodě z vhodně vybraných dětských knížek nebo i příběhům dospělých osob – dobrých vypravěčů o přírodě. Osvojují si etiku posluchače. Učí se vyprávět své vlastní zážitky z přírody.
- Děti zpívají písničky o přírodě, naslouchají hudbě o přírodě, učí se naslouchat zvukům přírody a rozeznávat je (zpěv ptáků, praskání šišek, bzučení, šumění apod.).
- Děti poznávají přírodní zákony přirozeně formou vlastní zkušenosti.

- Za pomoci dospělé osoby si děti příležitostně připomínají zážitky z přírody pomocí portfolia nebo nástěnky s fotografiemi a kresbami, popř. pamětních krabic s kamínky a dalšími drobnostmi z vycházek či pobytů.
- Všechny děti jsou oceněny za aktivitu a práci, i když jejich výtvary a výsledky nejsou dokonalé. Tj. oceněny a vystaveny na nástěnce jsou výkresy a tvorba všech dětí, které se programu zúčastnily, nejen některých.
- Děti si uvědomují, že pocit štěstí není jen materiální podstaty, ale že může přicházet skrze příjemné prožitky a přátelství.
- Děti zažívají legraci. Realizace EVVO není nudná a nepříjemná; vychází z iniciativy a potřeb dětí.
- Děti mají možnost projevat aktivitu, zvědavost, tvořivost, učí se objevovat.
- Pedagogové se snaží o (alespoň příležitostní) snížení počtu dětí na jednoho dospělého. Vytváří obohacené prostředí, aby se některé děti zabavily samy a soustředěná pozornost mohla být věnována individuálně.
- Děti hrají vhodné a nesoutěživé hry, prosociální hry s přírodní tematikou nebo přímo v přírodě.
- Děti jsou oblečeny a obuty tak, aby stále pociťovaly tělesnou pohodu, aby netrpěly zimou či vlhkostí ani horkem a aby jim oblečení ani obutí nebránilo v aktivním pohybu a hře.
- Aktivitu dětí jsou vhodným způsobem dospělou osobou kontrolovány tak, aby nedošlo ke zranění, ale zároveň nebyla jejich činnost nezdravě omezována.
- Ve třídě ani na zahradě nejsou dětem na dosah smrtelně jedovaté rostliny (např. oleandr, dieffenbachie, náprstník nebo tis).
- Děti mají dostatek informací o bezpečných způsobech pohybu a pobytu venku (jak se nezranit, co jíst, co nejíst, jak se neztratit, co dělat, když..).
- Děti jsou vedeny k samostatnosti (sebeobsluze) a k zodpovědnosti samy za sebe (autoregulaci).
- Děti se učí chránit samy sebe před nepříznivými dopady znečištěného životního prostředí (kouř cigaret, výfukové plyny, velký hluk, oslnivé světlo apod.). Uvědomují si souvislost mezi kvalitou životního prostředí a zdravím člověka.

Environmentální zákonitosti

Poznávání zákonitostí v předškolním věku je důležitou součástí environmentální výchovy. Podle respondentů neexistuje téma, které by nemohlo být s předškolními dětmi probíráno. Ovšem je vhodné vybírat zákonitosti a témata základní a předávané informace vhodně zjednodušovat. Pro potřeby předškolního vzdělávání byly respondenty vytyčeny tyto oblasti: dítě si uvědomuje existenci potravních řetězců, závislost organismu na prostředí a uvědomuje si tok času a proměny sama sebe a také svého okolí v čase.

Informace a poznatky předávají pedagogové prostřednictvím vhodných didaktických metod (názoru, maňásků či hrou na nápodobu).

Doporučení pro poznávání základních zákonitostí

- Děti se seznamují s vhodně vybranými modelovými živočichy, rostlinami a houbami.
- Děti poznávají environmentální zákonitosti, např. závislost zvířat i rostlin na prostředí (pulec na suchu lekne, apod.). Postupně a přiměřeně poznávají vhodně vybrané české i světové biotopy a jejich obyvatele.

- Děti pozorují kompost a procesy na něm probíhající. Poznávají, co se v přírodě rozloží, za jak dlouho a co nerozloží.
- Děti si vypěstují rostlinu k jídlu (např. hrášek nebo brambory). Seznamují se s tím, že potraviny jsou připravovány z rostlin, živočichů či hub, tedy že to jsou produkty z přírody.
- Děti si uvědomují potravní vztahy (koloběhy látek a živin).
- Děti uznávají smysluplnou existenci každého tvora. Nejsou jim předávány seznamy "škůdců" ani schémata "zvířat odporných" (pavouci, hadi).
- Děti zažívají pozitivní ekonomický dopad určitých činností (např. dozví se, jak byly využity peníze za sběr papíru).
- Děti vnímají sezónní (roční období) i krátkodobé (počasí) změny a přizpůsobují jim aktivity. Respektují sezónnost vybraných aktivit.
- Děti se seznamují prostřednictvím praktických činností s životem předků (především prarodičů). Vyzkoušejí si jejich nástroje, pracovní postupy a techniky, styly života.
- Děti se seznamují s životem jiných kultur (např. Indiánů, Eskymáků). Vyzkoušejí si některé jejich nástroje, techniky a styly života. Uvědomují si závislost stylu života lidí na podmínkách životního prostředí. A sounáležitost lidí na naší planetě.
- I v mateřské škole můžeme rozvíjet výzkumné (badatelské) dovednosti, a to formou nabídky pro děti se zájmem o tento typ činností. Dítě se seznamuje se svými smysly a jejich čidly a učí se je využívat k pozorování či k experimentování. Poznává základní nástroje pozorování a měření. Učí se i základům experimentu (odhad, ověření). Mnohé z aktivit děti skutečně baví, lze očekávat, že takto směřovaná nabídka aktivit usnadní jejich přechod do školy základní.

Doporučení pro rozvoj výzkumných dovedností:

- Děti se učí kriticky myslet, rozlišovat fakta a fikci (např. v pohádkách nebo v televizních reklamách).
- Děti dostávají podněty pro hmat, sluch, chuť, čich, tj. nejen pro zrak. Učí se poznávat svět všemi smysly.
- Děti mají dostatek příležitostí k manipulaci s vhodně vybranými pomůckami a nástroji (kuchyňské váhy, plastové pipety, metr, lupa).
- Děti se pod vlídným dozorem dospělé osoby účastní experimentů. Zažívají oceňování vlastních objevů od dospělé osoby. Dětem je formou nabídky umožněno učit se základům vědeckého pozorování (mapování problému, odhad předpokládaného výsledku, pokus, hodnocení, diskuse, závěr a vyhodnocení např. na nástěnce).
- Děti získávají informace z prostředí či krajiny (např. "stromy mají povadlé listy, je sucho, potřebovaly by zalít", "vlaštovky se houfují, zima se blíží" apod.).
- Děti vnímají přírodu a přírodní procesy v delších časových úsecích (periodicita ročních období).

Zapojení do udržitelného života

- Děti se učí sebeobsluze. Podílejí se na životě dospělých a mají dostatek příležitostí sledovat a napodobovat udržitelné chování u učitelky a dalších dospělých osob. V rámci svých možností se podílí na práci na zahradě nebo ve třídě.
- Děti se přiměřeně podílejí na práci pro přírodu (pletí, zalévání, krmení zvířete na krmítku či krmelci v zimě, popř. i sběr odpadků apod.).
- Děti tvoří a pracují při výtvarných činnostech s přírodninami. Vyrábějí z přírodních materiálů (např. vánoční a velikonoční ozdoby či hračky).
- Děti se podílejí na úpravách okolí MŠ (hrabání listů).
- Děti šetří potravinami, i když jich je nadbytek, uvědomují si, že jiní (lidé i zvířata) mají i dnes hlad.

- Děti si některé věci umí vytvořit samy.
- Děti si uvědomují, že všechno kolem nich je z přírodních zdrojů, které nejsou obnovitelné, židle, stůl, koberec, auto, počítač i mobilní telefon.

Učitelka MŠ

Učitelka je, hned po rodičích a prarodičích, nejvýznamnější osobou, která může ovlivnit kvalitu a efektivitu environmentální výchovy. Měla by být jednak řádně aprobována pro práci s předškolními dětmi a zároveň by měla mít (nebo usilovat o) environmentální vzdělání.

Doporučení:

- Učitelka připravuje aktivity a programy v souladu s poznatky z oboru.
- Učitelka navštěvuje EVVO konference a semináře. Seznamuje se s příklady dobré praxe.
- Učitelka upřednostňuje vlastní práci s dětmi, před návštěvami ekocenter a návštěvami lektorů ve třídě.
- Učitelka poskytuje dětem věcně správné, vhodně zjednodušené a zajímavě podané informace.
- Učitelka se nebojí přiznat, že něco neví nebo nezná. Ukáže dětem postup, jak informace vyhledat.
- Učitelka respektuje individuální zvláštnosti osobnosti i vývoje každého dítěte. Děti nepřetěžuje (např. požadavkem na znalost názvů stromů, živočichů, rostlin).
- Učitelka podporuje zvědavost, oceňuje aktivitu a tvořivost dětí.
- Učitelka aktivně upravuje vnitřní i venkovní prostředí MŠ tak, aby lépe vyhovovalo požadavkům EVVO a UR.
- Učitelka zapojuje děti do společné práce. Dbá na sebeobsluhu dětí.
- Učitelka kriticky hodnotí informace (např. reklamy) a vhodným způsobem interpretuje dětem.
- Učitelka zapojuje rodiče, popř. seniory či veřejnost do života MŠ.
- Učitelka do MŠ zve zajímavé osobnosti, organizuje návštěvní programy (např. myslivec, sokolník, apod.).
- Učitelka (učitel) je dětem pozitivním vzorem. Sama sebe pozitivně vnímá a rozvíjí.

Prostředí v MŠ

Prostředí je pro environmentální výchovu velice důležité. Jeho význam pro rozvoj environmentální senzitivity není dosud vnímán dostatečně. Prostředí může rozvoj environmentální senzitivity podporovat, ale může ho také degradovat. Lidé jsou součástí prostředí, ve kterém žijí. Obvykle si uvědomujeme, že lidé formují krajinu. Málokdo si ale připouští, že krajina na oplátku formuje nás, lidi. Přírodní prostředí poskytuje přiměřené množství podnětů a nabízí ideální možnosti pro hru i relaxaci.

Školní zahrada

Pro diverzifikaci, čili pestrost

- Zahrada poskytuje velké množství různých zákoutí, různých prostředí a herních prvků.
- Terén zahrady je svažité. Děti mají možnost chodit do kopce a z kopce. A v létě či v zimě válet sudy.
- Učí se překonávat přirozené přírodní překážky (kořeny).
- Zahrada je dostatečně členitá a skrývá tajemná místa.
- Děti mají možnost pozorovat zvířata (např. hlemýždě, motýly, včely).
- Na zahradě je umístěno krmítko a budka pro ptáky. Na zahradě jsou "domečky" pro další druhy živočichů (např. čmeláky, ještěrky, ježky).
- Na zahradě mohou děti nalézt množství různých přírodnin (oblázků, kamenů, šišek, klacíků, dřeva, kůry) a množství různých zajímavých rostlin.
- Děti mohou pečovat o záhonky, bylinkovou spirálu

Vnitřní prostředí MŠ

- Ve třídě visí obrazové tabule (nástěnky) související s EVVO, které jsou vhodně obměňovány.
- Ve třídě vystavujeme sbírky přírodnin (kamenů, lastur, motýlů, herbář apod.).
- Pěstění. Ve třídě a na chodbách MŠ pěstujeme vhodně vybrané pokojové rostliny a rostliny přenesené z přírody (např. mechy či sazeničky zeleniny nebo semenáčky stromů).
- Nástroje a předměty k řízení i neřízené nebo ke spontánní aktivitě dětí
- Ve třídě jsou dětem k dispozici lupy pro pozorování.
- Ve třídě jsou dětem k dispozici váhy a závaží pro porovnávání hmotnosti.
- Ve třídě jsou dětem k dispozici metry, provázky (bužírky) a další pomůcky určené k měření a porovnávání délek.
- Ve třídě shromažďujeme přírodniny (obiloviny, luštěniny, šišky, suché rostliny, kůra, lýko) na tvoření výtvarného nebo konstrukčního typu, porovnávání, třídění.

3. Vzdělávání pedagogických pracovníků

Hlavní úkoly:

- zajistit vzdělávání koordinátora EVVO na odpovídající kvalifikační úrovni
- zajistit podporu vzdělávání pedagogických i nepedagogických pracovníků v oblasti EVVO.

Materiály ke studiu:

- Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)
- Analýza stavu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty
- Metodika seznamování dětí s přírodou - SPN Praha

Hodnocení a evaluace školního programu EVVO

Ředitelka:

- *hospitační a kontrolní činnost, pohospitační pohovory*
- *zakotvení hodnocení výsledků plnění programu do vlastního hodnocení školy (dle struktury projednané na pedagogické radě)*

7. Minimální preventivní program

- Právní východiska
- Dlouhodobý cíl minimálního preventivního programu, činnosti a očekávané výstupy v primární cílové skupině – děti předškolního věku
- Zapojení sekundární cílové skupiny – rodičů
- Primární prevence rizikových projevů (šikana)
- Rozpoznávání a zajištění intervence (CAN)
- Vymezení obsahu a formy prevence v rámci kompetencí podpory zdraví a zdravého životního stylu (sebedůvěra, seberozvoj)
- Věkově smíšené třídy
- Rodiče, mateřská škola a prevence
- Další vzdělávání pedagogických pracovníků
- Hodnocení a evaluace programu
- Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi
- Školní program proti šikanování

Právní východiska

§ 29 odst. 1 a § 30 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon

§ 18 písm. c) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

Trestní zákoník č. 40/2009 Sb.

Dlouhodobý cíl minimálního preventivního programu

Primární cílová skupina: děti předškolního věku

Cílem působení v oblasti prevence rizikových projevů chování je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku. Se sociálně patologickými jevy, jako je týrání, zanedbávání, šikanování nebo drogy (kouření) se mohou setkávat děti již v předškolním věku. Je tedy důležité zahájit primární prevenci právě v době předškolní docházky a poskytnout dětem potřebné informace formou, která je přiměřená jejich věku.

Dlouhodobý cíl **minimálního preventivního programu** je zapracován v našem školním vzdělávacím programu, patří mezi jeho dlouhodobé cíle:

- podporovat duševní pohodu dětí, zdraví dětí, zdravý životní styl, respektovat přirozená práva a potřeby dítěte.
- podporovat rozvoj komunikačních dovedností (verbálních a nonverbálních), vytvoření kladného vztahu ke knihám a informačním technologiím, jako základ celoživotního vzdělávání. (čtenářská a informační gramotnost)
- podporovat rozvoj sociálně kulturních postojů, naučit děti vnímat různost kulturních komunit jako samozřejmost, vést je k soudržnosti, přátelství a porozumění. (sociální gramotnost)

- zkvalitnit péči o děti s odloženou školní docházkou a o děti ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí a o děti nadané.
- vést děti k schopnosti kriticky myslet, rozpoznávat a řešit problémy, nést odpovědnost za svá rozhodnutí.
- zaměřit se na úzkou spolupráci s rodinou ve prospěch všestranného rozvoje dětí.
- zaměřit se na prevenci šikany a negativních projevů mezi dětmi.

Tyto cíle jsou dále rozpracovány ve vzdělávací nabídce.

Sekundární cílové skupiny: Rodiče dětí a veřejnost

Cílem je aktivní zapojení rodiny i veřejnosti do prevence rizikových projevů chování, a to prostřednictvím dostatečného informování a poradenství. Rodiče byli informováni o záměrech školního vzdělávacího programu, jehož nedílnou součástí je i primární prevence sociálně patologických jevů. Případ zanedbávání dítěte bude řešit ředitelka školy přímo s rodiči za účinné spolupráce sociální pracovnice.

Mateřské školy Dětská a Větrná se nachází v městském prostředí se specifickým typem sídlištní lokality. Do mateřských škol docházejí i děti z lokality, která se vyznačuje zvýšenou koncentrací sociálně znevýhodněných rodin. (Ulice Dělnická, Skautská, Porubská). Těmto rodinám je věnována zvýšená pozornost.

Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům spojeným se rizikovými projevy chování (dále SPJ), případně minimalizovat jejich dopad a zamezit jejich rozšíření.

Sekundární prevence předcházení vzniku, rozvoji a přetrvávání rizikového chování. V tomto pojetí je sekundární prevence název pro včasnou intervenci, poradenství a léčení.

Primární prevence rizikových projevů chování u dětí je zaměřena

A/ na předcházení zejména následujícím rizikovým jevům v chování žáků:

- šikana, násilí,
- kriminalita, delikvence, vandalismus,
- rasismus, xenofobie,
- užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky – dále jen „UNL“),
- poruchy příjmu potravy

B/ rozpoznání a zajištění včasné intervence zejména v případech

- domácího násilí,

- ohrožování výchovy mládeže,
- poruch příjmu potravy (mentální bulimie, mentální anorexie)
- týrání a zneužívání dětí (CAN) včetně komerčního sexuálního zneužívání,

Syndrom týraného a zneužívaného dítěte - CAN (Child Abuse Neglect - Syndrom týraného a zneužívaného dítěte) Rady Evropy a jeho aplikace na naše právní normy.

Tělesné týrání

je definováno jako tělesné ublížení dítěti nebo nezabránění ublížení či utrpení dítěte, včetně úmyslného otrávení, nebo udušení dítěte, a to tam, kde je určitá znalost či důvodné podezření, že zranění bylo způsobeno anebo že mu vědomě nebylo zabráněno.

Náš trestní zákoník takové jednání vymezuje nejen v trestném činu dle § 198 - týrání svěřené osoby, ale také v § 140 - vražda, § 146- ublížení na zdraví aj.

Pohlavní týrání

je nepatřičné vystavení dítěte pohlavnímu kontaktu, činnosti, či chování. Zahrnuje jakékoliv pohlavní dotýkání, styk či vykořisťování kýmkoliv, komu bylo dítě svěřeno do péče, anebo kýmkoliv, kdo dítě zneužívá. Takovou osobou může být rodič či cizí osoba.

Pohlavní týrání se dělí na bezdotykové a dotykové.

Bezdotykové týrání např. zahrnuje setkání s exhibicionistou a účast na sexuálních aktivitách, kde nedochází k žádnému tělesnému kontaktu, např. vystavování dítěte pornografickým videozáznamům. Kontaktní týrání je takové, kde dochází k pohlavnímu kontaktu, včetně laskání prsou a pohlavních orgánů, k pohlavnímu styku, orálnímu nebo análnímu pohlavnímu styku.

Podobné jednání naše trestně právní normy postihují jako trestný čin pohlavního zneužívání dle §§ 187, 186 trestního zákoníku. Pachatele lze rovněž stíhat v souběhu této trestné činnosti s trestným činem ohrožování mravní výchovy mládeže dle § 201 trestního zákoníku.

Citové týrání

Zahrnuje chování, které má vážný negativní vliv na citový vývoj dítěte a vývoj jeho chování. Citové týrání může mít formu verbálních útoků na sebevědomí dítěte, opakované ponižování dítěte, či jeho zavrhování. Vystavování dítěte násilí nebo vážným konfliktům doma, násilná izolace, omezování dítěte, vyvolávání situace, kdy má dítě skoro stále pocit strachu, což může též způsobit citové ublížení. Dosahuje-li jednání pachatele takového stupně, že psychické působení přivodí získání syndromu týraného dítěte, který je zjistitelný znaleckým zkoumáním, je takový skutek stíhán jako trestný čin dle § 198 trestního zákoníku - týrání svěřené osoby. Uváděné jednání poškozující děti bývá zjištěno takřka výhradně lékaři, pedagogy, psychology. Postup orgánů činných v trestním řízení je plně závislý na úrovni znaleckého posudku, který je těmito specialisty vypracován.

Zanedbávání

je pojímáno jako jakýkoliv nedostatek péče, který způsobuje vážnou újmu na vývoji dítěte nebo dítě ohrožuje. Tělesné zanedbávání je pojímáno jako neuspokojování tělesných potřeb dítěte. To zahrnuje neposkytování přiměřené výživy, oblečení, přístřeší, zdravotní péče a ochrany před zlem. Citové

zanedbávání je neuspokojování citových potřeb dítěte, a to pokud se týče náklonnosti i pocitu dítěte, že někam patří.

Zanedbání výchovy a vzdělání je pojato jako neposkytnutí možnosti dítěti, aby dosáhlo naplnění svého plného vzdělanostního potenciálu, a to například neustálou absencí ve škole, dětskou prací v domácnosti i mimo ni. Takové urážení intelektuálního rozvoje dítěte (zanedbáváním, nedostatkem stimulace, zraněními) má své další důsledky: zaostávání a invaliditu. Popsaná definice je takřka totožná se skutkovou podstatou trestného činu zanedbání povinné výživy dle § 196 trestního zákoníku. Vymezení citového zanedbávání náš současný platný trestní zákon postihuje jako trestný čin ohrožování výchovy dítěte dle § 201 trestního zákoníku. Jednotlivé případy lze řešit rovněž souběhem těchto trestných činů s trestným činem týrání svěřené osoby dle § 198 trestního zákoníku.

Systémové týrání (druhotné ponižování)

je dalším týráním, nebo zanedbáváním dětí. Je to týrání, které je způsobeno tím systémem, který byl založen pro pomoc na ochranu dětí a jejich rodin.

Příklady takového týrání jsou:

- dítěti je upřeno právo na informace,
- je mu upřeno právo být slyšeno,
- dítě je neprávem odděleno od svých rodičů,
- zanedbávání anebo špatná péče v denních zařízeních, ve školách, pěstounském zařízení či domově, nebo v jiném prostředí,
- trauma způsobené dítěti necitlivými či zbytečnými lékařskými prohlídkami,
- úzkost způsobená dítěti v rámci jeho kontaktu se soudním systémem (např. protahování slyšení, poškozování dítěte zkušenostmi, které podstupuje jako svědek),
- odepření rodičovských práv na informovanost a na účast na rozhodování, kdykoliv je to pro dobro dítěte,
- nedostatečné služby či zdroje pomoci týranému dítěti, aby mohlo zůstat se svou rodinou, kdykoliv je to možné.

Tato velmi široce pojatá definice není v našich podmínkách důsledně řešena. Zpravidla se nejedná o trestnou činnost na dítěti vymezenou ustanoveními trestního zákona. Citové poškození dítěte, které je odňato soudním rozhodnutím z rodiny, kde je zneužíváno, týráno, není mu poskytována strava, lékařská péče a jiné základní potřeby, je nesporné.

O absenci citů v systému náhradní výchovy svědčí četné útoky svěřenců, kteří utíkají z dětských domovů a výchovných ústavů ke svým "nekvalitním" rodičům, neboť dítě ve své přirozené touze po kontaktu s blízkou osobou nevědomky toleruje i vážné příkoří, kterým trpí.

Hledání optimální hranice mezi ochranou dítěte před negativním vlivem rodiny a negativním dopadem náhradní výchovné péče, zajištění všech přirozených potřeb dítěte i v kritických momentech života musí být nadále předmětem zkoumání všech specialistů, kteří se touto problematikou zabývají na poli sociologie, pediatrie, psychologie, pedagogiky, trestního práva, zákonodárných orgánů aj.

Pozn.: Uvedené definice nemusí odpovídat plně výkladu těchto pojmů sociální psychologie. Jsou převzaty z materiálu, který používá služba kriminální policie.

Vycházejí z materiálu CAN (Child Abuse Neglect - Syndrom týraného a zneužívaného dítěte) Rady Evropy a jeho aplikace na naše právní normy.

Vymezení obsahu a formy prevence v rámci kompetencí podpory zdraví a zdravého životního stylu
Základním prvkem ochrany před společensky nežádoucími jevy je výchova ke zdravému způsobu života od nejútlejšího věku, to znamená ve složce tělesné, duševní a sociální, kdy tyto složky jsou navzájem propojeny a tvoří spolu harmonickou jednotu.

Uvedené očekávané kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu budeme naplňovat v souladu s koncepčními záměry školního vzdělávacího programu. V týdenních plánech a dílčích vzdělávacích projektech stanovíme účinnou motivaci a metody práce, které respektují specifika jednotlivých tříd a dále promyšlenou organizací spontánních i řízených aktivit, abychom měli dostatečný prostor k individuálním přístupům.

Sebedůvěra

Přiměřené vědomí vlastní důvěry v sebe je silným ochranným mechanismem. Součástí zdravého životního stylu je i zdravé sebevědomí. Vlastní sebevědomí spojené s úctou k druhému patří k základní životní kompetenci (postoji). Sebedůvěra dětí je podmíněna optimální kvalitou vztahu k dětem v praktickém životě. Takovým uspořádáním společenského života, který umožňuje uspokojování potřeb dítěte, a tím i zdravý rozvoj jeho osobnosti. Vztah k dětem je výrazem vyspělosti společnosti. Vztah k dětem a styl výchovy v sobě musí nést respekt dospělých vůči dětem. Děti jako rovnocenní partneři mají v mnoha situacích právo říci ne, když něco nechtějí. **Umění říci ne je z hlediska ochrany zdraví velmi pozitivní postoj.** Děti nebudou umět říci ne pokusům o nejrůznější manipulace nebo drogovému pokušení, pokud v rodině či v mateřské škole není příležitost k vyjádření nesouhlasu. Nesouhlas nebo volba jiné alternativy nemusí být již předem považovány za neposlušnost, vzdor nebo zbytečnost.

K upevnění sebedůvěry dětí slouží zejména **pohybové aktivity, hry a hraní**. Optimální se jeví spontánní dětské pohybové aktivity bez viditelných zásahů pedagogů, kdy dětem je poskytována možnost volby samostatné činnosti i její obtížnosti. Dítě ví, že si samo může vybrat a vyzkoušet své síly. Je nutné, aby motivace k činnosti vycházela z dítěte a byl respektován jeho zájem, aby pohybová činnost vycházela z vnitřní motivace, z potřeby pohybu, z potřeby zjistit, co umím. V nesoutěživém prostředí, bez potřeby předhánět kamaráda je tělesný rozvoj provázený vědomím odpovědnosti za své zdraví. Dítě je motivované, a vzniká posléze i trvalá potřeba pocitu libosti z naplnění potřeby pohybu.

Umění realisticky odhadnout své síly, nepřeceňovat ani nepodceňovat své síly, je prevencí nejen úrazů, ale i posílením pevného postoje vůči budoucím stresům, neúspěchům i pádům, které nepřipravení jedinci později mnohdy řeší zástupným způsobem: agresí, zneužíváním drog, alkoholu nebo jiným negativním způsobem. Realizaci spontánních pohybových aktivit napomůže školní zahrada s dostatečným vybavením, umožňujícím odstupňovanou škálu pohybových aktivit. A samozřejmě spolupráce s rodiči, kteří chápou a akceptují tuto formu pohybu.

Seberozvíjení

Osobní zkušenost a prožitek dítěte dávají vznik základním kompetencím, které mají děti v oblasti zdravého životního stylu a prevence získat. Základní kompetence jsou utvářeny jako znalosti, dovednosti a postoje. Mezi základní osvojené kompetence předškolních dětí a současně i kompetence v oblasti prevence patří:

- znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí, a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví
- rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
- zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit
- mít vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků)
- vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
- znát pravidla společného soužití ve skupině
- hodnotit své chování i chování druhých
- mít a hájit vlastní názor
- akceptovat kompetentní autoritu
- vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav
- přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy
- vědět, že je více možností řešení konfliktů
- kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role
- spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí

Pokud nejsou osvojeny uvedené ochranné kompetence, jsou tyto děti zasaženy v pozdějším období různými nežádoucími jevy, jakými jsou agresivita, nekázeň, nesnášenlivost, neschopnost řešit problémy, stres a frustrace, dochází i ke sebepoškození dětí. Důsledkem je poté náchylnost ke zneužívání medikamentů, drog, alkoholu, šikana, násilí, vandalismus, xenofobie apod.

Potřebné seberozvíjení dítěte je vytvářeno **osobní zkušeností dítěte**. Je podporováno např. prožitkem během hry. Společný prožitek ze hry je uznáván jako významný faktor sociálního učení. Optimální činností pro hry a hraní jsou přirozené situace skutečného světa. Děti si rády hrají na to, co vidí dělat dospělí a tím, že takovouto činnost zkouší, získávají sebevědomí. Hra by neměla být dospělými příliš organizována, měla by se uplatnit kreativita dětí, jejich vzájemná komunikace, radost, tvořivost a estetické podněty i nácvik řešení konfliktů. Dospělí jsou pozorovatelé, partneři ve hře a rádci. Motivace k těmto činnostem musí vycházet z dítěte a musí být respektován jeho zájem. Pak nedochází ani k nedostatečné ani nadměrné stimulaci dětí. Dospělý pomáhá organizovat činnost, ale nevnucuje ji. Výsledkem je i pohoda a zdravé partnerské vztahy ve škole.

Prožitkové učení, kdy se dítě zkušeností učí samo a spontánně, **je vlastní předškolnímu věku**. Nikdy později již dítě nepracuje samo na sobě s takovou intenzitou a efektivitou. Dítě přirozenými cestami sbírá a zpracovává zkušenosti. Ty získává především tím, že něco dělá a to co dělá, prožívá. Mentalitě předškolního věku není vlastní organizované, hromadné vyučování frontální metodou. Není proto vhodné vytvářet speciální protidrogové či jiné preventivní programy pro předškolní věk.

Aktivita v mateřské škole vedoucí k naplňování očekávaných výstupů

Sociální hry a hraní rolí navozují modelové situace. Nabízejí bezděčné učení s možností zařadit se mezi své vrstevníky v dětské skupině a budovat mezi nimi své postavení. Učí ohleduplnosti, společensky přijatelnému způsobu řešit konflikty a spory, spoluvytvářet prostředí pohody ve třídě a dětské skupině. V dítěti se vytváří pocit základní jistoty, že takovýto svět je správné místo pro život. Výsledkem je nastavení dětské psychiky, které lze vyjádřit větou „já jsem správný a na správném místě“. V dospělosti se tomu pak říká zdravé sebevědomí, optimismus, pozitivní myšlení.

Dobrou aktivitou je mimo **námětové hry i společná stavba nebo společná kresba** na jeden námět. Společná kresba není součtem kreseb jednotlivců. Při kresbě jednotlivci reagují jeden na druhého a podle toho je kresba rozvíjena. Při společných stavbách děti diskutují, hledají a navrhuji řešení. Dospělého potřebují jen jako rádce a diváka.

Rozvoj společenských vztahů a komunikační dovednosti podporuje vhodně i **dramatická výchova**. Zaměříme se především na dramatické vyjadřování představ, pěstování dovednosti vyjádřit své pocity. Formou dramatu lze děti postavit do situace, kdy individuálně reagují - lhostejně, zvědavě, se zájmem, konstruktivně. Tyto dramatické prožitky dětí, které nejsou v průběhu hry pedagogem ovlivňovány, jsou později základem pro vzájemné vysvětlování, objasňování a odpovědi na otázky. Ze strany dospělého tedy nejsou pouze předávány již hotové poznatky prostřednictvím poučování a vysvětlování. Nedochozí k příliš racionálnímu, hotovému a uzavřenému výkladu světa. **Nejde o to naplnit dětskou mysl, ale probudit aktivní zájem dítěte objevovat a uplatnit a ukázat, co umí, zvládne a dokáže.**

Hrou motivované činnosti dramatické, námětové a konstruktivní slouží k osvojování pojmů a poznatků zdravého životního stylu. Realizace v činnostech, které odpovídají sebezodvíjecím potřebám dětí, prevence poškození zdraví a zdravý životní styl jsou smyslem výchovně vzdělávací práce s dětmi, jež umožní dětem osvojit si prvky prevence.

Prvotní je iniciativa dítěte. Respektování předškolního dítěte a spontánní hry jsou základními principy rozvoje dětí v mateřské škole. Pedagog by měl vést výchovnou práci skrytě, ale cíleně a dát dětem základy prosociálního chování, a tedy i prevence šikany, násilí a jiných sociálně patologických jevů.

Výchovná práce, jejíž smysl spočívá v prožitku dítěte, a ne pouze v přípravě na školu, plní podmínku k vytvoření správných kompetencí ke zdravému životnímu stylu, a tím i k prevenci společensky nežádoucích jevů. Mateřská škola si tak neklade cíle, které by nevycházely z potřeb dětí. Pobyt v takovéto mateřské škole je zdravý a je zdrojem pohody.

Věkově smíšené třídy

Vytváření sociálních kompetencí a prosociálního chování je velmi přirozeně dosažitelné ve věkově smíšených třídách dětí.

Podle našich zkušeností se domníváme, že **heterogenní skupina je přirozenější a lépe odráží přirozené společenské prostředí**. Nenaplnují se úvahy o tom, že by starší děti zaostávaly. Starší děti ve smíšené třídě jsou samostatnější, mají pocit důležitosti a odpovědnosti. Mladší napodobují starší kamarády. Věkově smíšené složení tříd významně přispívá k sociálnímu zrání dětí. Děti jsou k sobě ohleduplné, umí si vzájemně naslouchat, nevyskytují se projevy agrese. Jejich hra je tvořivá, s prvky fantazie,

schopností kooperace, jsou komunikativní k sobě vzájemně i k dospělým, jsou pozitivně naladěny. Umí vyjádřit svůj názor a zdůvodnit svůj postoj a rozhodnutí.

Věkově smíšené třídy mají své přednosti i pro rodiče dětí. Tak jako nejmenší děti tvoří ve třídě menšinu a rychle zapadnou do vytvořené hierarchie a vžitých pravidel, tak i rodiče nových dětí se snadno vpraví do nových podmínek, rychle se zorientují a zapojí se v rodičovské skupině úplně stejným mechanismem jako děti. Mateřská škola se tak podílí na vytváření postojů ke zdravému životnímu stylu a prosociálního klimatu nejen u dětí, ale i na pozitivní změně postojů u dospělých rodičů.

Rodiče, mateřská škola a prevence

Vztah školy a rodičů by měl být pokládán za ukazatel kvality mateřské školy. Způsob organizace života v mateřské škole je podmínkou dobrého růstu zdravé generace. Jen tak zabráníme tomu, aby do první třídy základní školy vstupovaly děti s docela slušnou zásobou vzorců chování, které mají daleko do ideálu.

Rodinná výchova je základ, na kterém škola staví. Občas je třeba tyto základy více či méně poopravit, na některých nelze stavět vůbec. Některá rodina uplatňuje nadměrnou péči, někde jsou kladeny neodpovídající požadavky na dítě. Někdy je dítěti naopak dána naprostá volnost. Někde je malá péče zdůvodněná nedostatkem času nebo je malý zájem o dítě. To vše ztěžuje orientaci dětí v životě a jejich pozitivní socializaci.

Tato situace klade vysoké nároky na profesionalitu a lidskou kvalitu pedagogů. Při nevstřícném postoji rodiny je možnost mateřské školy přispět ke zdravému rozvoji dětí velmi ztížena. Rodiče vkládají do dětí své schopnosti i neschopnosti, talent nebo jeho nedostatek, vytrvalost nebo nevytrvalost, a zejména svůj vzorec chování. Mateřská škola může při dobré spolupráci s rodinou mnoho již založených rizikových prvků chování eliminovat. Při nezájmu školy i rodičů se ale již v prostředí mateřské školy často vyskytne násilí, šikana, omezování práv, agrese, a ponižování. Že se s těmito sociálně patologickými jevy setkáváme již v prostředí nejmenších, je smutnou skutečností.

Navození otevřeného a oboustranně prospěšného vztahu s rodiči je proces, do kterého jsou rodiče vtahováni prostřednictvím dětí. Pohodové, otevřené klima v mateřské škole, dítě aktivní, samostatné a sebejisté, zlepšuje spolupráci s rodiči a jejich podporu školní práce a samozřejmě rodiče zpětně pozitivně ovlivňuje.

Vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence

V rámci dalšího vzdělávání studium těchto materiálů

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Č.j. 21291/2010-28

Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních. č.j. MSMT-22294/2013-1

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (Č.j.: 25 884/2003-24)

Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (Č.j.: 14 423/99-22)

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků ve školách a školských zařízeních (Čj.: 29 159/2001-26)

PhDr. Michal Kolář, Praha: Šikana v mateřské škole: diferenciální diagnostika-jak rozlišovat šikanování od škádlení

Kolář, M. *Bolest šikanování*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-014-3.

Hodnocení a evaluace preventivního programu

Ředitelka:

- *hospitační a kontrolní činnost, pohospitační pohovory*

Všechny pedagogické pracovnice:

- písemné hodnocení po ukončení integrovaného bloku
- analýza úspěšnosti naplňování cílů z oblasti primární prevence – leden, červen

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

Důležité je i zapojení a spolupráce všech zainteresovaných subjektů jak resortu školství (PPP), tak i resortů participujících a na primární prevenci spolupracujících (MPSV, MZ, MV, Policie ČR, OSPOD apod.).

Oblast školství

Pedagogicko-psychologická poradna, příspěvková organizace

Kpt. Vajdy 1a, 700 30 Ostrava – Zábřeh,

Oblast zdravotnictví

dětsí lékaři

Oblast sociálních věcí

oddělení sociálně-právní ochrany dětí a mládeže

Oddělení se zabývá především ochranou práva dítěte na příznivý vývoj, řádnou výchovu a ochranu oprávněných zájmů dítěte. Působí na obnovení narušených funkcí rodiny a vykonává poradenskou a výchovnou činnost. Volat i v případě, že dítě si zákonný zástupce nevyzvedne z MŠ

Policie ČR, Městská policie

Základní pojmy

Co je šikana? Jakékoliv chování, jehož záměrem je opakovaně ubližovat, ohrožovat nebo zastrašovat jiného člověka, případně skupinu lidí. zahrnuje jak fyzický útok v podobě bití, poškozování věcí druhé osobě, tak i útok slovní v podobě vydírání, nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Většina případů šikany se mezi dětmi odehrává ve škole, na cestě do školy nebo ze školy, případně v okolí bydliště. Nebezpečnost šikany spočívá především v závažnosti, dlouhodobém působení a s tím souvisejících následcích v oblasti duševního a fyzického zdraví.

Druhy šikany

Fyzická agrese - agresor používá k šikanování oběti fyzické násilí, popřípadě předměty, kterými učiní svůj útok důraznější.

Slovní agrese a zastrašování - agresor oběti vyhrožuje fyzickým útokem, zastrašuje ji, nadává ji, vysmívá se jí, nebo ji zesměšňuje.

Krádeže, ničení a manipulace s věcmi - agresor oběti ničí a odcizuje věci, nebo si věci "půjčuje" a vrací je znehodnocené.

Násilné a manipulativní příkazy - agresor nutí oběť k různým nepříjemným činnostem a úkolům.

Kdo bývá dětskou obětí šikany?

- dítě, které se neumí nebo nemůže bránit
- dítě, které se jakýmkoliv způsobem odlišuje od očekávaného průměru (nosí brýle, má nadváhu, přistěhovalo se)
- dítě fyzicky slabé, popř. uzavřené, které těžko navazuje kontakt s ostatními
- dítě duševně zaostalejší nebo pomalejší v uvažování
- dítě jiné barvy pleti, často příslušník národnostní menšiny
- dítě nadprůměrně duševně vybavené, dětský genius

Jak poznáme dítě - agresora?

- bývá zpravidla starší, tělesně zdatný, agresivní k vrstevníkům a mnohdy i k učitelům, mívá kázeňské problémy může být i všeobecně oblíbený, temperamentní, sebevědomý, méně nadaný a někdy až překvapivě nebezpečný
- v kolektivu často vystupuje v roli vůdce
- pochází často z rodiny, kde je fyzické, popř. psychické násilí používáno jako běžný prostředek komunikace
- k maskování svých činů často používá „důvěryhodné“ vysvětlení, které se snaží opřít o tvrzení svých obdivovatelů

Jaké následky může mít šikanované dítě?

- v dlouhodobém horizontu může šikana vést k poškození fyzického a psychického zdraví
- poškození bývají mnohdy nenávratného charakteru, osobnost jedince je narušena dříve, než se stačila plně rozvinout
- dochází k přetrhávání citových vazeb na své nejbližší
- ponižování lidské důstojnosti vedoucí ke ztrátě důvěry k autoritám, která je doprovázena ztrátou iluzí o celé společnosti, která nedokáže garantovat alespoň minimální ochranu před násilím slabým a bezbranným jedincům společnosti

V mateřské škole se mohou vyskytovat prvky šikany a spíše zárodečná stadia tohoto destruktivního fenoménu. Skrytá a neléčená počáteční šikana působí i zde velké školy a trápení.

Po odborném a bezpečném rozkrytí šikany pedagog zvolí vhodný způsob nápravy. Podle situace kombinuje tyto metody:

- **Rozhovor s dítětem, které ubližuje.** Například srozumitelně sdělíme dítěti, že porušilo stanovená pravidla. Jakmile je to možné oceníme jeho zlepšení.
- **Zavedení ochranného režimu oběti.** V počátku pro jistotu nastavíme přísnější dozor. V některých komplikovanějších případech oběť a útočníka od sebe oddělíme. Není vhodné konfrontovat agresora s obětí.
- **Práce se skupinou.** Využijeme preventivní program, v němž děti získávají žádoucí vzory chování a zároveň se mohou „dotknout“ pocitů toho, komu je ubližováno. Vhodné jsou činnosti podporující spolupráci, při nichž nejsou vítězové a poražení. Využít se dají pohádky či příběhy a jejich dramatizace.
- **Rozhovor s rodiči dítěte-agresora.** Mluvíme s nimi, až tehdy když je situace zmapovaná. Důležitá je maximální snaha je získat pro spolupráci. Nejbezpečnější je, když rozhovor povede pracovník MŠ. Rozhovor rodičů oběti s rodiči agresora je velmi rizikový.

8. Plán autoevaluace

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
Koncepce a rámec školy	Mateřská škola má vzdělávací program (ŠVP), který vychází z vize a koncepce rozvoje školy a je v souladu s kurikulárními dokumenty (RVP PV); jeho cíle jsou srozumitelné pro pedagogy i rodiče. Kritéria v této oblasti kladou důraz na jasná pravidla a mechanismy, s jejichž pomocí vedení mateřskou školu řídí a které umožňují efektivní organizaci školy a její rozvoj a zajišťují, že mateřská škola je bezpečné, příjemné a vstřícné místo pro efektivní vzdělávání a osobnostní rozvoj dětí.	Hodnocení školního roku. Výroční zpráva školy.	1x ročně.	Ředitelka MŠ.
Pedagogické vedení školy	Vedení školy aktivně řídí, pravidelně monitoruje a vyhodnocuje práci školy a přijímá účinná opatření. Vedení školy aktivně vytváří zdravé školní klima – pečuje o vztahy mezi pedagogy, dětmi i vzájemné vztahy mezi pedagogy a dětmi a jejich rodiči a o vzájemnou spolupráci všech aktérů.	Pozorován a rozhovory se zaměstnanci. Hospitační činnost u pedagogů. Kontrolní činnost u správních zaměstnanců. Pedagogické porady. Návštěvy a jednání s nadřízenými orgány. Pohovory se zaměstnanci. Hodnotící list zaměstnanců - viz kolektivní smlouva.	1x ročně. Hospitace, porady - viz plán.	Ředitelka MŠ, zástupkyně ředitelky MŠ
Kvalita pedagogického sboru	Pedagogové jsou pro svou práci kvalifikovaní a odborně zdatní a ke své práci přistupují profesionálně. Pedagogové důsledně uplatňují při komunikaci s dětmi, rodiči a kolegy vstřícný, respektující přístup. Pedagogové aktivně spolupracují a poskytují si vzájemně podporu a zpětnou vazbu. Pedagogové podporují rozvoj demokratických hodnot a občanské angažovanosti. Pedagogové aktivně	Pozorován a rozhovory se pedagogy. Hospitační činnost. Pedagogické porady. Návštěvy a jednání s nadřízenými orgány. Pohovory se pedagogy. Sebereflexe práce učitelky. Rozhovory při každodenním styku se zákonnými zástupci. Uplatňování námětů a připomínek zákonných zástupců.	Průběžně - pozorování, rozhovory. Sebereflexe práce učitelky - průběžně.	Ředitelka MŠ. Zástupkyně ředitelky MŠ.

Oblast	Cíle a kritéria	Nástroje	Časové rozvržení	Zodpovědnost
	spolupracují na svém profesním rozvoji.			
Vzdělávání a vzdělávací výsledky	Pedagogové systematicky promýšlejí a připravují výuku v souladu s vědomostními, dovednostními i postojovými cíli definovanými v kurikulárních dokumentech školy a potřebami žáků. Pedagogové systematicky sledují vzdělávací pokrok každého žáka a při plánování a realizaci výuky zohledňují individuální potřeby žáků.	Evaluační TVP po ukončení tématu. Záznamy o dítěti. Portfolio dítěte. Plán vzdělávání pro děti s odloženou školní docházkou. IVP pro děti se SVP. Výtvarné artefakty. Záznamy grafických prvků. Pozorování dětí.	Evaluační TVP - po ukončení tématu. Záznamy o dítěti - průběžně, minimálně 2x ročně. Portfolio dítěte - průběžně, minimálně 2x ročně. Plán vzdělávání pro děti s OŠD - 1x ročně. IVP pro děti se SVP - 2x ročně.	Učitelky MŠ.
Podpora dětí při vzdělávání (rovné příležitosti)	Mateřská škola vytváří každému dítěti a jeho rodině rovné příležitosti ke vzdělávání bez ohledu na jeho pohlaví, věk, etnickou příslušnost, kulturu, rodný jazyk, náboženství, rodinné zázemí, ekonomický status nebo potřebu podpůrných opatření. Mateřská škola poskytuje účinnou podporu všem dětem s potřebou podpůrných opatření. Mateřská škola věnuje patřičnou pozornost osobnostnímu rozvoji dětí, rozvíjí u nich otevřenost, toleranci a respekt vůči jinakosti a dbá na to, aby žádné dítě nebylo vyčleňováno z kolektivu.	Záznamy o dítěti. Portfolio dítěte. Plán vzdělávání pro děti s odloženou školní docházkou. IVP pro děti se SVP. Výtvarné artefakty. Záznamy grafických prvků. Pozorování dětí. Konzultace s rodiči. Rozhovory při každodenním styku s rodiči.	Záznamy o dítěti - průběžně, minimálně 2x ročně. Portfolio dítěte - průběžně, minimálně 2x ročně. Plán vzdělávání pro děti s OŠD - 1x ročně. IVP pro děti se SVP - 2x ročně. Konzultace s rodiči - minimálně 2x ročně, v případě potřeby častěji.	Učitelky MŠ.

9. Waldorfská pedagogika

Vzdělávací strategie

K dosažení cílů předškolního vzdělávání jsou využívány vzdělávací strategie, které v plné míře respektují vývojová specifika a způsoby učení dětí předškolního věku, jejich individuální dispozice, potřeby a zájmy. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných učitel zahrnuje do volby vzdělávacích strategií přizpůsobených jejich individuálním potřebám současně i podpůrná opatření, která umožňují plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte. Východisky k volbě vzdělávacích strategií jsou konstruktivismus, vycházející z konstruování poznatků na základě vlastních zkušeností, a informace o osobnosti dítěte získané prostřednictvím metod pedagogického diagnostikování.

Při volbě vzdělávacích strategií je důležité respektovat poznatky o způsobech učení dítěte předškolního věku. K nejvýznamnějším způsobům učení patří **spontánní učení**, probíhající zejména v rámci **hry**, kterou se dítě zabývá na základě svého zájmu a vlastní volby. Spontánní činnosti a hra jsou významnou součástí denního programu.

Vedle spontánních činností a her jsou v předškolním vzdělávání dětem nabízeny vzdělávací činnosti, které připravuje učitel. Z hlediska míry vedení učitelem mohou být koncipovány jako **nepřímo řízené**, v nichž učitel dává dítěti možnost výběru z rozmanité nabídky. Dalším typem jsou **řízené** vzdělávací činnosti. V obou typech vzdělávacích činností působí učitel v roli průvodce dítěte na jeho cestě za poznáním. Jeho přístup je podporující, projevuje se respektující komunikací, vylučuje manipulaci s dítětem a vytváření soutěživého prostředí.

Vzdělávací činnosti je vhodné realizovat prostřednictvím prožitkového, kooperativního, situačního a sociálního učení.

- **Prožitkové učení** je založené na přímých prožitcích dítěte, na učení se v autentických situacích nebo situacích blízkých reálnému životu. Podporuje zvědavost dítěte, jeho aktivitu a potřebu objevovat.
- **Kooperativní učení**, založené na spolupráci dětí, ponechává dostatek prostoru pro vyjádření sebe sama, umožňuje dětem rozvíjet se v souladu s jejich dispozicemi.
- **Situační učení** staví na využití situací, které se kolem nás v reálném životě dějí. Pomáhá dítěti lépe porozumět světu a dění v něm.
- **Sociální učení** je hlavním nástrojem socializace, při kterém si děti osvojují komplexní způsoby chování a jednání, a to všemi třemi základními formami: sociálním posilováním, nápodobou a identifikací.

V předškolním vzdělávání jsou uplatňovány všechny základní organizační formy: **skupinová, individuální a hromadná**. Zařazování skupinové formy vzdělávání založené na kooperativním učení představuje důležitou vzdělávací strategii předškolního vzdělávání.

Ve všech těchto blocích jsou rozvíjeny gramotnosti:

1. Čtenářská gramotnost

Čtenářská gramotnost představuje soubor znalostí, dovedností a postojů při práci s texty v nejširším slova smyslu. Schopnost porozumět textům a efektivně zpracovávat informace je základním předpokladem procesu učení. Vstřícný vztah ke čtení chápeme jako základní předpoklad pro další rozvoj čtenářství a čtenářské gramotnosti.

Vzdělávací obsah uspořádaný do vzdělávacích oblastí nabízí potenciál k rozvoji čtenářské gramotnosti. V některých případech je rozvoj čtenářské gramotnosti nedílnou součástí očekávaných výsledků učení. Jindy je gramotnost rozvíjena prostřednictvím vhodně zvolené vzdělávací strategie.

2. Matematická gramotnost

Matematická gramotnost je schopnost uplatnit získané vědomosti, dovednosti, návyky, postoje a hodnoty při řešení nejrůznějších úkolů a životních situací s využitím matematického jazyka. Vede dítě k rozpoznání matematické situace v různých kontextech, souvislostech a životních situacích, k volbě a využívání matematického jazyka při jejich popisu, řešení a vyvození závěrů. Ukazuje dítěti smysluplnost učení a umožňuje mu zažít radost z úspěšně vyřešené situace.

Vzdělávací obsah uspořádaný do vzdělávacích oblastí nabízí potenciál k rozvoji matematické gramotnosti. V některých případech je rozvoj matematické gramotnosti nedílnou součástí očekávaných výsledků učení. Jindy je gramotnost rozvíjena prostřednictvím vhodně zvolené vzdělávací strategie.

Specifika klíčové kompetence digitální

- Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. (Tam, kde nemůže získat informace jinou cestou)
- Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.
- Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.

Dítě se seznamuje s možnostmi využívání digitálních technologií. Rozvíjí své informatické myšlení.
(RVP PV)

Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe. (Tam, kde nemůže získat informace jinou cestou) KDI-000-000-PV1-002

Komentář z RVP PV: *Dítě využívá digitální technologie jako doplněk k získávání informací a k vlastnímu učení. **Doplňuje si tím informace, které nemůže získat jinak.** S pomocí digitální mapy dítě plánuje, prochází nebo kontroluje trasu, zaznamenává značky/piktogramy. Digitální lupu nebo mikroskop používá k prozkoumávání detailů různých objektů. Získané poznatky ze svých objevů porovnává s informacemi z jiných zdrojů a dosavadními zkušenostmi. Výsledky svého bádání ověřuje. K zachycení událostí, činností a změn používá digitální fotoaparát nebo tablet.*

Definice pojmu badatelské činnosti: *Jde o vzdělávací koncepci čerpající z neutuchající potřeby dětí ptát se, zkoumat a přicházet věcem na kloub. Badatelské učení nechává dětem prostor, aby si na řešení přicházely samy, a podporuje je v kladení otázek i v hledání odpovědí. Vychází tak z následujícího badatelského cyklu. **1. Záhada** / badatelská otázka **2. Formulace** předpokladů **3. Plánování a příprava** pokusu, pozorování **4. Realizace pokusu**, pozorování **5. Prezentace výsledků** 6. Vyhodnocení. Sdělování hotových výsledků (informací) je tedy v přímém rozporu s badatelským učením a rozvojem kompetence k učení. Badatelské učení není o získávání informací.*

Příklady:

- Zaměřujeme se na rozvoj informatického myšlení a digitálních kompetencí, nikoli na používání technologií jako takových (tablet, počítač).
- Pedagogický tým vyhodnocuje rizika a přínosy použití technologií. Kdy jsou děti připravené? Když mají kvalitně rozvinutou senzomotoriku, dostatek pohybu, dobré mezilidské vztahy, skvělou emoční stabilitu. Z toho vyplývá, že použití digitálních technologií (počítače, tabletu, mobilu, mikroskopu) v předškolním věku je předčasné.
- **Zapojení rodiny - jsou rodiny, které doma DT používají, ale školku vnímají jako místo, kde bude dítě abstinovat.**
- Zaměřujeme se na smyslové vnímání a jeho rozvoj v protikladu k používání “plochého” světa obrazovky.

- **Školka ctí PRINCIP vstup - proces - výstup** - používáme přístupy, kdy je zřejmá celá cesta k výsledku - např. chci určit houbu. Nepoužiji aplikaci k určování hub, ale nejprve pozoruji velikost, barvu, spodek houby, připomínám pravidla chování vůči houbě (nejíst), vůni, okolí houby = biotop, porovnávání s jedinci téhož druhu a jinými druhy; použiji-li atlas - rozvíjíme čtenářskou gramotnost - např. rejstříky, abeceda, informatické myšlení; učení se navzájem v komunitě, tradiční předávání informací orálně - moudrost spojená s přírodou a místně zakotvené učení.
- “Není v mysli, co neprošlo smysly.” - „*Nic není v mysli, co předtím neprošlo smysly.*“ (John Locke)
- Hlavním zdrojem informací pro dítě v předškolním věku je jeho blízká, bezpečná vztahová osoba a vlastní smyslová a empirická zkušenost.
- Hlavním uživatelem technologií může být učitel, který s nimi pracuje a zároveň dětem jejich používání a význam ukazuje a komentuje ho. Např. při používání technologií na výletech, v knihovně atd. Prostředkem k tomu je sebekázeň, s níž učitel reflektovaně využívá technologie v odůvodněných případech a sebe kontroluje se, zda je nevyužívá zbytečně v momentě, kdy by mohl zapojit mozek a rozvíjet tím kritické myšlení, a nejen pasivní získávání informací.

Rizika:

- Nedostatečné materiální vybavení mateřské školy podnětnými pomůckami (digitální lupa, digitální mikroskop). (*Případný nedostatek těchto pomůcek, může být z vědomého rozhodnutí rozvíjet digitální kompetence bez použití technologií.*)
- Pasivní sledování v počítači či na tabletu.
- Nadměrné využívání technologií.
- Příliš brzké zavedení používání “jednodušších” řešení (pomocí digitálních technologií) “zlenivění” rukou a mozku dětí, používajících příliš brzy DT. Ztráta schopnosti kritického myšlení a badatelského učení.
- Zaměření a informace, nikoliv na smyslovou zkušenost a její reflexi v reálném čase.
- **Rizika převažují nad možnými přínosy.**

Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií. KDI-000-000-PV1-002

Komentář z RVP PV: *Dítě vnímá digitální technologie, se kterými se běžně setkává, nejen jako zdroj zábavy, ale i jako zdroj informací, užitečného pomocníka v běžných životních situacích, pracovní nástroj nebo prostředek komunikace. Rozlišení užitečnosti a nástrah používání digitálních technologií usnadňují dítěti příběhy, sdílení zkušeností, diskuse. Vizualizace času a nastavení pravidel mu pomáhají regulovat čas strávený u obrazovky. Dítě se seznamuje s působením a riziky reklamy, etickými pravidly.*

Příklady:

- **Dospělý jako předobraz.** Dospělý rozlišuje přínosy a rizika; dítě se učí prostřednictvím dospělého.
- Jak komunikovat rizikovost DT? Skrze vyprávění dospělého dítěti.
- Skrze pobyt v přírodě tvoříme základ pro rozvoj digitální kompetence v pozdějším věku. **(Algoritmy v přírodě jsou geniální, evolučně vypilované postupy a pravidla, které příroda využívá k řešení komplexních problémů. Tyto biologické vzorce se staly velkou inspirací pro moderní technologie a programování – mravenčí algoritmy, hejna ptáků a ryb, Fibonacciho posloupnost Zlatý řez, Evoluční a genetické algoritmy), viz. příloha.**
- Focení dětí se souhlasem nejen rodiče, ale i dítěte samotného. Dítě nemůže chápat proces, jak vzniká obrázek.
- Zvědomovat dětem, že technologie je prostředek komunikace.
- Důležitost seberegulace rodiče/pedagoga v užívání mobilu a dalších DT.
- *“Pokud mi nedozraje frontální kortex, tak nejsem schopna rozlišit fikci a realitu”.* Frontální kortex (čelní lalok) je největší a nejvývojovější část mozku. Je sídlem exekutivních funkcí, které zahrnují plánování, rozhodování, pracovní paměť, sebekontrolu a regulaci emocí.
- Otevřenost, ne demonizace: “jasně, že je to pro vás okouzující...”. “Od čeho si dát půst?” → “Máma by měla být méně na telefonu.”
- Vzdělávání a péče o komunitu - podpora rodičů, jak jim pomoci k uvědomělému utváření času s médii u dětí a u sebe. Pořádání besed v MŠ.
- **PRINCIP produkce (tvorba) před spotřebou** - nabízíme kvalitní pomalé příběhy, vyprávění, divadla; dítě může participovat v divadelním ztvárnění, být aktérem, hercem, režisérem, scénografem... příběhů, nejen se na ně dívat.

Rizika

- Nedostatečný prostor pro poznávání přínosů a rizik užívání technologií. (z RVP PV)
- Absence pravidel pro trávení času u obrazovky. (z RVP PV)
- Sdílení nevhodného obsahu. (z RVP PV)

- **Nedostatečná digitální hygiena průvodců (rodičů):** Rodiče a další dospělí představují pro děti nejvýznamnější vzor v oblasti používání digitálních technologií. Pokud sami tráví velké množství času na mobilních telefonech, neustále kontrolují zprávy, sociální sítě nebo pracovní e-maily a jsou stále online, mohou nevědomě předávat dětem návyk nepřetržité dostupnosti. Časté fotografování a natáčení dětí může navíc odvádět pozornost od společně prožívaných situací a vést k tomu, že je zážitek více dokumentován než skutečně prožíván. Nedostatečná digitální hygiena se může projevit také absencí jasných pravidel pro používání technologií v rodině, nedostatkem času bez obrazovek nebo omezenou schopností vytvářet zdravou rovnováhu mezi online a offline aktivitami. Důsledkem může být oslabení kvality vzájemné komunikace, menší prostor pro rozvoj soustředění dítěte a vytváření méně zdravých digitálních návyků.
- **Sdílení dětí na sociálních sítích – vytváření digitální stopy, kterou dítě nemůže ovlivnit:** Sdílení fotografií, videí a osobních informací o dětech na sociálních sítích, označované také jako „sharenting“, se stalo běžnou součástí života mnoha rodin. Přestože je často motivováno snahou sdílet radostné okamžiky s blízkými, vytváří dítěti digitální stopu ještě předtím, než je schopno porozumět důsledkům zveřejňování osobních údajů nebo s ním vyjádřit souhlas. Informace umístěné na internetu mohou zůstat dostupné dlouhodobě, být dále šířeny bez kontroly rodičů a v budoucnu ovlivnit soukromí, bezpečnost i osobní identitu dítěte. Některé fotografie či příspěvky, které dnes působí nevinně, mohou být později pro dítě nepříjemné, zahanbující nebo zneužitelné. Zodpovědný přístup proto zahrnuje pečlivé zvažování rozsahu sdílených informací, ochranu soukromí dítěte a respekt k jeho budoucímu právu rozhodovat o vlastní digitální identitě.

Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy KDI-000-000-PV1-003

Komentář z RVP PV: *Dítě systematicky posuzuje různá řešení, volí to nejvhodnější pro danou situaci. Plánuje a řídí svoje činnosti. Rozpozná podstatné od nepodstatného pro řešení problémů nebo situace. Vybírá, které aspekty problému jsou podstatné pro jeho řešení. Získává, zaznamenává, uspořádává, strukturuje data a informace, předává je druhým. Využívá instrukce vedoucí k cíli. Určuje a dodržuje pořadí jednotlivých kroků. Orientuje se ve čtvercové síti.*

Příklady:

- **PRINCIP produkce (tvorba) před spotřebou.**
- **PRINCIP vstup - proces – výstup.**
- Např. pořadí oblékání věcí = algoritmus.
- **Pečení kynutého těsta jako rozvoj algoritmického myšlení:**
 - Při pečení kynutého těsta se děti přirozeně seznamují se základy algoritmického myšlení, protože postupují podle jasně dané posloupnosti kroků vedoucích k určitému cíli. Nejprve je potřeba připravit suroviny, poté je ve správném pořadí odměřit, smíchat, vypracovat těsto, nechat ho vykynout, vytvarovat a nakonec upéct. Děti si uvědomují, že pokud některý krok vynechají nebo změní jeho pořadí, výsledek nebude odpovídat očekávání.

- Během činnosti se rozvíjí schopnost plánovat postup, dodržovat instrukce, řadit kroky za sebou (sekvence) a kontrolovat správnost postupu. Děti také pozorují vztahy příčiny a následku – například že bez droždí těsto nevykysne nebo že příliš krátká doba kynutí ovlivní kvalitu výsledného pečiva. Učí se předvídat, co bude následovat, a hledat možné příčiny, pokud se výsledek nepovede.
- Pečení zároveň podporuje schopnost řešit problémy a ověřovat si správnost vlastního postupu, což jsou důležité základy algoritmického a informatického myšlení. Děti si tak prostřednictvím praktické zkušenosti osvojují princip, že složitý úkol lze rozdělit na menší kroky, které na sebe logicky navazují a vedou k dosažení stanoveného cíle.
- **Vaření jako rozvoj algoritmického myšlení:**
 - Při vaření se děti seznamují se základy algoritmického myšlení prostřednictvím dodržování receptu a postupného plnění jednotlivých kroků. Každý pokrm vyžaduje určitou posloupnost činností – připravit suroviny, omýt je, nakrájet, odměřit potřebné množství, smíchat ingredience, tepelně upravit a následně pokrm dokončit a servírovat. Děti si uvědomují, že pořadí jednotlivých kroků je důležité a že změna postupu může ovlivnit výslednou chuť, vzhled nebo kvalitu pokrmu.
 - Během vaření se rozvíjí schopnost plánovat činnosti, dodržovat instrukce, řadit kroky do logické posloupnosti (sekvence) a organizovat práci. Děti se učí rozdělit složitější úkol na menší části a postupovat krok za krokem k dosažení cíle. Současně si procvičují odhad času a sledují, jak jednotlivé procesy probíhají, například vaření, míchání nebo chladnutí.
 - Významnou součástí je také pozorování vztahů příčiny a následku. Děti zjišťují, že vynechání některé ingredience, nesprávné množství surovin nebo nedodržení postupu může ovlivnit výsledek. Učí se vyhodnocovat situace, hledat příčiny případných neúspěchů a navrhnout způsoby nápravy. Prostřednictvím vaření si tak přirozenou a smysluplnou formou osvojují principy algoritmického myšlení, které spočívají v plánování, systematickém postupu, řešení problémů a ověřování správnosti jednotlivých kroků.
- **Tkaní na tkacím stávkou jako rozvoj algoritmického myšlení**
 - Při tkaní na tkacím stávkou se děti seznamují se základy algoritmického myšlení prostřednictvím opakování přesně stanoveného postupu a vytváření pravidelných vzorů. Nejprve si připraví tkací stav, natáhnou osnovní nitě a následně provlékají útkovou nit střídavě nad a pod jednotlivými nitěmi osnovy. Tento postup se opakuje v určitém sledu, který vede k postupnému vzniku tkaniny. Děti si uvědomují, že dodržení správného postupu a pořadí kroků je nezbytné pro dosažení požadovaného výsledku.
 - Během činnosti se rozvíjí schopnost **plánovat postup, dodržovat instrukce, rozpoznávat a vytvářet pravidelné vzory, pracovat se sekvencemi a systematicky opakovat jednotlivé kroky**. Děti se učí sledovat pravidla, orientovat se v posloupnosti činností a soustředit se na přesné provedení opakujících se úkonů.

Zároveň si osvojují princip, že složitější celek vzniká postupným skládáním jednoduchých a opakovaných kroků.

- Významnou součástí tkaní je také rozpoznávání chyb a jejich oprava. Pokud dítě provlékne nit nesprávným způsobem nebo vynechá některý krok, změna se projeví ve vzoru nebo struktuře tkaniny. Dítě následně hledá příčinu vzniklé chyby, vrací se k předchozím krokům a snaží se problém odstranit. Tím si rozvíjí schopnost **kontrolovat správnost postupu, analyzovat chyby a hledat řešení**, což jsou důležité prvky algoritmického myšlení.
- Tkaní na tkacím stávku tak přirozeně podporuje rozvoj algoritmického myšlení prostřednictvím práce s posloupnostmi, opakuje se vzory, pravidly a kontrolou správnosti postupu. Děti si během tvořivé a praktické činnosti osvojují dovednosti, které využijí při řešení problémů, plánování činnosti i při pozdějším seznamování s principy informatiky a programování.
- **Plstění jako rozvoj algoritmického myšlení**
 - Při plstění se děti seznamují se základy algoritmického myšlení prostřednictvím postupného plnění navazujících kroků, které vedou k vytvoření konkrétního výrobku. Nejprve si připraví potřebný materiál a pomůcky, následně rozloží nebo vytvarují vlnu do požadovaného tvaru, navlhčí ji vodou s mýdlem (při mokrému plstění) nebo ji zpracovávají pomocí plstíci jehly (při suchém plstění). Poté opakovánými pohyby materiál zpevňují a průběžně kontrolují, zda výrobek získává požadovaný tvar a pevnost. Každý krok navazuje na předchozí a jeho správné provedení ovlivňuje výsledný produkt.
 - Během činnosti se rozvíjí schopnost **plánovat postup práce, dodržovat jednotlivé kroky, pracovat systematicky a vyhodnocovat průběžné výsledky**. Děti si uvědomují, že k dosažení cíle je potřeba postupovat v určitém sledu a že některé činnosti je nutné opakovat, dokud není dosaženo požadovaného efektu. Tím se seznamují s principem **opakování (iterace)**, který je jedním ze základních prvků algoritmického myšlení.
 - Významnou součástí plstění je také pozorování vztahů příčiny a následku. Děti experimentují s množstvím vody, intenzitou tření, silou stlačování nebo množstvím použité vlny a sledují, jak tyto změny ovlivňují výsledný tvar, pevnost a vzhled výrobku. Pokud se výrobek deformuje, je příliš volný nebo naopak příliš zhuštěný, hledají příčinu a upravují svůj postup. Rozvíjejí tak schopnost **analyzovat vzniklé situace, odhalovat chyby a hledat vhodná řešení**.
 - Plstění zároveň podporuje rozpoznávání vzorců a pravidelností. Děti si postupně osvojují zkušenost, jaké kroky vedou k úspěšnému výsledku, a dokážou tyto poznatky využívat při tvorbě dalších výrobků. Prostřednictvím této tvořivé a praktické činnosti si přirozeně rozvíjejí algoritmické myšlení, schopnost plánovat, postupovat krok za krokem, vyhodnocovat výsledky a pružně reagovat na vzniklé problémy.
- **Na těchto principech si děti osvojují základy algoritmického myšlení, principy informatiky a programování na dalších činnostech:** modelování z včelího vosku, z keramické hlíny, kreslení

voskovými bločky, malování akvarelovými barvami, práce se dřevem, práce na zahradě a jiné polytechnické činnosti.

- Používání určovacích klíčů - hledání shodných a neshodných parametrů.
- Učení všemi smysly - porovnávání parametrů (stejný, neshodný), množiny.
- Smyslová zkušenost reálných hmotností, velikostí, vzdáleností, rozměrů (fyzická zkušenost 1kg, odkrokovat 10 m) <=> **matematická gramotnost**.
- Používání piktogramů <=> **čtenářská gramotnost**. Mapa, obrázkové recepty, postupy práce v obrázcích.
- “Posílání električky”.
- “Tichá pošta”.
- “Cukr káva limonáda” - sloní a mravenčí krok.
- Sazení cibule, brambor, setí semen - sekvence a algoritmy.
- Třídění plodin dle kritérií (malé/velké, červené/žluté).
- Školka má uživatelský účet a zařazuje do programu pravidelné návštěvy knihovny.
- Příklad z praxe - telefonování. *Děti si hrály s kůrou na to, že mají telefony. Učitelka se ptala, jak se telefonuje? Píp píp, ahoj táto. → badatelské otázky. Co je potřeba na telefonu udělat, aby člověk někomu mohl zavolat? Bylo zjevné, že děti neví, jak se dostat do telefonního seznamu a jak to celé funguje. A přitom, pokud by bylo něco užitečné, tak je to zrovna tohle (nouzové kontakty). Děti jsou s telefony v denno denním styku, vidí své rodiče telefony používat a neustále držet v ruce, tak je samozřejmě napodobují ve hře. Telefon má pro rodiče velkou důležitost a tak je i pro dítě okouzluje. Dřívka velikosti smartphonu jsou velmi oblíbená hračka, podsedáky jsou zase jako notebooky. Z toho vznikl nápad přinést dětem ukázat starý analogový telefon a hrát si na telefonování s plechovkami propojenými provázkem. **Umět se do telefonu představit a říct, co potřebuju (předškoláci)**. Pomůže to dětem zpracovat jejich zkušenosti s mediálním světem, který je pro ně přeci jen ještě trochu nesrozumitelný.*

Rizika:

- Nedostatek příležitostí k rozvoji informatického myšlení. (z RVP PV)
- **Příliš brzké vedení dítěte do abstrakce (Kdy je dítě plně připraveno k abstraktnímu myšlení? Po 9. roce věku)**
- Příliš mnoho návodů a postupů → **nedostatek příležitosti ke kladení otázek a rozvoji fantazie**.
- Přílišná intelektualizace.
- Zaměření na informace, a ne na vztah. **Předškolní dítě potřebuje v první řadě vztah a až v druhé řadě informace**. Informace mají svou hodnotu až tehdy, když je uživatel schopen abstrakce, tj. odlišení podstatného a nepodstatného pro daný kontext. To je pro malé dítě

vývojově nepřiměřený nárok. Příkladem je například digitální mikroskop. Jeho využití připadá v úvahu až poté, co dítě i učitel "materiál" důkladně pozoruje pouhým okem aspoň jeden vegetační cyklus v přirozeném prostředí, očuchá, ohmatá, příp. ochutná. K čemu je vidět zvětšený mech, když jsem se ho nenaučilo milovat tam, kde roste?

- Ještě větší odtržení od přírody.
- Zaměření na informace, nikoliv na smyslovou zkušenost a její reflexi v reálném čase.

Přílohy

Mezi nejznámější algoritmy, kterými se příroda řídí, patří:

1. Mravenčí algoritmy

- **Jak fungují v přírodě:** Mravenci hledají nejkratší cestu k potravě pomocí feromonové stopy. Když mravenec najde potravu a vrací se do mraveniště, zanechává za sebou silnější pachovou stopu. Ostatní mravenci tyto stopy vycítí a s vyšší pravděpodobností se vydají cestou s nejsilnějším feromonem.
- **Využití v IT:** Tyto optimalizační algoritmy se používají k řešení problémů s hledáním nejefektivnějších tras – např. pro logistické firmy při rozvozu balíků nebo u komplikovaných síťových spojení.

2. Hejna ptáků a ryb

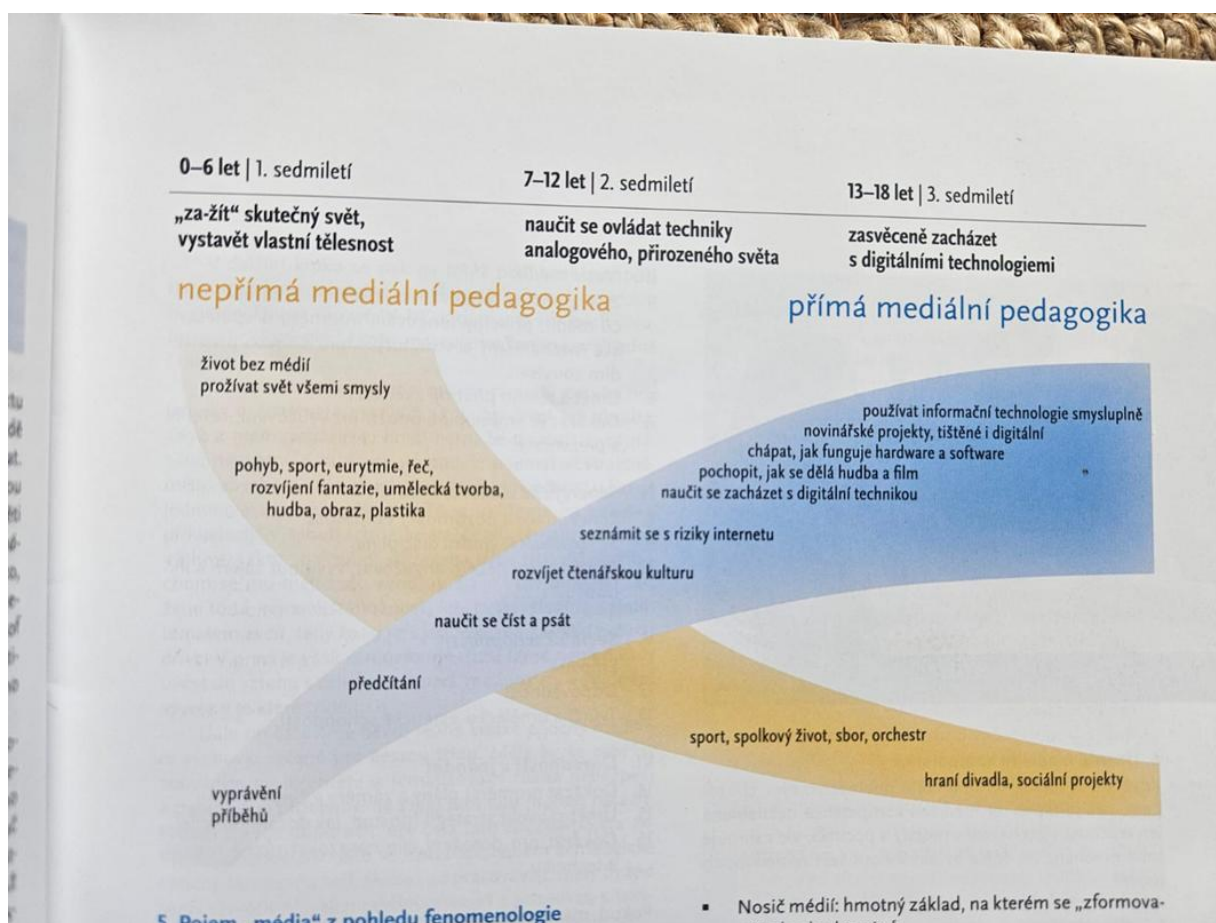
- **Jak fungují v přírodě:** Ptáci nebo ryby se pohybují v obrovských skupinách, které působí, jako by měly jedno společné vědomí. Ve skutečnosti se každý jedinec řídí jen trojicí základních pravidel:
 1. **Vyhýbání se kolizím:** Drž se dál od sousedů, abys do nich nenarazil.
 2. **Zarovnání:** Leť stejným směrem a rychlostí jako okolní členové hejna.
 3. **Soudržnost:** Drž se blízko středu skupiny.
- **Využití v IT:** Tzv. *boids* modely se uplatňují v počítačové grafice a animacích pro realistické zobrazení chování davů lidí, ptáků nebo například v programování autonomních rojů dronů.

3. Fibonacciho posloupnost a Zlatý řez

- **Jak fungují v přírodě:** Matematická posloupnost (kde každé číslo je součtem dvou předchozích: (0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13) řídí růst v přírodě tak, aby byl co nejefektivnější. Podle tohoto klíče jsou uspořádána semínka ve slunečnici, šupiny šišek, lístky květin nebo tvary ulit. Zajišťuje to optimální přístup ke slunci a dešti pro každý list.
- **Využití v IT:** Tyto vzorce se používají v počítačovém vidění, zpracování obrazu, databázových vyhledávacích strukturách (Fibonacciho haldy) a při návrhu efektivních algoritmů.

4. Evoluční a genetické algoritmy

- **Jak fungují v přírodě:** Základem je princip "přežití nejschopnějšího". Populace generuje potomky s náhodnými mutacemi. Ti nejlépe přizpůsobení prostředí přežijí a předají své "DNA" dál.
- **Využití v IT:** Slouží jako optimalizační nástroj pro hledání nejlepších řešení úloh, kde nelze projít všechny možnosti. Uplatňují se v umělé inteligenci, strojovém učení či v automobilovém a leteckém průmyslu pro aerodynamické tvarování.

Integrovaný blok – Období dozrávání

Období realizace: září, říjen

Slavnosti: Michaelská slavnost

Charakteristika integrovaného bloku:

Období dozrávání provází děti časem pozdního léta a podzimu, kdy příroda završuje svůj růst a přináší člověku plody své práce. Dítě prostřednictvím bezprostředního prožitku vnímá proměnu přírody, dozrávání, sklizeň a postupné ukládání životních sil k odpočinku. Pozoruje změny barev, vůní, teploty, světla i podoby okolní krajiny a učí se vnímat proměny jako přirozenou součást života. Tento obsah vychází ze záměru rozvíjet smyslové vnímání, poznávání podzimní přírody a současně vytvářet bezpečí a vztahy v nově se utvářejícím společenství.

Významným motivem tohoto období je **Michaelská slavnost**, která přináší obraz odvahy, síly a schopnosti překonávat to, co člověka oslabuje. V obrazech podzimní přírody může dítě prožívat postupné stahování životních sil do nitra Země. Symbolika skřítků, přírodnin a podzimní sklizně podporuje dětskou fantazii a vytváří prostor pro hlubší prožitek vztahu člověka k Zemi.

Děti se přirozeně zapojují do péče o zahradu, sklizně, zpracování přírodních materiálů, tvoření, pečení, zpěvu, pohybu a dalších praktických činností. Učitelka je při těchto činnostech především vzorem, který děti mohou napodobovat. V rytmu dne, týdne a roku nacházejí děti jistotu a řád, zatímco proměňující se příroda jim poskytuje přirozený prostor k pozorování, objevování a prožívání. Tak se postupně vytváří vědomí sounáležitosti člověka s přírodou i s lidským společenstvím

KLÍČOVÉ KOMPETENCE A JEJICH OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

KOMPETENCE K UČENÍ

- Při učení využívá strategie pokusu a omylu.
- Zaměřeně se soustředí na činnost a udrží pozornost.
- Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

- Vyjadřuje se různými způsoby.
- Klade otázky a hledá na ně odpovědi.
- *Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace.*

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

- Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého.
- Rozlišuje vhodné a nevhodné chování.
- Chová se v souladu se základními společenskými pravidly.

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

- Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých.
- Identifikuje nespravedlivost a učí se na ni reagovat.

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

- Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností.
- Ke změnám přistupuje jako k příležitostem.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje.
- Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli.

KOMPETENCE KULTURNÍ

- Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty.
- Zapojuje se do tvůrčích činností.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

- Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- **Tělo, smysly a biologické potřeby:**
- Naplňuje své biologické potřeby.
- **Pohyb, hrubá a jemná motorika:**

- Zvládá základní pohybové dovednosti.
- Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.
- Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.
- **Praktický život:**
- Zvládá sebeobsluhu.
- **Fyzická zdatnost:**
- Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.
- **Ochrana zdraví:**
- Má osvojené základní hygienické návyky.

DÍTĚ A PSYCHIKA

- **Sebepojetí, autonomie a emoce:**
- Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.
- Navazuje a rozvíjí citové vazby.
- **Myšlenkové operace a procesy:**
- Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.
- Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.
- Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.
- Ověří správnost řešení.
- **Představivost, fantazie, tvořivost:**
- Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.
- Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.
- **Jazyk a řeč:**
- Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.
- Poznává a pojmenuje osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno.
- Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty.
- Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat.
- Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.
- Rozpoznává rým, rytmitizuje.
- Vypráví jednoduchý děj.
- Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.
- **Předčtenářské dovednosti:**
- Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.
- Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.
- Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.
- Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.
- Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.
- Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.
- **Předmatické představy:**

- Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.
- Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.
- Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.
- Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST

- **Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti:**
- Poradí si v nové situaci.
- Začlení se do skupiny.
- Navazuje a udržuje dětská přátelství.
- **Základy etiky a morální hodnoty:**
- Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.
- Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.
- Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.
- Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.
- Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.
- **Svět lidí a kultury:**
- Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.
- Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.
- **Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování:**
- Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.
- Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.
- Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.
- Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.
- Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.

DÍTĚ A SVĚT

- **Poznávání světa a přírody:**
- Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.
- Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.
- **Životní prostředí a jeho ochrana:**
- Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.
- Udržuje pořádek v blízkém prostředí.
- Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.

- **Bezpečné chování:**
- Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.
- Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.

Integrovaný blok – Období světla

Období realizace: listopad, prosinec, leden, únor

Slavnosti: Martinská slavnost, Adventní spirála,
Tříkrálová slavnost, Hromnice

Charakteristika integrovaného bloku:

Období světla přichází v čase, kdy se dny zkracují, příroda se ztišuje a člověk se přirozeně obrací více do svého nitra a k blízkým lidem. Dítě prožívá proměnu vnějšího světa prostřednictvím rytmu, světla, tepla, společného setkávání a tradičních slavností. V období ubývajícího světla se stává důležitým obrazem **světlo nesené člověkem a sdílené s druhými**. Vzniká tak prostor pro prožívání vzájemnosti, soucitu, pomoci, očekávání a radosti ze společného bytí.

Martinská slavnost přináší obraz člověka, který se dokáže rozdělit a pomoci druhému. Motiv světla a sdílení prostupuje následně adventním obdobím, kdy se pozornost obrací k očekávání, ztišení a přípravě. Vánoční tradiční setkávání dětí a rodičů, společně s tradicí **Adventní spirály** jsou vnímány jako obraz nového života a světla, které přichází po období temnoty. Na ni přirozeně navazuje **Tříkrálová slavnost**, která uzavírá vánoční čas a prostřednictvím příběhu a společného prožitku přináší obraz hledání, putování a nového začátku. Období vrcholí **Hromnicemi**, kdy se světlo opět začíná výrazněji vracet do přírody.

Děti se v tomto období setkávají s tradičními činnostmi, písněmi, říkadly, pohádkami, rukodělnou tvorbou, pečením, přípravou slavností a společnými rituály. Učí se prostřednictvím nápodoby, opakování a vlastního prožitku. Právě rytmus a opakování poskytují dítěti v čase vnějšího ztišení pocit jistoty a bezpečí. Integrovaný blok tak vytváří prostor pro rozvoj citlivosti k druhému člověku, prožívání krásy, vzájemné pomoci a postupného uvědomování, že světlo můžeme nejen přijímat, ale také sami přinášet druhým.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE A JEJICH OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

KOMPETENCE K UČENÍ

- Při učení využívá strategie pokusu a omylu.
- Zaměřeně se soustředí na činnost a udrží pozornost.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

- Vyjadřuje se různými způsoby.
- Klade otázky a hledá na ně odpovědi.
- Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace.

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

- Projevuje důvěru v sebe sama.
- Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým.

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

- Přispívá k fungování společenství v mateřské škole.
- Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých.

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

- Dokončí, co započalo.
- Spolupodílí se na společných rozhodnutích.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů.
- Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje.
- Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli.

KOMPETENCE KULTURNÍ

- Zapojuje se do tvůrčích činností.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

- Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- **Pohyb, hrubá a jemná motorika:**
- Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.
- Koordinuje pohyby těla, ruky a oka.
- Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.
- Zvládá základy grafomotoriky.
- Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.

- **Praktický život:**
- Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.
- **Fyzická zdatnost:**
- Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.
- **Ochrana zdraví:**
- Má osvojené základní hygienické návyky.
- Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

DÍTĚ A PSYCHIKA

- **Sebepojetí, autonomie a emoce:**
- Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.
- Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.
- Navazuje a rozvíjí citové vazby.
- Vyrovná se s neúspěchem.
- **Myšlenkové operace a procesy:**
- Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie.
- Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu.
- Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.
- Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.
- Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.
- Ověřuje správnost řešení.
- **Představivost, fantazie, tvořivost:**
- Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.
- Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.
- **Jazyk a řeč:**
- Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.
- Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty.
- Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat.
- Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.
- Rozpozná rým, rytmituje.
- Vypráví jednoduchý děj.
- Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.
- **Předčtenářské dovednosti:**
- Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.
- Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.
- Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.
- Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.
- Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.
- Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.

- **Předmatematické představy:**

- Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.
- Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamená ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.
- Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.
- Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování.

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST

- **Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti:**

- Přijímá různé sociální role.
- Navazuje a udržuje dětská přátelství.
- **Základy etiky a morální hodnoty:**
- Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.
- Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.
- Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.
- Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.
- Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.

- **Svět lidí a kultury:**

- Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.
- Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.

- **Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování:**

- Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.
- Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.
- Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.
- Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.
- Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.

DÍTĚ A SVĚT

- **Poznávání světa a přírody:**

- Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.
- Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.

- **Životní prostředí a jeho ochrana:**

- Udržuje pořádek v blízkém prostředí.
- Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.

- **Bezpečné chování:**

- Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.
- Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.

Integrovaný blok – Období probuzení

Období realizace: únor, březen, duben, květen

Slavnosti: Masopust,

Velikonoce a svátky Jara

Charakteristika integrovaného bloku:

Období probouzení přináší dětem zkušenost s návratem života do přírody. Po zimním ztišení se svět kolem nás začíná znovu pohybovat, rašit, pučet a růst. Přibývá světla a s ním přichází nová energie k činnosti, tvoření a setkávání. Dítě pozoruje první známky jara, návrat ptáků, rašení rostlin a probouzení půdy. Prostřednictvím přímého kontaktu s přírodou získává zkušenost, že život má svůj rytmus a že po období klidu přichází nový začátek.

Masopust představuje období radosti, pohybu, hravosti a svobodného sebevyjádření. Po jeho živosti přichází ztišení a obrácení pozornosti k tomu, co se rodí a co potřebuje naši péči.

Velikonoce pak přinášejí obraz nového života, překonání starého a obnovení životních sil.

Vejce, proutí a velikonoční zajíc se stávají symbolickými obrazy, které mohou dítě oslovit prostřednictvím hry, příběhu a vlastního prožitku.

Důležitou součástí období je práce na zahradě, setí, sázení, péče o rostliny, pozorování změn v přírodě a další praktické činnosti. Vnější pohyb přírody je vyvažován rytmem, opakováním a pravidelným řádem dne. Dítě tak může vnímat, že i v době velkých proměn existuje vnitřní řád a opora. Podporována je radost z činnosti, tvořivost, spolupráce, vztah k živé přírodě a postupné uvědomování vlastní odpovědnosti za to, o co pečujeme.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE A JEJICH OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

KOMPETENCE K UČENÍ

- Při učení využívá strategie pokusu a omylu.
- Zaměřeně se soustředí na činnost a udrží pozornost.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

- Vyjadřuje se různými způsoby.
- Klade otázky a hledá na ně odpovědi.
- Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává.

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

- Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci.
- Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým.

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

- Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí.
- Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji.

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

- Přichází s vlastními nápady.
- Organizuje a realizuje svoje činnosti.
- Oceňuje práci i úsilí druhých.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti.
- Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje.
- Tvořivě pracuje s informacemi.

KOMPETENCE KULTURNÍ

- Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

- Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.
- Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- **Tělo, smysly a biologické potřeby:**
- Rozlišuje pomocí všech smyslů.
- **Pohyb, hrubá a jemná motorika:**
- Zvládá základní pohybové dovednosti.
- Koordinuje pohyby těla, ruky a oka.
- Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.
- Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.
- Vyhledává příležitost k pohybu.
- **Praktický život:**
- Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, náradím, náčiním a dalšími pomůckami.
- **Fyzická zdatnost:**
- Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.
- Překonává fyzické překážky.

- **Ochrana zdraví:**
- Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.
- Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

DÍTĚ A PSYCHIKA

- **Sebepojetí, autonomie a emoce:**
- Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.
- Orientuje se v základních emocích a pocitech.
- **Myšlenkové operace a procesy:**
- Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie.
- Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají.
- Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat.
- Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu.
- Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.
- Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech.
- Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.
- Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.
- Ověří správnost řešení.
- **Představivost, fantazie, tvořivost:**
- Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.
- Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.
- **Jazyk a řeč:**
- Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.
- Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty.
- Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat.
- Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.
- Rozpozná rým, rytmičuje.
- Vypráví jednoduchý děj.
- Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.
- Formuluje instrukce a předá je ostatním.
- **Předčtenářské dovednosti:**
- Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.
- Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.
- Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.
- Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.
- Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.
- Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.
- **Předmatematické představy:**
- Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.

- Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary.
- Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.
- Určí míru objektů a porovná je pomocí poměrování.

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST

- **Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti:**
- Přijímá různé sociální role.
- Ovlivňuje směřování společné činnosti.
- **Základy etiky a morální hodnoty:**
- Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.
- Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.
- Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.
- Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.
- Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.
- **Svět lidí a kultury:**
- Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.
- Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.
- Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.
- **Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování:**
- Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.
- Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.
- Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.
- Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.
- Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.

DÍTĚ A SVĚT

- **Poznávání světa a přírody:**
- Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.
- Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.
- Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.
- Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.
- Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi.
- **Životní prostředí a jeho ochrana:**

- Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.
- Udržuje pořádek v blízkém prostředí.
- Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.
- Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit.
- Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.
- Respektuje různé formy života.
- **Bezpečné chování:**
- Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.
- Rozpozná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.
- Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.

Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

Integrovaný blok – Období slunce

Období realizace: květen, červen, červenec

Slavnosti: Studánky, Pasování předškoláků,

Svatojánská slavnost

Charakteristika integrovaného bloku:

Období slunce představuje vyvrcholení ročního koloběhu. Příroda je v plnosti svých sil, světlo a teplo prostupují okolní svět a člověk se více otevírá přírodě, druhým lidem i světu kolem sebe. Děti mají možnost prožívat tento čas prostřednictvím pobytu venku, péče o zahradu, pozorování života rostlin a živočichů, sběru bylin, společných slavností, pohybu, zpěvu a tvořivých činností. Tento blok je spojený se svatojánskou slavností a s přechodem předškoláků do další životní etapy.

V přírodě pozorujeme sílu růstu a rozvinutí všeho živého. **Svatojánská slavnost** pak představuje vrchol léta, zralost a obrat. Dítě může vnímat, že stejně jako se mění příroda, proměňuje se také člověk a postupně dozrává k novým úkolům.

Součástí tohoto období je **pasování předškoláků**, které představuje významný přechod v životě dítěte. Slavnost umožňuje společně prožít ukončení jedné etapy a otevření nové. Dítě se může ohlédnout za tím, co během svého pobytu v mateřské škole prožilo a co si osvojilo, a současně získat důvěru v další cestu. Nejde pouze o rozloučení, ale o slavnostní potvrzení jeho zrání a schopnosti vykročit dál.

Celé období je prostoupeno pocitem otevřenosti, radosti, vděčnosti a důvěry v život. Dítě je vedeno k vnímání krásy a rozmanitosti světa, k péči o přírodu i k uvědomování si vztahů, které jej spojují s ostatními lidmi. Období slunce tak přirozeně završuje roční rytmus a současně otevírá prostor pro nový začátek.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE A JEJICH OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

KOMPETENCE K UČENÍ

- Při učení využívá strategie pokusu a omylu.
- Zaměřeně se soustředí na činnost a udrží pozornost.
- Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje.
- Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích.

KOMPETENCE KOMUNIKAČNÍ

- Vyjadřuje se různými způsoby.
- Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny.
- Klade otázky a hledá na ně odpovědi.

KOMPETENCE OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ

- Pojmenuje vlastní silné stránky.
- Vyjadřuje svůj názor.

KOMPETENCE K OBČANSTVÍ A UDRŽITELNOSTI

- Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí.
- Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí.

KOMPETENCE K PODNIKAVOSTI A PRACOVNÍ

- Dokáže měnit cesty k dosažení cíle.
- Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi.

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje.
- Tvořivě pracuje s informacemi.
- Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů.

KOMPETENCE KULTURNÍ

- Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních.

KOMPETENCE DIGITÁLNÍ

- Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.
- Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

DÍTĚ A JEHO TĚLO

- **Tělo, smysly a biologické potřeby:**
 - Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.
 - Zachovává správné držení těla.
- **Pohyb, hrubá a jemná motorika:**
 - Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.
 - Vyhledává příležitost k pohybu.
- **Praktický život:**
 - Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, náradím, náčiním a dalšími pomůckami.
 - Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.
- **Fyzická zdatnost:**
 - Prokazuje vytrvalost, sílu a odolnost.
 - Překonává fyzické překážky.
- **Ochrana zdraví:**
 - Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.
 - Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.

DÍTĚ A PSYCHIKA

- **Sebepojetí, autonomie a emoce:**
 - Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění.
- **Myšlenkové operace a procesy:**
 - Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie.
 - Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají.
 - Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat.
 - Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu.
 - Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.
 - Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech.
 - Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.
 - Ověří správnost řešení.
- **Představivost, fantazie, tvořivost:**
 - Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.
 - Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.
- **Jazyk a řeč:**
 - Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.
 - Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty.
 - Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat.

- Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.
- Vypráví jednoduchý děj.
- Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.
- Formuluje instrukce a předá je ostatním.
- Rozliší český jazyk od jiných jazyků.
- **Předčtenářské dovednosti:**
- Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.
- Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.
- Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav.
- Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.
- Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.
- Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.
- **Předmatické představy:**
- Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.
- Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary.
- Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.

DÍTĚ, TEN DRUHÝ A SPOLEČNOST

- **Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti:**
- Ovlivňuje směřování společné činnosti.
- **Základy etiky a morální hodnoty:**
- Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.
- Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.
- Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.
- Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.
- Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.
- **Svět lidí a kultury:**
- Pojmenuje místo a zemi, ve které žije.
- Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.
- Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.
- Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.
- Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.

- **Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování:**

- Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.
- Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.
- Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.
- Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.
- Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.

DÍTĚ A SVĚT

- **Poznávání světa a přírody:**

- Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.
- Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.
- Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.
- Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.
- Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi.

- **Životní prostředí a jeho ochrana:**

- Udržuje pořádek v blízkém prostředí.
- Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.
- Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit.
- Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.
- Respektuje různé formy života.

- **Bezpečné chování:**

- Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích.
- Rozpozná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.
- Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.
- Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.